

PROGRAMMAREKENING 2017

JAARSTUKKEN 2017

23 mei 2018

Inhoudsopgave

Raadsbesluit	5
Samenvatting en besluitvorming	7
Resultaat 2017	9
DEEL 1: Jaarverslag	11
1. PROGRAMMAVERANTWOORDING	11
1.0 Bestuur en ondersteuning	13
1.1 Veiligheid	19
1.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	25
1.3 Economie	29
1.4 Onderwijs	33
1.5 Sport, cultuur en recreatie	37
1.6 Sociaal Domein	43
1.7 Volksgezondheid en milieu	49
1.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	57
1.9 Recapitulatie totalen programma's	63
2. PARAGRAFEN	65
2.1 Lokale heffingen	67
2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
2.3 Onderhoud kapitaalgoederen	81
2.4 Financiering	85
2.5 Bedrijfsvoering	91
2.6 Verbonden partijen	97
2.7 Grondbeleid	103
DEEL 2: Jaarrekening	105
3. JAARREKENING	105
3.1 Balans	106
3.2 Programmarekening en resultaatbepaling	108
3.3 Grondslagen waardering en resultaatbepaling	111
3.4 Toelichting op de balans	115
3.5 Toelichting op de programmarekening	127
3.6 Publicatie op grond van de WNT	133
3.7 Overzicht incidentele baten en lasten	135
3.8 Overzicht verloop post onvoorzien	137
3.9 Overzicht reserves	139
3.10 Overzicht aard en reden reserves	141
3.11 Overzicht voorzieningen	143
3.12 Overzicht aard en reden voorzieningen	145
4. OVERZICHT SPECIFIEKE UITKERINGEN	147
5. CONTROLEVERKLARING	151

6. BIJLAGEN	157
6.1 Overhead	159
6.2 Kerngegevens	161
6.3 Totaaloverzicht per taakveld 2017	162
6.4 Afkortingenlijst	165

Raadsbesluit

Raadsvoorstel: Programmarekening 2017 (jaarstukken)	Nr:	1130500
Status: ter doorgeleiding aan de raad		

Datum raadsvergadering:	12-07-2018		
Commissie:	Alle	Ambtenaar	Hans Louwris
Team:	Bedrijfsvoering	Telefoonnummer:	033-2991411
Portefeuillehouder:	R.J. Beukers	Emailadres:	

Aanvullende stukken:

Titel	Bijlagen	Ter inzage
Programmarekening 2017 (jaarstukken)	x	
Accountantsverslag 2017	x	

Voorstel:

- 1) Stel de programmarekening 2017 (jaarstukken) vast.
- 2) Voeg een bedrag van € 223.000,- toe aan de algemene reserve.

Inleiding

In deze programmaverantwoording (jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening) leggen wij verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017 aan de hand van de gebruikelijke vragen, wat hebben we bereikt, wat hebben we gedaan en wat heeft het gekost?

De jaarrekening van de gemeente sluit met een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 2.762.389,-. Na bij de begroting en tussentijdse rapportage vastgestelde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves van € 2.539.329,- (per saldo een toevoeging) blijft een voordelig gerealiseerd resultaat over van afgerond € 223.000,-.

De solvabiliteitsratio (indicatie van de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen) is in 2017 gestegen naar 17,1% (begroting 2017: 13,8%; rekening 2016: 14,4%).

Argumenten

Vaststellen programmarekening 2017 (jaarstukken)

- 1.1 De raad is bevoegd om de jaarrekening en het jaarverslag vast te stellen. Een nadere toelichting is opgenomen in de bijgevoegde jaarstukken.
- 1.2 De accountant van de gemeente Amersfoort zal uiterlijk 1 juni 2018 rapporteren over de eindverantwoording Sociaal Domein, inclusief controleverantwoording. Vervolgens vindt op 4 juni 2018 nog een review plaats door de accountants van de regiogemeenten. Pas daarna kan de definitieve controleverklaring door onze accountant worden afgegeven.
- 1.3 Behandeling zal plaatsvinden in juni in de begeleidingscommissie accountant en de verschillende commissies.
- 1.4 Uitgangspunt blijft de wettelijke datum van 15 juli voor het inzenden van de jaarrekening.

Overheveling budgetten naar 2018

- 2.1 Er zijn geen verzoeken ingediend voor het overhevelen van activiteiten naar 2018.

Kanttekening

Geen

Financiën

De financiële consequenties zullen in 2018 worden verwerkt via een algemene begrotingswijziging.

Uitvoering

In de maand juni wordt deze programmarekening besproken in de verschillende commissies en op 12 juli in de Raad. Het accountantsverslag is op 12 juni besproken in de begeleidingscommissie accountant en is als bijlage toegevoegd. Na vaststelling door de Raad gaat de rekening naar de provincie en het CBS.

Communicatie

De communicatie over de programmarekening (jaarstukken) vindt op reguliere wijze plaats.

Samenvatting en besluitvorming

Hieronder staan de besluiten die zijn genomen bij het vaststellen van programmarekening 2017.

- Vaststellen van de programmarekening (jaarstukken) 2017
- Akkoord gaan met de toevoeging van het rekeningsaldo 2017 aan de algemene reserve

Leeswijzer

De programmarekening heet formeel 'jaarstukken' en bestaat uit het jaarverslag (deel één) en de jaarrekening (deel twee). Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording (hoofdstuk één) en de paragrafen (hoofdstuk twee). Het jaarverslag wordt behandeld in de verschillende commissies. De jaarrekening (hoofdstuk drie) wordt alleen besproken in de commissie bestuur en middelen. De accountant geeft zijn oordeel over de jaarrekening, waarbij wel wordt bekeken of de overige informatie verenigbaar is met de jaarrekening en geen materiële afwijkingen bevat. Hoofdstuk vier staat in het teken van de specifieke uitkeringen. De controleverklaring is opgenomen in hoofdstuk vijf.

De opzet van de programmabegroting en jaarrekening is in 2017 gewijzigd. Het BBV is aangepast. Er is een nieuwe programma indeling en er zijn verplichte indicatoren opgenomen, dit om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Ook is er een andere methodiek van overhead berekening. De paragraaf verbonden partijen bevat alleen nog de bestuurlijke en financiële informatie. Bij de programma's is opgenomen met welke verbonden partijen wordt samengewerkt en wat zij doen.

Er is in 2017 weer een onderzoek via Waar Staat Je Gemeente uitgevoerd. De onderzoeksresultaten worden getoond op <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/>. Via de button '*burgerpeiling*' is dit rapport te raadplegen. Alle resultaten zijn te vergelijken met andere gemeenten of provincies. De verplichte indicatoren zijn ook terug te vinden op het dashboard.

Digitale verwijzingen

In het digitale bestand van de programmarekening zijn verwijzingen naar andere delen in het document opgenomen. Deze verwijzingen zijn oranje onderstreept. Door op een verwijzing te klikken gaat het document automatisch naar de verwijzing toe. De inhoudsopgave is automatisch, maar niet onderstreept.

In het document worden veel afkortingen gebruikt. Om dit inzichtelijk te maken is er een afkortingenlijst als bijlage toegevoegd. De afkortingen zijn ook oranje onderstreept en door middel van een hyperlink wordt de afkortingenlijst geopend.

Resultaat 2017

De jaarrekening van de gemeente Bunschoten sluit met een voordelig gerealiseerd saldo van baten en lasten van € 2.762.000,-. Na toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves van € 2.539.000,- (per saldo een toevoeging) blijft een voordelig gerealiseerd resultaat over van € 223.000,-. Onderstaand volgt een globale analyse.

Uit de tussentijdse rapportage kwam een verwacht voordelig effect van € 1.329.000,-. Dit resultaat is via een begrotingswijziging toegevoegd aan de algemene reserve. Hierna zijn er nog verschillende ontwikkelingen geweest die per saldo hebben geleid tot een beter resultaat dan het in de primaire begroting geraamde voordelige resultaat van € 0,- (na toevoeging van het begrotingsresultaat van € 94.000,- aan de algemene reserve).

De analyse van het verschil van € 223.000,- kan in hoofdlijnen als volgt worden weergegeven:

Voordelen die hebben geleid tot een positief resultaat:

		Blz. programma's
Saldo onvoorzien (specificatie blz. 137)	€ 102.000,-	16
Extra onderuitputting kapitaallasten	€ 102.000,-	24 , 28 , 31 , 35 , 41
Lagere lasten (per saldo) die vrijvallen in het resultaat	€ 140.000,-	28 , 31 , 35 , 41 , 47 , 55 , 62
Hogere algemene uitkering/belastingen	€ 124.000,-	16
Grondexploitatie, vrijval deel voorziening en winstneming	€ 730.000,-	62
Hogere inkomsten (o.a. leges burgerzaken, omgevingsvergunningen, kabels en leidingen en pachten/huren)	€ 253.000,-	16 , 28 , 35 , 62
Totaal voordelen:	€ 1.451.000,-	

Nadelen die hebben geleid tot een minder positief resultaat:

Renteresultaat (o.a. renteomslag/relatie met lagere kapitaallasten en minder toegerekende rente grondexploitatie)	€ 377.000,-	16
Hogere kosten sociaal domein	€ 519.000,-	47
Overige voor- en nadelen per saldo (o.a. overhead, toegerekende salaris-/tractie kosten)	€ 332.000,-	16 , 24 , 28 , 31 , 35 , 41 , 47 , 55 , 62
Totaal nadelen:	€ 1.228.000,-	
Vershil begroot/werkelijk, per saldo (voordeel)	€ 223.000,-	

Een meer uitgebreide analyse van het resultaat is opgenomen in de programmaverantwoording (vanaf pagina [13](#)) en in de toelichting op de programmarekening (vanaf pagina [127](#)).

DEEL 1: Jaarverslag

1. PROGRAMMAVERANTWOORDING

1.0 Bestuur en ondersteuning

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders M. van de Groep en R.J. Beukers)

Beleidsonderdeel Bestuurlijk Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Samenstelling van de raad

Het totale aantal raadszetels van de gemeente Bunschoten is 19. In het verslagjaar 2017 had de SVP één zetel. De VVD, SGP en CAP hadden elk twee zetels. Het CDA had vier zetels. De ChristenUnie had acht zetels.

▪ Werkwijze van de raad - beleid

In 2017 heeft de raad onder andere gewerkt aan het Integraal Huisvestingsplan Scholen, de Centrumvisie, de Welstandsnota, de Notitie Duurzaamheid, de Ruimtelijke Regionale Visie Regio Amersfoort, de milieuverontreiniging Westdijk, het handhaven van illegaal in gebruik genomen gronden, diverse bestemmingsplannen en veel regelgeving.

▪ Werkwijze raad - werkbezoeken

Door de verschillende commissie- en raadsleden zijn diverse werkbezoeken afgelegd, bijvoorbeeld met een fietstocht langs de Laak, en een fietstocht met bezoeken in het kader van het Sociaal Domein (zorgboerderij, gezinsvervangend tehuis, De Haven). Daarnaast waren er informele thema-avonden van en voor de raad over Duurzaamheid en Monumentenbeleid. Ook waren er diverse bijeenkomsten in het kader van gemeenschappelijke regelingen, over het doelgroepenvervoer, veiligheid, migrantenhuysvesting en met de Bedrijvenkring.

▪ Rekenkamercommissie

In 2017 heeft de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand onderzoek gedaan naar betaalbare nieuwbouwwoningen. De rapportage hierover is begin 2018 ontvangen en besproken.

Indicator Bestuurlijk Bunschoten

Omschrijving	$\frac{E}{P}$	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
			2016	2017	2017
Aantal af te leggen werkbezoeken commissie	P	Vergader schema raad	3	3	3

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Dienstverlenend Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

In verband met de organisatieontwikkeling is de uitgaande communicatie verbeterd en efficiënter. Op www.waarstaatiegemeente.nl staan de scores van het gemeentebrede onderzoek. Meer mensen zijn tevreden over de juistheid en volledigheid van de verkregen informatie.

Er is meer ingezet op digitale communicatie, bijvoorbeeld via Whatsapp.

▪ Productenomzet

Het gaat hier om het aantal handelingen dat aan de balie is verricht.

	2017		2016		2015		2014	2013	2012
Product	Aantal	€	Aantal	€	Aantal	€	Aantal	Aantal	Aantal
Reisdocumenten	4.657	242.533	4.805	243.492	4.142	225.454	3.945	3.650	5.588
Rijbewijzen	3.007	113.062	2.626	99.208	1.943	71.699	2.076	2.035	2.717
BRP (GBA)	419	5.635	414	5.485	385	5.246	459	448	778
Burgerlijke stand	476	28.405	542	30.575	477	30.714	467	485	447
Naturalisatie	37	12.925	19	7.946	16	5.960	14	14	19
Covog	301	12.446	443	17.527	389	11.674	386	443	474
Diversen	601	17.568	647	21.127	590	43.167	582	619	744
Aantal producten	13.426	436.048	9.496	425.360	7.942	393.914	7.929	7.694	10.767

▪ Stand van de bevolking

Aantal inwoners op 01-01-2017	21.022
Geboren	285
Overleden	132
Geboorte overschot	+ 153
Gevestigd	630
Vertrokken	537
Vestigingsoverschot	+ 93
Aantal inwoners op 01-01-2018	21.268

Indicator Dienstverlenend Bunschoten

Omschrijving	$\frac{E}{P}$	Bron	Werkelijk 2016	Streefw. 2017	Werkelijk 2017
Aantal digitale transacties per jaar (digitale dienstverlening)	E	Online omgeving gem. Bunschoten	3.075	2.500	2.700

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Als toevoeging op deze indicator wordt gemeld dat er in 2017 1.583 meldingen via internet of via de gemeentelijke app zijn binnengekomen met betrekking tot snel herstel meldingen.

Beleidsonderdeel Financieel Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- Het beleid blijft er op gericht 100% dekking van diensten door tarieven. Nieuw beleid wordt eerst integraal afgewogen en gezien of dit financieel verantwoord wordt geacht en of oud beleid kan worden afgeschaft. In de paragraaf Lokale heffingen is in beeld gebracht hoe de kostendekking zich in 2017 heeft ontwikkeld. Bij de kadernota zijn de afwegingen gemaakt welke ruimte er was voor nieuw beleid.
- Tijdig analyseren en rapporteren van de financiële effecten, om te komen tot een evenwichtig financieel beleid. Er is in 2017 gerapporteerd over de effecten van de mei- en septembercirculaire. Er is een tussentijdse rapportage opgesteld die in de raad is vastgesteld.
- Het opzetten en bewaken van een goede financierings- en liquiditeitenplanning en een actief treasurybeleid en –beheer. Op basis van de financieringsplanning is een lening aangetrokken van € 8 miljoen. In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van de schuldpositie van de gemeente
- Reserves die van belang zijn voor de bepaling van het weerstandsvermogen worden verhoogd door uitvoering van de voorstelling in de notitie weerstandsvermogen. Daarnaast worden budgetoverschotten aan de reserve algemene dienst gevoegd en worden investeringen (bijna) niet ten laste van de reserve geboekt. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is in beeld gebracht wat de resultaten zijn geweest over 2017. Een ontwikkeling die in lijn is met de prognose is te zien.

Verbonden partijen Bestuur en ondersteuning

Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus-Tricijn

Het GBLT richt processen zodanig in dat gemeentelijke (en waterschaps)belastingen maximaal worden geheven en geïnd, en WOZ- en basisregistratieve taken efficiënt worden uitgevoerd.

Voor Bunschoten zijn dat de volgende belastingen en heffingen:

- Onroerendezaakbelastingen
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht
- Hondenbelasting
- Forensenbelasting
- Precariobelasting
- Marktgelden en havengelden
- BIZ-heffing

Indicatoren Bestuur en ondersteuning

Indicator	Eenheid	Rekening 2017
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 450,54
Externe inhuur	Kosten inhuur externen	€ 157.291 *
Overhead	% van totale lasten	9,46 %

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2017	Nederland 2017
WOZ-waarde woningen	1.000 euro	CBS	262	216
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Euro	COELO	572	644
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	COELO	626	723

* Dit betreft inhuur in verband met opvulling van vacatures, langdurige ziekte en stagiaires. Dit bedrag is verrekend met het uitgeleende personeel.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL

(Bedragen x € 1,-)

		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Bestuurlijk	982.070	1.038.901	968.558	-13.512	23.000
	Dienstverlenend	451.600	423.646	422.138	-29.462	0
	Financieel	8.308.860	6.039.156	7.005.114	-1.303.746	2.946.000
	Totaal lasten	9.742.530	7.501.703	8.395.810	-1.346.720	2.969.000
Baten	Bestuurlijk	55.347	55.275	55.275	-72	0
	Dienstverlenend	424.078	372.000	366.000	-58.078	0
	Financieel	27.822.871	27.451.814	27.053.222	-769.649	455.000
	Totaal baten	28.302.295	27.879.089	27.474.497	-827.798	455.000
Saldo	Bestuurlijk	926.724	983.626	913.283	-13.441	23.000
	Dienstverlenend	27.523	51.646	56.138	28.615	0
	Financieel	-19.514.011	-21.412.658	-20.048.108	-534.097	2.491.000
	Totaal saldo	-18.559.765	-20.377.386	-19.078.687	-518.922	2.514.000
Kosten per inwoner		-872,66	-977,33	-915,04	-42,38	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten in 2017 € 1.347.000,- hoger dan geraamd en zijn de baten € 828.000,- hoger. Per saldo € 519.000,- nadeliger.

Het onderdeel bestuurlijk laat een nadeel zien van € 13.000,-, veroorzaakt door een hogere dotatie aan de voorziening pensioen wethouders (€ 23.000,-), hogere accountantskosten (€ 18.000,-), lagere salariskosten (€ 17.000,-) en lagere overige kosten (€ 11.000,-, onder andere verzekeringen).

Dienstverlenend laat een voordeel zien van € 29.000,-. Er zijn meer leges inkomsten ontvangen (€ 58.000,-). Daartegenover staat een hogere afdracht rijksleges (€ 18.000,-), hogere toegerekende salariskosten (€ 20.000,-) en lagere overige kosten (€ 9.000,-).

Het nadeel op het onderdeel financieel (€ 534.000,-) is uit te splitsen in nadelen op overhead (€ 223.000,-) en treasury (€ 377.000,-) en voordelen op belastingen (€ 108.000,-), algemene uitkering (€ 15.000,-) en overige baten en lasten (€ 90.000,-). Ook waren er per saldo hogere toevoegingen aan reserves dan geraamd (€ 147.000,- nadelig).

▪ Overhead

Per saldo hogere kosten BLNP (€ 51.000,-, o.a. ondersteuning en aanloopkosten), kosten BBS voor optimalisatie en conversie archief als gevolg van de overdracht van taken (€ 79.000,-) en een lagere doorberekening dan begroot aan de grondexploitatie (€ 132.000,-) zorgden voor een nadeel. Daarnaast waren er diverse voor- en nadelen (€ 39.000,-, per saldo voordeel) op het gebied van onderhoudskosten, energiekosten, verzekeringen en afschrijvingslasten.

▪ Treasury

Aan de grondexploitatie moet een rente worden toegerekend gebaseerd op het gewogen percentage van de leningenportefeuille, naar verhouding vreemd/totaal vermogen.

Dit veroorzaakt een nadeel van € 264.000,- ten opzichte van begroot (binnen de grondexploitatie veroorzaakt dit een voordeel, waardoor een deel van de voorziening verlieslatende complexen kon vrijvallen).

Tevens is een nadeel van € 84.000,- ontstaan in de aan overige activa toe te rekenen rente (verschil begroot en werkelijk per 1 januari, dit komt als voordeel terug op de overige programma's) en een nadeel van € 29.000,- door minder werkelijk ontvangen rente dan begroot.

- **Belastingen**

Een hogere opbrengst OZB (€ 52.000,-), precario (€ 50.000,-), hondenbelasting (€ 7.000,-) en lagere kosten GBLT (€ 4.000,-) en hoger kosten invordering (€ 5.000,-) veroorzaken het voordeel. Zie verder ook de paragraaf Lokale heffingen.

- **Overige baten en lasten**

Dit onderdeel betreft de post onvoorzien (€ 102.000,-, voordeel) en overige verschillen (€ 12.000,-, nadeel).

- **Reserves**

De per saldo hogere toevoeging wordt veroorzaakt door een onttrekking aan de reserve Sociaal Domein (in plaats van de begrootte storting), lagere onttrekkingen aan de reserves toekomstvisie, starterleningen en stimulerings- en vangnetleningen. Daarnaast heeft gedeeltelijke winstnemering in de grondexploitatie van Haarbrug Zuid geleid tot een toevoeging aan de reserve grondexploitatie.

1.1 Veiligheid

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouder M. van de Groep)

Beleidsonderdeel Brandveilig Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Veiligheidsregio Utrecht

Een brandveilig Bunschoten vraagt een organisatie op het gebied van veiligheid en brandweer die op een professionele, actieve, open en door de burgers gewaardeerde en gerespecteerde wijze uitvoering geeft aan de taken die tot de brede veiligheidsketen behoren. Hierbij staan begrippen als pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg centraal.

De taken die worden verricht worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst. De opbouw kent een zogenaamd boxensysteem. In box 1 staan alle kosten en werkzaamheden die op lokaal niveau worden uitgevoerd en direct voor rekening van de gemeente blijven. In box 2 worden de kosten van het district opgenomen en in box 3 worden de kosten van de regio verantwoord.

▪ Brandweerkazerne

Na een periode van voorbereiding is in 2017 het technisch ontwerp en bijbehorend bestek van de nieuwe brandweerkazerne afgerond en op de markt gezet. Na een meervoudig onderhandse aanbesteding is het werk gegund aan Prins Bouw uit 't Harde. Parallel daaraan heeft de gemeente de bouwplaats geschikt gemaakt voor de bouw door het verplaatsen van de zoutloods en de bushalte en het opruimen/leeghalen van het terrein. Na de bouwvoorbereiding en het vieren van de eerste starthandeling is de bouw eind augustus echt van start gegaan. Naast de bouwbegeleiding is in het najaar ook het bestek voor de omliggende terreininrichting voorbereid. Oplevering van de nieuwe kazerne is voorzien medio 2018.

▪ Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Bevolkingszorg

Vanuit de Wet Veiligheidsregio's is de gemeente ten tijde van een (dreigende) crisis verantwoordelijk voor de bevolkingszorgtaken. Bevolkingszorg omvat de processen en activiteiten die de gemeente dient te ondernemen om de burgers te beschermen en te ondersteunen ten tijde van een crisis en om de terugkeer naar een normale situatie te bespoedigen. De gemeentelijke processen kunnen naar drie hoofdtaken ingedeeld worden: Crisiscommunicatie, Publieke Zorg en Preparatie-nafase. Alhoewel bevolkingszorg bij wet als taak is toebedeeld aan de gemeenten, hebben de gemeenten binnen de regio Utrecht in 2014 besloten om de piketorganisatie ten behoeve van de gemeentelijke crisisbeheersing voor het grootste deel regionaal in te richten.

Samen met de gemeenten en de VRU, is ingezet op een verdere professionalisering van de inzet en opleiding van de gemeentelijke crisisprofessionals. In 2017 zijn onder andere de volgende aspecten aan bod geweest:

- Opleiden en trainen van het lokale kernteam en informeren van de overige medewerkers in de gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie;
- Opleiden en trainen Officier van Dienst Bevolkingszorg;
- Opleiden en trainen collegeleden;
- Lokale voorbereiding Systeemtest VRU;
- Samenwerking versterken opleiden en trainen omliggende gemeenten;
- Actualisering intergemeentelijke piketregeling;
- Aansluiting zoeken bij externe partijen die zich ook bezighouden met het beheren en bestrijden van crises (VRU, Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied, Stedin, Salvage, Waterschap, Rode Kruis, IKOB, De Boei).

Alarmering Bevolkingszorg en informeren bestuurder

Een ander belangrijk punt van aandacht in 2017 was het onderwerp Alarmering Bevolkingszorg en informeren bestuurder. De afspraken over het informeren van de burgemeester zijn vastgelegd in de in 2015 vastgestelde regeling 'Informeren en alarmeren bevoegd gezag en crisis- en Hulpverleningsorganisatie'.

Naar aanleiding van de ervaringen tijdens oefeningen en enkele daadwerkelijke incidenten is gebleken dat de gehanteerde alarmeringssystematiek aan een herijking toe is. Doel van deze herijking was het zorgen voor een betere en tijdige informatiepositie van de (loco)burgemeester.

In februari 2017 is een traject gestart wat heeft geresulteerd in een nieuwe procedure. Het informeren van de burgemeester is een verantwoordelijkheid van de VRU. De uitvoering van deze verantwoordelijkheid is belegd bij de OvD-Bz tot en met het niveau van GRIP 1.

Aan de OvD-Bz is een pager verstrekt, waarbij hij/zij eerder gealarmeerd wordt, namelijk gelijktijdig met de OvD-Brandweer. Daarnaast heeft de OvD-Bz toegang gekregen tot het Mobiele Operationele Informatiesysteem van de meldkamer. Door deze vernieuwde procedure is de OvD-Bz beter in staat om een beeld van het incident te vormen en de burgemeester zo volledig mogelijk te informeren.

Overige thema's

Daarnaast zijn de volgende thema's in 2017 aan bod geweest:

- Actueel houden van de crisisbeheersingsplannen, draaiboeken en taakkaarten;
- Zienswijze Regionaal Crisisplan 2018-2021;
- Opzetten project HartslagNu;
- Input leveren en implementeren IBP Terrorismegevolgbestrijding;
- Implementeren en regio specifiek maken Risico- en crisiscommunicatie over radicalisering en terrorisme;
- Input leveren Bestuurlijke leidraad Terrorismegevolgbestrijding;
- Input leveren en implementeren IBP Overstroming Dijkkring 45 en 46;
- Input leveren en implementeren IBP Infectieziekten;
- Input leveren en implementeren IBP Natuurbranden;
- Dijkdoorbraak;
- Versterken Samenwerkingsregeling ongevallenbestrijding IJsselmeergebied;
- Afspraken werkzaamheden door de VRU in de gemeentelijke Risicokaart.

Verdere bijzonderheden waarbij crisisbeheersing een rol heeft gespeeld in 2017:

- Verdwijningszaak Savannah. Vanuit bevolkingszorg zijn de processen Nazorg en Communicatie langdurig ingezet bij het ontzorgen en ondersteunen van de familie en de school. Ook het gemeentelijke beleidsteam is regelmatig bij elkaar geweest.
- Voorbereidingen streekbezoek Koninklijk Paar.

Indicatoren Brandveilig Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> <u>P</u>	Bron	Werkelijk	Streefsw.	Werk.
			2016	2017	2017
Aantal uitrukken	E	*	154	145	151
Met hoeveel procent is het aantal loze meldingen gedaald t.o.v. 2010?	P	Idem	45 (absoluut aantal)	30%	41 +13,9% t.o.v. 2010
Hoeveel procent van de repressieve functionarissen heeft 100% van de kritische oefenkaart gehaald?	P	Idem	100	100	100
Hoeveel procent van de repressieve functionarissen heeft de verplichte leergang voor de betreffende functie(s) afgerond?	P	Idem	100	100	100
Hoeveel procent van de aangevraagde Wabo-adviezen is binnen de hiervoor gestelde termijn afgegeven?	P	Idem	100	100	100
Bij hoeveel procent van de geplande controles op afgegeven gebruiksvergunningen/gebruiksmeldingen heeft een controle plaatsgevonden?	P	Idem	100	100	100

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Jaarverslag brandweer [VRU](#)

Toelichting indicatoren

Aantal uitrukken

Dit betreft het aantal uitrukken wat de brandweer gemiddeld over een jaar heeft, dit cijfer is nooit vast maar is variabel per jaar.

Loze uitrukken

Dit betreft meldingen die zijn veroorzaakt uitsluitend door brandmeldinstallaties die zijn aangesloten op het Openbaar Meldkamer Systeem van de regionale alarmcentrale van de brandweer. De brandweer probeert door beïnvloeding dit aantal terug te dringen. Opmerkelijk is de stijging van het aantal loze meldingen met 41. Dit komt vooral door een fout bij een bepaald bedrijf. De brandweer werkt aan de oplossing.

Aantal uitgevoerde controles

Dit betreft het aantal uit te voeren controles volgens het vastgestelde preventie activiteitenplan voor de gebouwen met een gebruiksvergunning of een gebruiksmelding. Dit is gebaseerd op het aantal afgegeven gebruiksvergunningen c.q. ingediende gebruiksmeldingen.

Beleidsonderdeel Sociaal veilig Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Uitvoering Nota integrale veiligheid

In de Nota integrale veiligheid 2015 - 2018 zijn de thema's woninginbraken, overlastsituaties door omwonenden, jongerenoverlast en sociale veiligheid geprioriteerd. In het aangekoppelde uitvoeringsplan is per prioriteit een uitvoeringstabel opgenomen. In de uitvoeringstabellen staat schematisch beschreven welke instrumenten en activiteiten bijdragen aan de geformuleerde doelstellingen. Voor 2017 zijn de acties uitgevoerd.

▪ Integrale handhaving

Begin 2017 is de nieuwe Nota Integrale Handhaving Bunschoten vastgesteld voor de periode 2017-2020. Hierbij behoort het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2017-2018.

In zowel de beleids- als uitvoeringsopgave wordt uitgegaan van risicogericht werken. Ook thema's die specifiek voor Bunschoten zijn, zijn opgenomen. Hierbij valt te denken aan het discrepantieproject en de casus 'arbeidsmigranten'. Waar mogelijk en nuttig is samengewerkt met toezichts- en handhavingpartners als de VRU, de RUD, het waterschap en de provincie. In 2017 is zoveel mogelijk gewerkt in de big-eight-cyclus. Dit is een dubbele cyclus voor zowel beleid als uitvoering, die loopt van vaststelling tot evaluatie. Op deze manier in de verschillende beleidsterreinen.

▪ **Project Arbeidsmigranten**

Naar aanleiding van de incidenten rondom Poolse arbeidsmigranten is er een convenant opgesteld tussen de gemeente Bunschoten en de uitzendbureaus. Naar aanleiding van dit convenant is er een project gestart waarbij er integrale controles zijn gehouden. Dit project was in samenwerking met zowel interne als externe partners. Er is gecontroleerd op de huisvesting van arbeidsmigranten, brandveiligheid van woningen, naleving van de wetgeving omtrent arbeid enzovoort.

▪ **Bunschoten United**

Door gemiddeld vier keer per jaar een bijeenkomst te organiseren met Bunschoten United wordt een stevige verbinding aangegaan tussen de verschillende bevolkingsgroepen die in Bunschoten woonachtig zijn. Middels deze verbinding kunnen gevoelens van onrust of onveiligheid vroegtijdig worden weggenomen. Daarnaast is de groep een bron van nieuwe activiteiten en proberen zij verschillende doelgroepen bij bestaande activiteiten te betrekken.

▪ **Project meldingsbereidheid**

In samenwerking met de politie en Meld Misdaad Anoniem (M.) is er een project opgestart met als doel om de meldingsbereidheid in Bunschoten te verhogen. Bij de uitvoering van het project is er gekozen om het thema drugshandel extra te belichten. Door workshops c.q. bijeenkomsten met belangrijke partners (zowel professionals als burgers) worden posters, folders en visitekaarten van M. verspreid en wordt uitgelegd hoe M. te werk gaat. Tot slot wordt de aanwezigen gevraagd om als ambassadeur van M. te werk te gaan door anderen te adviseren over de mogelijkheden van het melden van strafbare feiten. Op die manier kan een ambassadeur van M. anderen bewegen om een feit te melden.

▪ **Toezicht en Handhaving**

Veel zaken in de openbare ruimte behoren tot het taakveld van de BOA's. In 2017 is veel ingezet op verkeer, jeugd, voetbal, horeca, evenementen, afvaldump etc.

▪ **Overige veiligheidszaken**

Het programma Veiligheid kent een breed scala aan taakvelden. Zo vallen bijvoorbeeld ook het huisverbod, de nazorg van ex-gedetineerden, antidiscriminatie wetgeving, e.d. onder de wettelijke taken van de gemeente. Hiervoor zijn aparte budgetten in de begroting opgenomen.

Indicatoren Sociaal veilig Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk 2016	Streefw. 2017	Werkelijk 2017
Rapportcijfer veiligheidsgevoel	E	WSJG.nl		7,8	
Aantal aangiften overlastsituaties door omwonenden	E	Integrale veiligheid smonitor/ WSJG.nl	38	24	20
Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van te hard rijden	E	Idem		<17,3	
Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van parkeeroverlast	E	Idem		<16,9	
Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van hondenpoep	E	Idem		<14,5	
Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van agressief rijgedrag	E	Idem		<3,6	

Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van rommel op straat	E	Idem		<3,6	
Percentage aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van drugsgebruik en drugshandel	E	Idem		<3,4	
Aantal meldingen van jongerenoverlast	E	Politie-gegevens	41	56	47

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Toelichting indicatoren

De integrale veiligheidsmonitor wordt om het jaar gehouden. In 2017 is er wederom een onderzoek gehouden. De hieruit voortvloeiende cijfers moeten op moment van schrijven nog bekend worden.

Aantal meldingen overlastsituaties door omwonenden

Het aantal meldingen overlastsituaties door omwonenden is in 2017 gedaald met -23,1% ten opzichte van 2013. Er werd gestreefd naar een totaal van 24 meldingen in 2017. Uiteindelijk zijn er in totaal 20 meldingen omtrent burencconflicten gedaan in 2017.

Aantal meldingen van jongerenoverlast

De meldingen komen via 0900-8844 bij de meldkamer binnen. Door de meldkamer wordt hieraan een prio-2-status gegeven. Dit betekent dat de politie binnen een half uur ter plaatse moet zijn. Ten opzichte van 2013 is het aantal meldingen met -19% afgenomen.

Verbonden partijen Veiligheid

Veiligheidsregio Utrecht

De VRU is de drijvende en bindende kracht achter een goede hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio. Zij verleent hulp, adviseert en houdt toezicht op veiligheid. Voor Bunschoten is het eigendom, beheer en onderhoud van de brandweerkazerne een actueel onderwerp.

Indicatoren Veiligheid

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2016	Nederland 2016
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Bureau Halt	64	137
Hardekern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners van 12-24 jaar	Korps Landelijke Politiediensten	0 (2014)	1,3 (2014)
Winkeldiefstal	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,7	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,4 (2017)	5 (2017)
Diefstal uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,9	3,3
Vernieling en beschadiging	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,9 (2017)	4,8 (2017)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		<i>(Bedragen x € 1,-)</i>				
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Brandveilig	1.041.223	1.071.524	1.051.524	10.301	0
	Sociaal veilig	361.905	358.013	350.013	-11.892	0
	Totaal lasten	1.403.128	1.429.537	1.401.537	-1.591	0
Baten	Brandveilig	0	0	0	0	0
	Sociaal veilig	2.992	0	0	-2.992	0
	Totaal baten	2.992	0	0	-2.992	0
Saldo	Brandveilig	1.041.223	1.071.524	1.051.524	10.301	0
	Sociaal veilig	358.913	358.013	350.013	-8.900	0
	Totaal saldo	1.400.137	1.429.537	1.401.537	1.400	0
Kosten per inwoner		65,83	68,56	67,22	1,39	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten in 2017 € 2.000,- hoger dan geraamd en de baten zijn € 3.000,- hoger. Per saldo € 1.000,- voordeliger.

Brandveilig laat een voordeel zien van € 10.000,-, hoofdzakelijk door lagere kapitaallasten (€ 29.000,-, onder andere nieuwbouw brandweerkazerne), een hogere bijdrage aan de VRU (€ 42.000,-, voornamelijk loon- en prijsaanpassingen en bijdrage individueel takenpakket) en lagere overige kosten (€ 23.000,-, onder andere brandkranen en dagelijks onderhoud).

Het nadeel op sociaal veilig van € 9.000,- wordt veroorzaakt door hogere kosten integraal veiligheidsbeleid (o.a. actie meld misdaad anoniem en omdenkclinic).

1.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

(Commissie Ruimte, portefeuillehouder R.J. Beukers)

Beleidsonderdeel Bereikbaar Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- **Snelherstel**

Burgers en bedrijven kunnen door middel van het meldsysteem een melding plaatsen. De gebreken/meldingen worden binnen de daarvoor gestelde termijnen afgehandeld. In het systeem worden ook schades en vandalisme bijgehouden.

- **Openbare verlichting**

Met de openbare verlichting wordt verkeersveiligheid en sociale veiligheid geboden en wordt bijgedragen aan een goede bereikbaarheid.

Het beheer en onderhoud aan de openbare verlichting is uitgevoerd volgens de lopende overeenkomst met CityTec. In 2017 is, voor het derde jaar op rij, een aantal oude lichtmasten en armaturen vervangen. Dit gebeurt volgens het eerder vastgestelde tienjarenplan dat samen met CityTec is opgesteld. Daarnaast is de verlichting op enkele rotondes in de Westsingel opgewaardeerd ter vergroting van de veiligheid van overstekende voetgangers en fietsers. De investeringen van de nieuwe masten met energiezuinige LED-verlichting worden door de gemeente zelf gefinancierd. Het aantal lichtpunten is in 2017 toegenomen met 35 armaturen.

- **Bereikbaarheid**

De gemeente heeft deelgenomen aan regionale bijeenkomsten waarin de mobiliteit van het verkeer op de rijkswegen A1-A27-A28 en het onderliggende wegennet in de regio Eemland en de provincie Utrecht (N199 traject aanpak gedeelte Amersfoort) op de agenda staan. Met het deelnemen aan deze bijeenkomsten wordt aandacht gevraagd voor een goede doorstroming van het openbare vervoer, fietsverkeer en overig verkeer naar de economische kerngebieden, de scholen en de ziekenhuizen.

Rijkswaterstaat heeft gewerkt aan de verbreding van de A1 en A27 (uitvoering 2017-2018) en aan het verbreden van het viaduct in de A1 over de Amersfoortseweg. De capaciteitsuitbreiding van knooppunt Hoevelaken (uitvoering 2019-2022) is nog in voorbereiding. De voltooiing van deze werken leidt tot een verbetering van de bereikbaarheid van de regio en onze gemeente.

- **Verkeersveiligheid**

In de gehouden vergaderingen met de verkeerscommissie zijn tal van onderwerpen aan de orde geweest die te maken hadden met het bereiken van een betere verkeersveiligheid. Evenals in 2016 is een verkeerveiligheidsmonitor gehouden. Daaruit zijn onderwerpen gehaald waarover extra voorlichting is gegeven in De Bunschoter. Met een afvaardiging van VVN en de politie is een publiciteitsactie voorbereid voor het verbeteren van de veiligheid van voetgangers en fietsers op rotondes.

- **Openbaar Vervoer**

In 2017 is het openbaar vervoer in de provincie Utrecht uitgevoerd door een nieuwe vervoerder, Syntus. Naast de bestaande lijnen is er een route over de Zevenhuizerstraat bijgekomen. Hiervoor zijn twee nieuwe buurtbushaltes in gebruik genomen.

- **Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan**

Rotonde Velduil

Uit het uitvoeringsprogramma van het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoer Plan 2013-2017 is de rotonde Westsingel-Velduil met subsidie van de provincie aangelegd. In juni 2017 is dit project gerealiseerd. Voor de bouwvak van 2017 is de rotonde opgeleverd.

Oversteek Plecht/Oostelijke Randweg

Het realiseren van een fietsoversteek in de Oostelijke Randweg bij de Plecht is in voorbereiding genomen. De realisatie daarvan staat gepland voor 2018.

Zevenhuizerstraat

In 2017 zijn de voorbereiding voor de aanleg van een fietspad aan de oostzijde van de Zevenhuizerstraat opgestart. Het gaat om het gedeelte tussen de Kooi en de bebouwde kom van Zevenhuizen. Binnen de kom zal de straat ingericht worden als fietsstraat waarin de auto te gast is. Beide projecten zullen in 2018 met een financiële bijdrage van de Provincie Utrecht tot stand worden gebracht.

▪ **Parkeerbeleid**

In vervolg op de gehouden evaluatie over het parkeerbeleid in het centrumgebied in het najaar van 2016 is een blauwe zone op een deel van het Visrokersplein ingevoerd.

▪ **Onderhoud Wegen**

Straatwerk

De Vaartweg is in 2017 voorzien van de definitieve verhardingen. Na de rioleringswerkzaamheden in 2015 heeft de ondergrond voldoende tijd gehad de restzettingen te verwerken. De rijbaan is voorzien van nieuw gebakken bestratingsmateriaal. Parkeerplaatsen en trottoirs zijn herstraat.

De openbare ruimte in de Stadsgracht tussen de Veenestraat en de Cornelis Houtmanstraat is helemaal op de schop genomen. Na het rioolwerk zijn beschoeiing, bermen, rijbaan en trottoirs opnieuw aangelegd. In de winter 2017-2018 zullen nog bomen worden aangeplant.

Wijk Blokhuiswetering is aangelegd in de jaren '90. Sinds de laatste werkzaamheden met betrekking tot het woonrijp maken van de wijk zijn er nagenoeg geen grote onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Na een wegininspectie in de wijk is een plan opgesteld voor reparatie/verbetering van de verhardingen. Hierbij zijn ook een aantal pleintjes heringericht.

De rijbaan, fietssuggestiestroken en gedeelte voetpaden langs de Zuidwenk tussen de Oostsingel en de Kerkstraat zijn herstraat. En verder zijn de voetpaden langs de Zuidwenk tussen Botstraat en de Oostsingel herstraat.

De Almarestraat en Zuiderzeelaan zijn gedeeltelijk herstraat.

Asfalt en beton

De Groen van Prinsterersingel is voorzien van een nieuwe asfaltdeklaag. De oude deklaag uit 1996 was gerafeld. De verhoogde kruispunten waren toe aan vervanging. Alle deklagen zijn weg gefreesd waarna een nieuwe deklaag is aangebracht. De verwachting is dat deze weer 20 jaar meegaat.

Het fietspad aan de westzijde van de Westsingel tussen de Bachlaan en de Bickersweg is voorzien van een betonverharding. Dit geldt ook voor het fietspad aan de noordzijde van de Bickersweg/Vaartweg tussen de Westsingel en de Fokjesweg. De fietspaden zijn ook verbreed wat de veiligheid verhoogd. Voor beide projecten is subsidie van de Provincie Utrecht in de aanlegkosten gevraagd en gekregen.

▪ **Onderhoud bruggen**

Conform het bruggen beheerplan zijn een aantal bruggen in ons dorp gerenoveerd. Daarbij zijn ook enkele landhoofden vervangen en/of aangepast. De werkzaamheden zijn meegenomen in het bestek dat is opgesteld voor het vervangen van de oeverbescherming langs watergangen.

Indicatoren Bereikbaar Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> P	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
			2016	2017	2017
Percentage meldingen 'Snel Herstel' die binnen vijf werkdagen zijn afgehandeld, of waarover binnen vijf werkdagen terugkoppeling naar de melder heeft plaatsgevonden	P	Administratie Snel Herstel	90	95	97,2

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Verkeer, vervoer en waterstaat

Indicator	Eenheid	Bron	2015 Bunschoten	2015 Nederland
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	% van totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen	VeiligheidNL	8	8
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een fietser	% van totaal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen	VeiligheidNL	18	9

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL

(Bedragen x € 1,-)

		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Bereikbaar	2.552.455	2.680.305	2.659.632	107.177	0
	Totaal lasten	2.552.455	2.680.305	2.659.632	107.177	0
Baten	Bereikbaar	554.376	435.225	449.142	-105.234	51.000
	Totaal baten	554.376	435.225	449.142	-105.234	51.000
Saldo	Bereikbaar	1.998.079	2.245.080	2.210.490	212.411	-51.000
	Totaal saldo	1.998.079	2.245.080	2.210.490	212.411	-51.000
Kosten per inwoner		93,95	107,68	106,02	12,07	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 107.000,- lager dan geraamd en de baten € 105.000,- hoger. Per saldo € 212.000,- voordeliger.

Openbare verlichting viel € 31.000,- voordeliger uit door lagere kapitaallasten (€ 10.000,-) en lagere kosten schades, elektra etc. (€ 21.000,-).

Tevens waren er per saldo hogere inkomsten leges nutsbedrijven (€ 51.000,-), hogere huur/pacht inkomsten (€ 20.000,-), hogere inkomsten vergunningen (€ 15.000,-), lagere kosten onderhoud wegen, bermen en sloten en kapitaallasten (€ 47.000,-) en lagere kosten verkeersmaatregelen (€ 48.000,-, onder andere bewegwijzering en straatnaamborden en snelheidsmetingen).

1.3 Economie

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders R.J. Beukers en G. Koops)

Beleidsonderdeel Bedrijvig Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- **Bedrijventerrein Haarbrug-Zuid**

De gronduitgifte is in 2017 voorspoedig verlopen. Er is voor 17.162 m² grond verkocht en 12.000 m² voor een periode van 10 jaar verhuurd. Voorts is er 39.800 m² grond gereserveerd. Eind 2017 waren alleen nog de duurdere zichtlocatie kavels langs de Amersfoortseweg beschikbaar. Verder zijn er meerdere omgevingsvergunningen verleend in 2017 en zijn diverse fraaie bedrijfsverzamelgebouwen en zelfstandige bedrijfsgebouwen gerealiseerd.

In het kader van het parkmanagement is een stichting en een vereniging voor het parkmanagement opgericht waar de bedrijven lid van worden. Het parkmanagement heeft zich in 2017 onder andere met de volgende onderwerpen bezig gehouden: groenonderhoud, zwerfvuil, beveiliging en de inrichting van de parkeergelegenheid in de parkeerkoffers. In 2017 zijn twee parkeerkoffers aangelegd en is het restant van de noordelijke kavel van Haarbrug-Zuid bouwrijp gemaakt. Eén van de parkeerkoffers biedt plaats aan 156 personenauto's. In de andere parkeerkoffer kunnen naast een dertigtal personenauto's ook 10 vrachtwagens en 10 wagens ambulante handel worden geparkeerd. Ook is het recreatieve betonpad in de landschappelijke inpassingszone aangelegd.

Er is een reactie opgesteld naar de provincie Utrecht over de beperkingen van de kantoormogelijkheden op Haarbrug-Zuid.

In overleg met de provincie Utrecht en Polynorm-Voestalpine is constructief gewerkt aan de voorbereiding voor een langzaam verkeersroute via het terrein van Polynorm-Voestalpine.

- **Bestemmingsplan Bedrijventerreinen Zuid**

Op de Kronkels hebben zich een groot aantal positieve bedrijfsontwikkelingen voorgedaan. Activiteiten zijn verplaatst waarbij de vrijkomende grond door andere bedrijven in gebruik is genomen. Voorts zijn er positieve ontwikkelingen over niet in gebruik zijnde bedrijfsspercelen. Op een belangrijke zichtlocatie is een nieuwbouwplan vergund. De werkzaamheden starten begin 2018.

Het bestemmingsplan 'Bedrijventerreinen Zuid' is door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan heeft betrekking op de zuidelijke bedrijventerreinen Kronkels/Haarbrug (Noord en Zuid).

- **Zuidwenk**

Op de Zuidwenk groeien een aantal grotere bedrijven. Enkele kleinere bedrijven hebben gekozen voor een andere locatie. Er is een vervolg gegeven aan het herstraat programma (verbeteren openbare ruimte).

- **Centrumvisie**

Na een intensieve voorbereiding en samenwerking met onder andere verschillende stakeholders heeft de gemeenteraad de Centrumvisie vastgesteld. Aansluitend is eind 2017 een start gemaakt met het uitvoeringsprogramma.

- **Samenwerking in de regio en provincie**

Ondersteuning aan de regio bij het organiseren van de Rode Loperdag (thema: relatie economie en leger). Er is een bezoek gebracht aan Heinen en Hopman.

Er is regelmatig regionaal accountmanagement overleg, onderdeel van de strategische agenda regio Amersfoort, over de verdere samenwerking op dit terrein. In 2016 is gestart met een regionaal grondzaken (grondverkoop bedrijventerreinen) overleg. Dit heeft in 2017 een beperkt vervolg gekregen.

Met medewerking van de regio zijn dit jaar projecten van de Utrechtse Ondernemers Academie (startende ondernemers) en 'zomerondernemer' (studenten) ondersteunt.

In overleg met de regio wordt gesproken over het uitvoeren van de pre-competitieve fase voor breedband in het buitengebied. De provincie Utrecht heeft voor de gehele provincie voor dit doel gelden beschikbaar gesteld. Eind december 2017 is bekend geworden dat begin 2018 met het vraagbundelingsstraject in de gemeente wordt gestart met kans op begin aanleg glasvezel eind 2018/ begin 2019.

Bijeenkomsten van de provincie Utrecht zijn gevolgd over de herijking van de PRS/PRV. Er is een reactie opgesteld om de ontwikkeling van de Kronkels-Zuid meer concreet te laten opnemen in de PRS/PRV. Er is gestart met een behoefte onderzoek van het bedrijfsleven naar de Kronkels-Zuid.

▪ **Verbinding met bedrijven**

Dit jaar waren de geplande bestuurlijke overleggen met de Bedrijvenkring en Dynamisch Spakenburg. Agenda onderwerpen zijn veelal praktische zaken alsmede beleidsontwikkelingen in de regio en op provinciaal niveau. De door de Bedrijvenkring en Dynamisch Spakenburg georganiseerde bijeenkomsten zijn door verschillende collegeleden bezocht. De deze keer door de gemeente georganiseerde bijeenkomst bedrijvenkring/raadsleden/ambtenaren/college had een grote opkomst.

Regelmatig is er ambtelijk en bestuurlijk regio overleg over kantoren-, bedrijventerreinen- en detailhandelsbeleid in de regio, onderdeel RRV, alsmede het provinciale beleid (herijking PRS/PRV). Daarnaast het volgen van de ruimtelijke ontwikkeling aan de oostkant van Amsterdam (MIRT onderzoek) en wat dit betekent voor de regio.

▪ **Overige zaken**

Er is aandacht voor de problematiek van de arbeidsmigranten. Voorts wordt er gekeken naar de mogelijke rol van economische zaken op de terreinen van 'arbeidsparticipatie' en 'onderwijs en arbeidsmarkt'.

Indicatoren Bedrijvig Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
				2016	2017	2017
Periodieke overleggen college	CMV/DS	P	Gemeente	2	2	3
	Bedrijvenkring/ JOBS	P	Idem	2	2	2
	SVV	P	Idem	1	1	*
Bedrijfsbezoeken bedrijfscontact-functionaris **	het college	P	Idem	2	2	2
	Portefeuillehouder EZ	P	Idem	11	10	10
	Bedrijfscontact-functionaris	P	Idem	16	5	4
Aantal hectaren te verkopen bedrijventerrein (incl. verhuur)		P	Idem	1,83	1,04	2,92

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Overleg met de SVV is één keer per twee jaar.

** Met een aantal andere bedrijven zijn gesprekken geweest over de plannen voor de toekomst.

Verbonden partijen Economie

Bureau regio Amersfoort

Bureau regio Amersfoort is een samenwerkingsverband om op een duurzame en effectieve manier strategisch samen te werken aan oplossingen voor regionale vraagstukken. Het doel is bijdragen leveren aan de versterking van regio Amersfoort als unieke plek om te wonen, werken en te leven.

Indicatoren Economie

Indicator	Eenheid	Bron	2017 Bunschoten	2017 Nederland
Funciemenging	%	LISA	58,3	52,4
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	Landelijk Informatiesysteem arbeidsplaatsen	135,5	139,7

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		(Bedragen x € 1,-)			
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking Incidenteel
Lasten	Bedrijvig Bunschoten	391.379	341.260	365.918	-25.461 20.000
	Grondexploitatie bedrijventerrein	3.601.968	2.564.000	3.943.904	341.936 -280.000
	Totaal lasten	3.993.347	2.905.260	4.309.822	316.475 -260.000
Baten	Bedrijvig Bunschoten	257.965	280.301	240.801	-17.164 15.000
	Grondexploitatie bedrijventerrein	3.882.200	2.564.000	3.943.904	61.704 0
	Totaal baten	4.140.165	2.844.301	4.184.705	44.540 15.000
Saldo	Bedrijvig Bunschoten	133.414	60.959	125.117	-8.297 5.000
	Grondexploitatie bedrijventerrein	-280.233	0	0	280.233 -280.000
	Totaal saldo	-146.818	60.959	125.117	271.935 -275.000
Kosten per inwoner		-6,90	2,92	6,00	12,90

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 316.000,- lager dan geraamd en de baten € 44.000,- lager. Per saldo € 272.000,- voordeliger.

Het onderdeel bedrijvig sluit met een nadelig saldo van € 8.000,-, veroorzaakt door hogere kapitaallasten (€ 3.000,-, centrumvisie) en per saldo kosten project Breedband (kosten € 20.000,- minus subsidie € 15.000,-).

Grondexploitatie bedrijventerrein betreft de grondexploitatie Haarbrug-Zuid. Er heeft een gedeeltelijke winstneming plaatsgevonden van € 280.000,- (storting in de reserve grondexploitatie). Per saldo is een bedrag van € 2.293.000,- overboekt ten gunste van de balanspost onderhanden werk.

Zie ook het overzicht in de paragraaf Grondbeleid. De overige grondexploitaties zijn opgenomen onder het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

1.4 Onderwijs

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder A.H. Kok - van de Geest)

Beleidsonderdeel Educatief Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- **Onderwijshuisvesting**

In samenwerking met het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs is het Integraal Huisvestingsplan Scholen 2016-2020 opgesteld. Het plan is in 2017 door de raad vastgesteld. Een ambitieus plan, waarbij de huisvesting van een aantal scholen flink op de schop gaat. De uitvoering loopt via diverse deelprojecten, welke raakvlakken hebben met onderwijs, Sociaal Domein, ruimtelijke ontwikkeling en openbare ruimte.

- **Onderwijsbeleid en leerlingenzaken**

Onderwijsachterstanden

Er is uitvoering gegeven aan het bestaand beleid onderwijsachterstanden. Daarnaast is een nieuw convenant VVE met de betrokken partners opgesteld. De nieuwe wijze van subsidiering van peuter- en kinderopvang (subsidie per kindplaats aan de instelling) is gedurende het jaar gevolgd en gaat naar ieders tevredenheid. De instellingen zijn voorbereid op de harmonisatie per 2018.

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten

Er is uitvoering gegeven aan lokaal en regionaal gemaakte afspraken. Naast uitvoering van de wettelijke taken is weer ingezet op preventieve activiteiten. Er is goed samengewerkt met het Sociaal Team De Lingt en andere partijen.

Laaggeletterdheid

Ter uitvoering van de vastgestelde beleidsnota over het terugdringen van laaggeletterdheid is een korte notitie opgesteld. Hieraan is in 2017 direct uitvoering aan gegeven door bijvoorbeeld het organiseren van diverse bijeenkomsten geweest teneinde laaggeletterden sneller te signaleren, herkennen en toe te leiden naar een passend aanbod (Taalhuis).

Lokale Educatieve agenda

Tijdens het jaarlijkse bestuurlijke overleg zijn diverse thema's vastgesteld voor de Lokale Educatieve Agenda voor 2017: Zorg, Voor- en vroegschoolse educatie en doorgaande lijn, Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, Mogelijkheid Integraal Kindcentrum, Plusklas, Integrale Onderwijsvisie, Terugdringen Laaggeletterdheid en Culturele Educatie. Hieraan is, naar tevredenheid van vrijwel alle bestuurders, uitvoering gegeven.

Leerlingenvervoer

In regionaal verband is het leerlingenvervoer aanbesteed om effectief en efficiënt in te kopen. Na enkele 'opstartperikelen' is er tevredenheid over het leerlingenvervoer ontstaan. Bevordering van de zelfredzaamheid van de leerling verdient nog nadere aandacht.

Indicatoren Educatief Bunschoten

Omschrijving	<u>E</u> <u>P</u>	Bron	Werkelijk 2016	Streefw. 2017	Werkelijk 2017
% doelgroepkinderen dat vier dagdelen/ 10 uur per week VVE volgt	P	PSZ/ KDV	60	95	100
% ouders van doelgroepeuters conform de definitie van de gemeente, dat deelneemt aan de ouderactiviteiten zoals de oudercomponent	P	PSZ/ KDV		70	80
Aantal logopedisch gescreende kinderen op peuterspeelzalen	P	PSZ	45	50	46
Aantal logopedisch gescreende kinderen op basisscholen	P	P.O.	266		58
Aantal doelgroepeuters conform de definitie van de gemeente	P	GGD	43	74	60
Aantal leerlingen basisonderwijs	P	Scholen/ 1 oktober- telling	2.115	2.114	2.088
Aantal leerplichtige leerlingen dat ongeoorloofd verzuimt waar contacten mee zijn	P	Leerplicht verslag	150	100	170
Contacten relatief (spijbelen) verzuim - Voortgezet onderwijs - Middelbaar beroepsonderwijs	P	Leerplicht verslag	43 25	50 40	25 27
Aantal beschikkingen leerlingenvervoer (per 1 september)	P	Admini- stratie	149	160	162
% aantal voortijdige schoolverlaters in Bunschoten (cijfers volgen met een jaar vertraging).	P	Waarstaat jegemeen te.nl	1,6	1,9	1,6

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

Toelichting indicatoren

Aantal logopedisch gescreende kinderen

Er was in 2017 geen budget beschikbaar om kinderen te screenen (streefwaarden). Werkelijk zijn er toch kinderen gescreend doordat de middelen vanuit het Rijk toereikend waren.

Aantal leerplichtige leerlingen dat ongeoorloofd verzuimt waar contacten mee zijn

Er is meer en zwaardere problematiek, waardoor er een toename is in de contacten.

Contacten relatief (spijbelen) verzuim

Er worden preventieverzuimgesprekken gevoerd waarbij, indien nodig, tijdig hulp wordt ingeschakeld. Vermoedelijk draagt dit bij aan het terugdringen van relatief verzuim.

Indicatoren Onderwijs

Indicator	Eenheid	Bron	2017 Bunschoten	2017 Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	Ingrado	1,62	1,82
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 inwoners van 5-18 jaar	Ingrado	20,77	26,58
Voortijdige schoolverlaters totaal VO + MBO onderwijs	% van alle leerlingen van 12-23 jaar	Dienst Uitvoering onderwijs	1,6 (2016)	1,7 (2016)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		<i>(Bedragen x € 1,-)</i>				
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Educatief	1.977.203	1.583.899	1.972.311	-4.892	0
	Totaal lasten	1.977.203	1.583.899	1.972.311	-4.892	0
Baten	Educatief	468.087	363.000	454.958	-13.129	0
	Totaal baten	468.087	363.000	454.958	-13.129	0
Saldo	Educatief	1.509.116	1.220.899	1.517.353	8.237	0
	Totaal saldo	1.509.116	1.220.899	1.517.353	8.237	0
Kosten per inwoner		70,96	58,56	72,77	1,82	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 5.000,- hoger dan geraamd en de baten € 13.000,- hoger. Per saldo € 8.000,- voordeliger.

Op dit programma waren de inkomsten uit huren/leges peuterspeelzalen € 12.000,- hoger dan begroot, waartegenover hogere lasten stonden voor elektra en gas en dagelijks onderhoud € 13.000,-. Verder waren er lagere subsidies (€ 49.000,-, peuterspeelzaalwerk en leerplicht), hogere kosten leerlingenvervoer (€ 53.000,-), lagere kosten anderstalige achtergrond en informele taalbevordering (€ 23.000) en hogere kosten onderwijshuisvesting (€ 10.000,-, o.a. verzekeringen).

1.5 Sport, cultuur en recreatie

(Commissie Samenleving, portefeuillehouders A.H. Kok - van de Geest en G. Koops. Voor het onderdeel groen is R.J. Beukers portefeuillehouder.)

Beleidsonderdeel Sportief Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Sportbeleid en activering

Ook in 2017 ondersteunt de gemeente Stichting Gewoon Sport Bunschoten voor mensen met een lichamelijke beperking en neemt de gemeente deel aan het Programma 'Sport en Bewegen in de buurt' met een combinatiefunctionaris en buurtsportcoaches. Uitvoerder NBSS wordt ingezet als vakdocent lichamelijke opvoeding op het basisonderwijs en om sportactiviteiten in de wijk aan te bieden. Verder is er elke schoolvakantie een sportdag voor alle kinderen van 4 tot 12 jaar in sporthal De Kuil. Nieuw in 2017 is het contract met de NBSS om kinderen die met het leerlingenvervoer buiten Bunschoten worden gebracht stapsgewijs via laagdrempelige sportactiviteiten toe te leiden naar sportverenigingen. Tenslotte is in juli een sportieve en culturele middag georganiseerd bij het Kleine Zeetje als startsein voor de samenwerking met het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds.

▪ Sportaccommodaties

In 2017 is gewerkt aan een beheerplan voor onderhoud en renovatie van zwembad De Duker en sporthal De Kuil in samenwerking met SRO als uitvoerder van het beheer. Noodzakelijke werkzaamheden zijn verricht en er zijn investeren in het kader van de duurzaamheid gemaakt. Voor beheer en onderhoud van de sportvelden of sportparken worden de afspraken met SRO gemonitord.

Indicatoren Sportief Bunschoten

Omschrijving	$\frac{E}{P}$	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
			2016	2017	2017
Aantal sportvelden van de 12 met redelijk en hoger beoordeeld	E	Kwaliteits-Onderzoek ISA-sport			10

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Toelichting indicator

In 2016 zijn de velden gekeurd, dit gebeurt één keer in de drie jaar. In 2017 voldoen de twee oudste kunstgrasvelden niet aan de beoordelingsdefinitie 'redelijk en hoger' naar aanleiding van het resultaat van 2016. Deze velden zijn matig, maar nog wel bespeelbaar en worden hoofdzakelijk gebruikt voor trainingen. In overleg met de clubs is besloten de vervanging van de toplagen met twee jaar door te schuiven.

Beleidsonderdeel Cultureel Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

In 2017 heeft de gemeente Bunschoten diverse passieve en actieve cultuurparticipatieprojecten via incidentele subsidies en subsidiëring van culturele verenigingen en instellingen gesubsidieerd en gestimuleerd. Daarnaast werden de voortvloeiende initiatieven van het, op initiatief van de gemeente, in 2011 opgerichte Cultuurplatform gesubsidieerd.

▪ Musea

In 2017 ontving het Museum Spakenburg subsidie voor de instandhouding van een gecertificeerd museum en de Historische vereniging Bunscode voor onderzoek naar en het (digitaal) verspreiden van kennis van de rijke historie van de gemeente.

▪ Cultureel Erfgoed

De meest kwetsbare en historisch waardevolle gemeentelijke monumenten zijn aangewezen, tot een totaal van 51 en nog 14 monumenten zijn in procedure gebracht. Er is gezorgd voor aantrekkelijke voorwaarden voor de monumenteneigenaren om de monumenten in stand te houden.

De wettelijke verplichte taken op het gebied van cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie zijn uitgevoerd, waaronder het verankeren van de cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke ordening (bestemmingsplan Spakenburg Centrum).

Gezamenlijk met de historische vereniging zijn cultuurhistorisch waardevolle (foto)materialen uit de archieven en het lokale Erfgoed ontsloten voor interactief gebruik via www.erfgoedbunschoten.nl. Er zijn een coördinator en nieuwe vrijwilligers verworven om de gemeentelijke collectie verder te ontsluiten.

Het cultuurhistorische informatiebord van de tankversperringen is geplaatst.

Een integraal en overkoepelend beleid voor het behoud van de Museumhaven van Spakenburg met historische botters op de lange termijn (Masterplan) is uitgevoerd. Hierbij is de uitvoering van de gemeentelijke fase van het Masterplan grotendeels afgerond en wordt dat door een zelfstandige stichting verder uitgevoerd.

Diverse stichtingen op het gebied van erfgoed, cultuur en recreatie zijn gebundeld in het Centrum van Erfgoed en Cultuur.

▪ Media

De Stichting bibliotheken Eemland is gesubsidieerd, zodat continuïteit plaatsvindt van:

- beheer van een literatuurcollectie die diverse stromingen en gedachtegangen;
- het organiseren van lees(bevorderings-)activiteiten;
- het bieden van ondersteuning aan en samenwerken met onderwijs- en andere instellingen op het gebied van cultuur;
- het programma Bibliotheek op School ter verbetering van onderwijsresultaten op het gebied van lees- en taalvaardigheid en informatie- en mediavaardigheden.

De bibliotheek in Bunschoten werkt met veel betrokken maatschappelijke partners samen. In het najaar is het Taalhuis in Bunschoten geopend.

De lokale omroep is gesubsidieerd (wettelijke verplichting) en is begeleid naar een nieuwe huisvestingslocatie in verband met de verhuizing van de gemeentewerf.

De Stichting Monumenten is eigenaar van de Kerkstraat 7. Het doel is om het pand te verbouwen en daarna te verhuren aan de Stichting Bibliotheken Eemland. In een intentieovereenkomst is afgesproken dat dit per 1 september 2021 daadwerkelijk wordt ingevuld. De Stichting Monumenten werkt samen met de Stichting Bibliotheken Eemland een inrichtingsplan uit.

Indicatoren Cultureel Bunschoten

Omschrijving	$\frac{E}{P}$	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
			2016	2017	2017
% inwoners dat lid is van de bibliotheek	P	Bibliotheek Eemland	21,22	18	22
Aantal gemeentelijke monumenten	E	Gemeente	38 (52)	50	51 (65)
Aantal bezoekers museum Spakenburg	P	Museum Spakenburg	11.509	14.000	11.211

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Recreatief/Groen Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Groen

Het onderhoudsplan is uitgevoerd. De boomcontroles zijn uitgevoerd, waaruit diverse maatregelen zijn getroffen. In verband met de essentaksterfte wordt hier vooral op ingezet.

▪ Recreatief

Bunschoten op de fiets

In het afgelopen jaar zijn twee fietspaden gerealiseerd. Het Veldendijkpad dat loopt op de Eemdijk vanaf de Palendijk tot aan de eerste bebouwing. Ook is het Eemdijkerpad aangelegd. Een nieuwe fietsverbinding op de Eemdijk van ruim twee kilometer tussen Eembrugge en het buurtschap Overvaren. Langs de nieuwe fietsroutes zijn enkele bankjes en picknicktafels geplaatst. Bij de Palendijk is een extra recreatief verblijfsgebied aangelegd.

Routebureau (fietsbewegwijzering)

In 2017 zijn de voorbereidingen getroffen om provinciaal de uitvoering en onderhoud van de fietsbewegwijzering (LF en knooppunten) onder te brengen in een Provinciaal Routebureau.

Regiostrategie Internationaal Toerisme

In 2017 is de regionale samenwerking op het gebied van (inter)nationaal toerisme met bijna alle gemeente in de Regio Utrecht van start gegaan. Dit is de oriënterend en beleidsvormende fase geweest.

Toeristische Overstappunten

Bij restaurant 'De Kooi' en bij het museum Spakenburg zijn TOP's gerealiseerd. Bij de TOP's wordt informatie verstrekt over de locatie, bezienswaardigheden in de omgeving, het omliggende landschap en wandel- en fietsroutes. Toeristen worden daar naar toe geleid voor een bezoek en/of als startpunt voor wandel- en fietsroutes.

Toiletvoorziening 't Kleine Zeetje

Er is een permanente oplossing gevonden door een ruimte te huren direct in het gebouw grenzend aan het parkeerterreintje voor de winkels en sportschool. De toiletvoorziening wordt onderhouden en ook gebruikt door de naastliggende horecavoorziening.

Laakzone

Dit project is onderverdeeld in fases. Fase A is klaar. Fase B bevindt zich in de eindfase. Het traject tussen de Zuidwenk en de Oostdijk moet nog worden uitgevoerd. Inmiddels is opdracht verleend voor verlegging van nutsvoorzieningen langs de Zuidwenk, ophoging van de brug Zuidwenk met doorvaarbare duiker, vervanging twee landbouwbruggetjes, verbreding Rengerswetering en realisatie fietspad. Verwacht wordt dat dit voor de zomer is gerealiseerd.

Fase C is de directe verbinding met het randmeer. De enige aanvaardbare oplossing hiervoor is een unieke zelfbedieningsovertoom. Daarvan is een presentatie verzorgd in de commissie Ruimte.

Overeengekomen is dat de gemeente verantwoordelijk is voor de laatste uitvoeringszaken. Daarvoor is het restant budget Laakzone beschikbaar gesteld en een extra bijdrage vanuit het ontwikkelingsbedrijf Vathorst.

Waterplanten

De gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren verzorgt mede namens de randmeergemeenten een aantal beheerstaken, waaronder het coördineren van het maaien van de, voor de waterrecreatie overlast gevende, waterplanten in de Randmeren. Voor het gehele gebied is een vergunning aanwezig. Echter blijft het maaien een relatief kostbare symptoombestrijding en bevordert het de groei van waterplanten. Op regionaal niveau wordt gezocht naar alternatieve oplossingen.

Indicatoren Recreatief/Groen Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Werkelijk	Streefw.	Werkelijk
			2016	2017	2017
De veiligheidsinspecties van speelvoorzieningen zijn uitgevoerd	P	Interne administratie	100%	100%	100%
De mate waarin de beeldkwaliteit van groenvoorzieningen (A, B en C) wordt behaald	E	Interne inspecties	90,29%	92%	93,5%

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Verbonden partijen Sport, cultuur en recreatie

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

De coöperatie heeft als doel: het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie en de belangen van de natuur. Daarnaast het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon en het bevorderen van de watersportsector, dit alles in het gebied van de Randmeren.

Indicatoren Sport, cultuur en recreatie

Indicator	Eenheid	Bron	2016 Bunschoten	2016 Nederland
Niet-wekelijkse sporters	%	Gezondheidsmonitor GGD, CBS en RIVM	50,2	48,7

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		<i>(Bedragen x € 1,-)</i>				
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Sportief	1.467.912	1.397.073	1.438.227	-29.685	0
	Cultureel	1.140.164	1.092.683	1.158.211	18.047	0
	Recreatief	935.294	103.110	990.777	55.483	0
	Groen	640.984	1.731.384	714.807	73.823	0
	Totaal lasten	4.184.353	4.324.250	4.302.022	117.669	0
Baten	Sportief	263.886	196.520	196.520	-67.366	51.000
	Cultureel	118.579	69.897	89.203	-29.376	0
	Recreatief	0	17.668	0	0	0
	Groen	44.891	48.065	48.065	3.174	0
	Totaal baten	427.355	332.150	333.788	-93.567	51.000
Saldo	Sportief	1.204.026	1.200.553	1.241.707	37.681	-51.000
	Cultureel	1.021.585	1.022.786	1.069.008	47.423	0
	Recreatief	935.294	85.442	990.777	55.483	0
	Groen	596.093	1.683.319	666.742	70.649	0
	Totaal saldo	3.756.998	3.992.100	3.968.234	211.236	-51.000
Kosten per inwoner		176,65	191,47	190,32	13,67	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 118.000,- lager dan geraamd en de baten € 93.000,- hoger. Per saldo € 211.000,- voordeliger.

Het onderdeel sportief laat een voordeel zien van € 38.000,-, veroorzaakt door een vrijval van de voorziening sportvelden (€ 51.000,-, was extra toevoeging in 2015 die in 2017 weer wordt toegevoegd aan de algemene reserve). Daarnaast was er meer subsidie aan het zwembad (€ 23.000,-), een lagere subsidie sportpark De Vinken (€ 7.000,-) en minder dagelijks onderhoud/belastingen (€ 3.000,-).

Cultureel sluit met een voordeel van € 47.000,-, veroorzaakt door lagere kapitaallasten (€ 77.000,-, masterplan behoud museumhaven. Onttrekking aan de reserve toekomstvisie ook lager.), kosten ingehuurd personeel (€ 26.000,-) en hogere overige kosten (€ 4.000,-).

Recreatief laat een voordeel zien van € 55.000,-, als gevolg minder toegerekende salaris/tractie kosten (€ 76.000,-), kosten ingeleend personeel (€ 40.000,-), lagere kosten Kleine Zeepte (€ 25.000,-, onder andere herprofilen was niet nodig), hogere kapitaallasten (€ 9.000,-) en lagere kosten speelvoorzieningen (€ 3.000,-).

Het onderdeel groen laat een voordeel zien van € 71.000,-, veroorzaakt door lagere kosten ziektebestrijding (€ 19.000,-), lagere kosten onderhoud parkgedeelte De Akker (€ 28.000,-), lagere kosten onderhoud gazons (€ 14.000,-) en per saldo lagere kosten dagelijks onderhoud (€ 10.000,-).

1.6 Sociaal Domein

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder A.H. Kok - van de Geest)

Beleidsonderdeel Maatschappelijk Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- **Kracht van de samenleving**

In 2017 is de verbinding tussen vrijwillige burgerinitiatieven en de basis(zorg)infrastructuur verder versterkt. Er zijn verschillende activiteiten ontplooid om de kracht van de samenleving te enthousiasmeren, faciliteren en te ondersteunen. Bij ondersteuning hoort vaak ook een financiële ondersteuning.

De verbinding tussen kerken en kerkelijk jeugdwerk met de basis(zorg)infrastructuur is versterkt door samenwerking bij activiteiten.

Met het netwerk Bunschoten United is de verbinding tussen de verschillende gemeenschappen en de basis(zorg)infrastructuur versterkt door elkaar regelmatig te ontmoeten en elkaars achtergrond en cultuur te leren begrijpen. Dit heeft onder andere geresulteerd in het magazine Bunschoten United 'samen verbonden'.

In het kader van preventieve verslavingszorg is vanuit de basis(zorg)infrastructuur regelmatig contact met burgerinitiatieven als Waypoint en de Hoekstraat.

In het kader van Opvoeden en Opgroeien is de samenwerking tussen De Boei en de Jeugdgezondheidszorg van [GGDrU](#) ingezet op collectieve en preventieve activiteiten van, voor en met ouders en maatschappelijke partners. Activiteiten betroffen onder andere het mama café en informatie avonden over onder andere het omgaan met sociale media.

In het kader van inkomensvoorzieningen is de verbinding tussen de basis(zorg)infrastructuur en initiators van burgerinitiatieven versterkt door onder andere voorlichtingsbijeenkomsten van uitvoeringsorganisatie BBS, subsidiëring van de Rabobank in het Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds en het informeren over gratis sportactiviteiten en materiaal voor minima door de basis(zorg)infrastructuur.

- **Lokale basis (zorg)infrastructuur**

(Dag)activiteiten voor de kwetsbare jeugd en volwassenen.

Voor kwetsbare jeugd heeft de pilot Vroeg Signaleren een vervolg gekregen bij de kinderopvangorganisaties die [VVE](#) aanbieden en is de pilot uitgebreid naar de overige kinderopvangorganisaties.

De samenwerking met de huisartsen is verder vormgegeven en gezamenlijk is de functie van Specialistische Ondersteuner Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg ontwikkeld. Dit betreft een brugfunctie tussen het Sociaal Team en de huisartsen.

Binnen de werkgroep Kwetsbare ouderen wordt nog steeds samengewerkt aan de gezamenlijk ontwikkeling van afspraken bedoeld om ouderen passende steun te bieden, waarbij ook samenwerking is ontstaan met andere zorgaanbieders, zoals bijvoorbeeld de fysiotherapeuten, om (meer) preventieve activiteiten voor ouderen te ontwikkelen.

Uitvoering Beleidsplan Mantelzorg en Vrijwilligerszorg 2016-2019

Het aantal mantelzorgers in de gemeente, dat in beeld komt, is in 2017 weer gestegen (inmiddels rond de 400). Ook jonge mantelzorgers worden langzaam zichtbaar.

Het aantal geregistreeerde vrijwilligers is redelijk stabiel. Inwoners zijn blij met vrijwilligersondersteuning en vrijwilligers voelen zich soms weer nuttig door vrijwilligerswerk te doen.

Zelfstandig wonen

Voor de bevordering van langer zelfstandig wonen is sprake van steeds meer samenwerking tussen wonen en zorg, met de wens voor de komende jaren integraal beleid te ontwikkelen die bewustwording onder inwoners moet vergroten. Bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen deze maatschappelijke ontwikkeling meegenomen.

Samenwerkingsafspraken met maatschappelijke partners

Gemeentelijke uitvoerders weten de maatschappelijke partners steeds beter te vinden en samen te werken. Nieuwe samenwerkingen zijn vastgelegd, bestaande samenwerkingen zijn geëvalueerd en herijkt of beëindigd.

▪ **Burgerparticipatie**

In 2017 is verder uitvoering gegeven aan de Verordening burgerparticipatie Sociaal Domein. Na vertrek van een groot aantal leden, van wie de zittingstermijn verstreken was, is de Adviesraad weer op volle sterkte gebracht met de komst van een aantal nieuwe leden. De Adviesraad is bij beleidsstukken om advies aan het college gevraagd conform de verordening. Daarnaast zijn zij betrokken in co-creaties bij ontwikkeling van beleid, waaronder de uitwerking van het minimabeleid.

In 2017 is de Verordening cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening herijkt naar aanleiding van aanpassing van de Wet sociale werkvoorziening. De verordening wordt uitgevoerd door een regionale cliëntenraad, die bestaat uit mensen met een indicatie wet sociale werkvoorziening.

Beleidsonderdeel Persoonlijk Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ **Inkomensregelingen**

Minimabeleid

In 2017 zijn de door de raad vastgestelde Ankerpunten Minimabeleid 2017 e.v. nader uitgewerkt. Om het Kindpakket mogelijk te maken, zijn contracten gesloten met het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds. Voor 2017 was gerekend op 20 kinderen. Het jaar is afgesloten met 51 kinderen die dankzij de fondsen aan sport en cultuur kunnen meedoen.

Om het Volwassenenpakket mogelijk te maken, is de Verordening individuele inkomenstoeslag herijkt en zijn er nieuwe nadere regels bijzondere bijstand gekomen. In 2017 is vaker een beroep op de inkomensregelingen gedaan dan in 2016. Daarnaast is een nieuw contract met Achmea Zilveren Kruis afgesloten voor drie verschillende pakketten voor een collectieve aanvullende zorgverzekering in plaats van alleen het meest uitgebreide pakket. Daardoor is het bereik in 2017 vergroot.

Uitvoering geven aan Verbeterplan BUIG

In 2017 zijn de activiteiten vanuit het Verbeterplan BUIG 2016 verder opgepakt en zonodig aangepast om het gewenste resultaat te krijgen. Daarnaast zijn nieuwe activiteiten gegenereerd. Dit heeft geleid tot een nieuw Verbeterplan BUIG 2017. De doelstelling was om 25 mensen duurzaam uit te laten stromen naar werk. Dit resultaat is met 29 mensen gehaald.

▪ **Maatwerkdienstverlening**

Door interne ontwikkelingen is het mogelijk geworden om nog beter integraal te werken. Daarnaast heeft het Sociaal Team in de rol van regievoerder/coördinator van een gezin in 2017 een sterkere plek in de lokale zorgstructuur weten te realiseren door intensieve contacten met onder andere huisartsen, scholen, De Boei, PLANGroep, collega's Werk & Inkomen en de BOA's. In 2017 zijn in totaal bijna 900 casussen door het Sociaal Team en het Zorgloket opgepakt, waarvan 86 jeugdcasussen door het Sociaal Team.

In 2017 is opnieuw regionaal specialistisch zorg Jeugd en Wmo ingekocht. In het kader van de strategie 'beheerst innoveren' zijn de producten Beschermd Wonen, Jeugd GGZ en Dyslexie opnieuw aanbesteed.

De prognose van de kosten 2017 is hoger dan het begrootte budget. Eind december 2017 is regionaal een intensieve analyse gestart die richting gaat geven aan maatregelen om de kosten te beheersen.

Uit het Cliëntervaringsonderzoek jeugd en Wmo blijkt dat de inwoners tevreden zijn over de maatwerkvoorzieningen. Tevredenheid over het contact met de gemeente is bij de Wmo zelfs hoger dan in de rest van de regio.

In 2016 is ingezet op beheerst innoveren. Dat heeft in 2017 geleid tot voortzetting van ingekochte zorg en bestuurlijk aanbesteden van de percelen respijtzorg/logeren voor jeugdigen, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang, dagactiviteiten voor ouderen en zittend ziekenvervoer.

In 2017 is besloten het contract met Welzorg, aanbieder van hulpmiddelen, niet langer te continueren en zijn twee nieuwe aanbieders, Medipoint en Meyra, ingekocht die voor de duur van drie jaar de levering en onderhoud van Wmo-hulpmiddelen zullen verzorgen.

Er is regionaal beleid ontwikkeld met betrekking tot doelgroepenvervoer met als doel de zelfredzaamheid van cliënten op het gebied van vervoer voor de toekomst te vergroten.

Er heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden naar de ervaringen van cliënten met het gebruik van hulp bij het huishouden onder andere in de vorm van een algemene voorziening. Zorgaanbieders, Wmo consulenten en cliënten zijn overwegend positief over het aanbod. Op basis van de ervaringen zijn de overeenkomsten met de aanbieders op eenzelfde wijze vooralsnog met een jaar verlengd.

In oktober heeft de raad ingestemd met het Beleidskader Opvang en Bescherming 'Moed Moet'. Met het beleidskader wordt richting gegeven aan de ontwikkeling en de samenhang op het terrein van opvang en bescherming op lokaal en regionaal niveau. Het is de bedoeling dat institutionele zorg (deels) wordt afgebouwd. Ondersteuning vanuit wijken en regio's komt ervoor in de plaats. Het beleidskader is uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsplan.

▪ Veiligheid

Het Sociaal Team werkt samen met Veilig Thuis, de politie en het Veiligheidshuis. In 2017 zijn er geen zaken besproken in het Meldpunt Bijzondere Zorg en Overlast (voor de OGGZ doelgroep). Dit komt doordat het Sociaal Team zelf de meldingen ontvangt en oppakt.

Indicatoren Persoonlijk Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Werkelijk 2016	Streefw. 2017	Werk. 2017
Aantal uitkeringsgerechtigde	Participatie-wet	E	Jaarwerk BBS	156	164	158
	IOAW/ IOAZ	E	Idem	6	8	9
	BBZ 2004	E	Idem	1	2	0
Saldo instroom/uitstroom uitkeringsgerechtigden		P	Idem	16	6	2
Werkloosheid t.o.v. beroepsbevolking		E	CBS	4,2	*	Pm
Aantal Wsw in standaard eenheid		P	RWA	42,3	44,5	40,6
% van het budget voor minima dat is uitgegeven		E	BBS	100	100	100
Aantal instroom schuldhelpverlening		P	Plangroep	22	70	31
Aantal uitstroom schuldhelpverlening		P	Plangroep	62	70	51

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Nieuw percentage op basis van www.waarstaatiegemeente.nl. Aan deze indicator zijn geen streefwaarden verbonden. Het percentage van 2017 is nog niet beschikbaar.

** Bij de Wsw wordt niet in fte gerekend, maar de mate van beperking en dat gedeeld door het aantal uren dat wordt gewerkt.

Voor indicatoren over gebruik jeugdhulp en de resultaten van de verplichte vragen van het Wmo onderzoek wordt verwezen naar www.waarstaatiegemeente.nl, waar de cijfers over 2017 zijn gepubliceerd.

Verbonden partijen Sociaal Domein

Samenwerking Sociaal Domein Baarn, Bunschoten en Soest

Deze gemeenschappelijke regeling heeft ten doel de kwetsbaarheid van de eigen organisatie te reduceren, de efficiency te verhogen en de output- en proceskwaliteit te verhogen bij de uitvoering van specifieke taken op het gebied van het Sociaal Domein. Naast werk en inkomen is ook de zorgadministratie en het werkgeverschap van de sociaal team belegd.

Het Regionaal Sociaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort en omgeving (RWA/ Amfors Holding B.V.)

De gemeenschappelijke regeling RWA voert voor Bunschoten de Wet sociale werkvoorziening uit. De Wsw regelde tot 2015 dat mensen met een arbeidsbeperking beschermd aan het werk kunnen. Deze mensen met een Wsw-indicatie zijn in dienst van de RWA. Amfors Holding B.V. is namens RWA belast met de uitvoering van de Wsw. De medewerkers werken in de verschillende bedrijven (businessunits), zoals Eemfors en Cleanfors.

Indicatoren Sociaal Domein

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten 2017	Nederland 2017
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	Landelijk informatiesysteem arbeidsplaatsen	835,7	758,2
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren van 12-21 jaar	Verwey Jonker Instituut	0,97 (2015)	1,45 (2015)
Kinderen in armoede	% van kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut	2 (2015)	6,58 (2015)
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	70,7 (2016)	65,8 (2016)
Jeugdwerkloosheid	% van alle jongeren van 16-22 jaar	Verwey Jonker Instituut	0,52 (2015)	1,52 (2015)
Bijstandsuitkeringen	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	14,4	41,9
Aantal re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15-65 jaar	CBS	22,1	27,1
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,2 (2016)	10,8 (2016)
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,5 (2016)	1,2 (2016)
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12-22 jaar	CBS	- (2016)	0,5 (2016)
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	45	54

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		(Bedragen x € 1,-)				
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Maatschappelijk	2.389.398	3.944.397	2.367.865	-21.533	0
	Persoonlijk	10.469.574	7.865.371	9.319.383	-1.150.191	37.000
	Totaal lasten	12.858.972	11.809.768	11.687.248	-1.171.724	37.000
Baten	Maatschappelijk	65.671	295.000	45.000	-20.671	0
	Persoonlijk	2.555.827	2.194.958	2.403.000	-152.827	15.000
	Totaal baten	2.621.498	2.489.958	2.448.000	-173.498	15.000
Saldo	Maatschappelijk	2.323.727	3.649.397	2.322.865	-862	0
	Persoonlijk	7.913.747	5.670.413	6.916.383	-997.364	22.000
	Totaal saldo	10.237.475	9.319.810	9.239.248	-998.227	22.000
Kosten per inwoner		481,36	446,99	443,13	-38,23	

Toelichting

Het nadelig resultaat binnen dit programma is vooral het effect van de overschrijding van de zorgkosten. De commissie Samenleving is al in een eerder stadium geïnformeerd over deze ontwikkeling. Het onderdeel persoonlijk Bunschoten kan grofweg worden verdeeld in twee onderdelen namelijk: Werk en inkomen, en Zorg (Wmo en Jeugd).

Het resultaat op het onderdeel Werk en inkomen wordt vooral bepaald door de uitkomst van de jaarrekening 2017 van BBS en die van RWA/Amfors. Per saldo een nadelig resultaat van afgerond € 41.000,-. Dit is een voordelig effect op Inkomensdeel (€ 55.000,-) en een nadelig effect op het onderdeel werk van € 96.000,- (vooral afrekening participatie 2015/2016 BBS).

Wat betreft de ontwikkeling van de zorgkosten kan worden gemeld dat de totale uitgaven voor de Wmo ruim € 17.000,- hoger uitkomen dan geraamd. Dit komt vooral tot uitdrukking op de "oude" taken van de Wmo zoals de huishoudelijke hulp en de voorzieningen voor wonen, rollen en vervoer.

De grote overschrijding (€ 877.000,-) komt tot uitdrukking op het onderdeel inkoop jeugd. Het gaat hier nog om een prognose, omdat de werkelijke cijfers 2017 nog niet bekend zijn. Wel kan worden opgemerkt dat in de overschrijding een bedrag van € 282.000,- is opgenomen in het kader van de verevening (solidariteitsbijdrage) van de kosten voor de regiogemeenten.

In verband met vervanging van langdurige ziekte is extra ingehuurd (€ 75.000,-) voor het Sociaal Team om wachtlijsten te voorkomen.

Relatie met egalisatiereserve Sociaal Domein

De stand van de egalisatiereserve Sociaal Domein bedroeg per 1 januari 2017 € 212.750,-. In de begroting is rekening gehouden met een storting van per saldo € 237.000,-. De stand zou daarmee uitkomen op € 450.000,-. De storting is in werkelijkheid niet uitgevoerd, maar wel is een onttrekking aan de reserve gedaan van € 212.750,-. De stand per ultimo 2018 van de reserve Sociaal Domein is daarmee nihil. De overschrijding binnen Sociaal Domein is berekend op € 969.000,-.

Rekening houdend met de beschikbare middelen van € 450.000,- komt een bedrag van € 519.000,- ten laste van het rekeningresultaat (in de algemene reserve is een buffer van € 1 miljoen opgenomen voor tegenvallers in het sociaal domein).

In het coalitieakkoord 2014 – 2018 'Samen kunnen we meer!' is opgenomen dat taken die in het kader van de decentralisaties naar de gemeente komen moeten worden uitgevoerd met de meekomende middelen.

Het landelijke beeld is dat de kosten van het onderdeel hulp en ondersteuning jeugd forse stijgingen laten zien. In regionaal verband wordt een analyse gemaakt van de zorgkosten om zo te komen tot het beheersbaar houden van de kosten met behoud van kwaliteit.

1.7 Volksgezondheid en milieu

(Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten valt onder de commissie Samenleving, portefeuillehouder A.H. Kok - van de Geest. Het beleidsonderdeel begraven hoort bij de commissie Ruimte, portefeuillehouder R.J. Beukers. De overige beleidsonderdelen zijn onderdeel van de commissie Ruimte, portefeuillehouder G. Koops.)

Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ Gezonde School

De GGD benadert geregeld de basisscholen met mogelijkheden om mee te doen aan acties zoals Gezonde School. Een Gezonde School is een school die structureel aandacht besteedt aan het verbeteren van de gezondheid van leerlingen en medewerkers. In 2017 heeft de Van Amerongenschool dit gedaan en het vignet behaald.

▪ Meldpunt Bijzondere Zorg en Overlast

In 2017 zijn er geen meldingen gedaan vanuit Bunschoten voor het MBZO. In 2016 waren er twee meldingen. Met andere woorden: partners kunnen al twee jaar zonder het MBZO. Het signaal dat is dat het Sociaal Team de meldingen ontvangt en oppakt. Dit betekent dat in 2017 de opdracht beëindigd is per 1 januari 2019.

▪ Leefstijlpreventie

Verloskundigen besteden bij hun consulten aandacht aan gezonde leefstijl (roken en alcohol drinken). Niet alleen voor de (aanstaande) moeder, maar ook de partner. De Jeugdgezondheidszorg maakt ouders bewust van het meerroken van kinderen en maakt stoppen bespreekbaar.

▪ Collectieve GGZ

Regionaal is afgesproken om de functie Specialistische Ondersteuner Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg te creëren om te onderzoeken of de toeleiding naar de specialistische jeugdhulp, met name de basis GGZ, anders kan. In nauwe samenwerking met de huisartsen is tot een invulling van deze functie gekomen. Het betreft vooral een brugfunctie tussen huisartsen en het Sociaal Team.

▪ Versterking van lokale en regionale contacten

Met de huisartsen, Jeugdgezondheidszorg en De Boei zijn regelmatig overleggen over het bevorderen van de gezondheid van inwoners. Ook is een start gemaakt met de sportverenigingen. De subsidiëring van de buurtsportcoach is gecontinueerd.

In maart 2017 heeft de campagne IkPas plaatsgevonden. IkPas is een campagne om gedurende een periode van 30 dagen geen alcohol te drinken. Dit is een landelijke actie die ook in de gemeente Bunschoten is opgepakt.

Indicator Gezond Bunschoten

Omschrijving	$\frac{E}{P}$	Bron	Werkelijk 2016	Streefw.	Werk.
				2017	2017
Bereik kinderen die dat jaar leeftijd van 5,5 jaar bereiken	E	DD JGZ	83,5%	100%	80,8%

Toelichting indicator

De bereikdefinitie is krap genomen bij dit percentage. De kinderen die de leeftijd van 5,5 jaar hebben bereikt, maar waar nog geen afspraak heeft plaatsgevonden worden hierin meegenomen als niet bereikt. Deze kinderen krijgen nog een afspraak in de toekomst die vaak ook al gepland staat. De kinderen zijn wel in beeld.

Beleidsonderdeel Duurzaam Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ **Klimaatadaptatie**

Op het dossier klimaatverandering ligt er een enorme uitdaging om in de toekomst niet alleen om te kunnen gaan met wateroverlast door extreme buien, maar ook met droogte, hitte of overstromingen. Dit thema krijgt binnen het Platform Water Vallei en Eem, waarin de gemeente Bunschoten al jaren participeert, steeds meer aandacht. In december 2017 is door het college het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie ondertekend om binnen het samenwerkingsverband te werken aan een klimaatbestendige toekomst. Vanuit het Platform zijn in het afgelopen jaar de eerste stappen gezet om te komen tot een klimaat-effect atlas, uniforme stresstesten en handleidingen over bijvoorbeeld het organiseren van een klimaatatelier. Deze hulpmiddelen helpen ons om als gemeente te kunnen anticiperen op een veranderend klimaat en waar nodig maatregelen te treffen.

▪ **Bodem**

In 2017 is voor diverse ruimtelijke ontwikkelingen en grondtransacties de bodemkwaliteit beoordeeld. In dit verband was de bodemverontreiniging onder de opgebrachte Thermisch Gereinigde Grond op de Westdijk een belangrijk onderwerp, waar met name handhaving speelde.

Met de provincie Utrecht is een eerste verkenning uitgevoerd over de overdracht van de bodemtaken van provincie naar gemeente met de komst van de Omgevingswet.

▪ **Regionale Uitvoeringsdienst**

Bij de RUD zijn de gemeentelijke milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving ondergebracht. In de RUD werkt Bunschoten samen met de provincie Utrecht en de gemeenten Amersfoort, Baarn, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Nieuwegein, Soest, Utrecht en Woudenberg. In 2017 zijn er inspanningen verricht om efficiencyvoordelen te generen. De focus lag op de overgang naar product gerichte sturing en outputfinanciering. De invoering van een uniforme Producten- en Diensten Catalogus, het verantwoorden en monitoren van uren lagen hieraan ten grondslag.

▪ **Energie en duurzaamheid**

Notitie Duurzaamheid

Op 1 juni 2017 is de Notitie Duurzaamheid en het daarop gebaseerde Keuzepakket 'Stimuleren en Revolveren' vastgesteld. In het keuzepakket is een aantal projecten opgenomen. In de tweede helft van 2017 is begonnen met het opzetten van de projecten.

Met betrekking tot zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed heeft de werkgroep onderzoek gedaan naar de vele mogelijkheden rondom het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke daken en de vorm rondom één of meerdere zonne-installatie(s) (bijvoorbeeld SDE+ subsidie of postcoderoos). In het voorjaar van 2018 komt het advies in de raad.

Het Duurzaam bouwloket

Burgers kunnen voor vragen over energiebesparing of duurzame energieopwekking terecht bij het Duurzaam Bouwloket. In 2017 zijn door middel van de communicatiemiddelen, voorlichtingsavonden en het plaatsen van een voorlichtingscontainer op de (winter)markt de burgers bewust gemaakt van de aanwezigheid van het Duurzaam Bouwloket. Het Duurzaam Bouwloket heeft eind 2017 een Wijkaanpak georganiseerd in de Componistenbuurt. Dit zijn jaren '70 woningen waarbij veel kansen voor energiebesparing en verduurzaming liggen. Het Duurzaam Bouwloket heeft de meest voorkomende woningtypen onderzocht op de energiebesparings- en verduurzamingskansen. De resultaten hiervan zijn per woningtype samengevat in een maatwerkadvies. Dit zijn referentiewoningen. Door het bouwjaar en de bouwstijl zijn de mogelijkheden en maatregelen van de referentiewoningen bruikbaar voor andere bewoners in dezelfde wijk.

Energieakkoord

Het Rijk geeft met het Energieakkoord op hoofdlijnen aan welke doelstellingen en acties er getroffen dienen te worden om de landelijke doelstellingen omtrent energiebesparing en verduurzaming te realiseren.

Eemland Alliantie

De Eemland Alliantie, waarbij Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden en Woudenberg samenwerken, heeft in 2017 actief samengewerkt op het gebied van verduurzamen van de bestaande bouw. Er zijn ambtelijke en bestuurlijke overleggen geweest.

VNG aanpak regio Eemland

De gemeente heeft in 2017 twee speerpunten gehad bij dit project. Allereerst het bevorderen en stimuleren en realiseren van NOM woningen en ten tweede het bevorderen van een PMC om de NOM woningen en verduurzaming van particuliere woningen in coalitieverband te realiseren. In 2017 bleek na overleggen met de lokale bedrijven dat een lokale PMC niet haalbaar is. De mogelijkheden zijn nu gericht op samenwerking met een bestaande PMC Eemland.

Er zijn meerdere informatieavonden voor burgers georganiseerd waarbij ook de lokale bedrijven zijn betrokken. De avonden werden goed bezocht. Verder zijn er voorbereidingen gedaan voor het opzetten van maatwerkadviezen voor burgers, een projectwebsite en monitoringssysteem, gemeentelijke aspecten voorbereiden met betrekking tot vergunningen, welstand en Flora en Fauna. Daarnaast is er gekeken of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet kunnen worden als energiecoach.

VvE aanpak regio Eemland

In 2017 zijn voorlichtingsavonden gehouden voor VvE's in de regio Eemland. Doel hierbij was informeren en op weg helpen op het gebied van energiebesparing en verduurzaming. Daarnaast is in 2017 onderzoek gedaan naar de VvE-markt in de regio Eemland. In de zeven betrokken gemeenten zijn er 570 VvE's met daarin totaal 8.410 woningen die gebouwd zijn vóór 1980. Dat is de primaire doelgroep voor de aanpak om de woningen naar energieneutraal te renoveren. Hiervoor is een bedrag van ruim € 500 miljoen nodig. In de regio is in 2017 gezocht naar de financiële mogelijkheden waaronder het oprichten van een eigen energiefonds: Energiefonds Eemland. De bedoeling is dat dit fonds primair gevuld gaat worden met funding van pensioenfondsen en verzekeraars. De gemeenten (en provincie) leveren een bijdrage door zich voor de verstrekte leningen garant te staan. Dit onderzoek en het vaststellen van de kansen voor VvE's in Bunschoten krijgt een vervolg in 2018.

Sportvereniging en energiebesparing

Bij sportverenigingen liggen veel kansen voor energiebesparing. In 2017 is er een informatieavond georganiseerd voor de verenigingen, waarbij veel interesse was voor een energiescan. Een extern bureau heeft voor circa 10 verenigingen in kaart gebracht waar kansen liggen. Ook wordt advies gegeven over hoe de maatregelen gefinancierd kunnen worden.

Duurzaamheidslening

In 2017 heeft de raad geld beschikbaar gesteld voor een Duurzaamheidslening voor bewoners en maatschappelijke organisaties. De Duurzaamheidslening die gebruikt kan worden door particuliere woningeigenaren wordt ondergebracht bij SVn. In 2017 zijn de voorbereidingen gedaan en is de verordening opgesteld. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheid voor een Stimuleringslening voor maatschappelijke organisaties.

Vervolgactie Zonnig Zeker Bunschoten

In 2017 is gekeken in welke vorm de actie het beste opgezet kan worden. De actie kan het beste worden meegenomen in het totale project verduurzaming bestaande bouw en krijgt een vervolg in 2018.

Duurzame mobiliteit

In 2017 is gewerkt aan het actiepunt verduurzamen van dienstreizen. Er is een analyse gemaakt van de reiskosten van de dienstreizen van de afgelopen jaren en de trend van de dienstreizen. Er is een notitie vastgesteld waarin actiepunten zijn opgenomen om het fietsen en gebruik van openbaar vervoer te bevorderen, zodat het aantal autokilometers voor dienstreizen verminderd kan worden. Om duurzame dienstreizen te bevorderen en gedragsverandering te stimuleren zijn er alternatieven voor de auto beschikbaar gesteld: elektrische fietsen, OV business kaarten, televergaderen, folders en een overzichtsposter van reistijden auto/elektrische fiets in de regio.

Overige thema's met betrekking tot duurzaamheid

Ook op andere thema's is duurzaamheid een punt van aandacht geweest. Bijvoorbeeld duurzaamheid bevorderen bij bedrijven (in samenwerking met de RUD), duurzaamheid bevorderen in de ruimtelijke visie, de woonvisie en andere beleidsstukken, deelname platform verduurzaming zorginstellingen. Ook zijn de ontwikkelingen gevolgd op het gebied van duurzaamheid bij agrariërs.

Beleidsonderdeel Schoon Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ **Afval**

Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Doel van de overheid is dat in 2020 minimaal 75 procent van het huishoudelijk afval gescheiden is en het restafval daalt van ongeveer 250 kilo per inwoner per jaar in 2014, naar 100 kilo in 2020. De gemeente Bunschoten heeft zich aan deze doelstelling gecommitteerd. In oktober 2016 is gestart met de (gefaseerde) uitrol van omgekeerd inzamelen, restafval kunnen bewoners kwijt in een ondergrondse verzamelcontainer. De daarbij geldende Diftar is op 1 januari 2017 operationeel geworden. Het nieuwe inzamelsysteem heeft in combinatie met de Diftar geleid tot een daling van de hoeveelheid restafval naar 96 kg en een scheidingspercentage van 84 procent. Hiermee ligt Bunschoten op koers om de (landelijke) doelstellingen van 2020 te halen. Naar aanleiding van de bewonersenquête die in augustus 2017 is uitgevoerd door een extern bureau, zijn enkele aanpassingen gedaan om de dienstverlening naar burgers te optimaliseren.

▪ **Water**

De problematiek met betrekking tot het beperken van wateroverlast in het algemeen vraagt steeds grotere inspanningen van de overheid. Voor bescherming tegen hoog water in Randmeren en rivieren/kanalen staat het waterschap aan de lat. Voor wateroverlast door hevige regen binnen de gemeentegrenzen ligt er een zorgplicht bij de gemeente. Afkoppelen van verharde oppervlakken is slechts één van de oplossingen.

▪ **Samenwerking Reiniging en inspectie hoofdriolen**

De samenwerking in de waterketen draait binnen het Platform Water Vallei & Eem op volle toeren. Projectmatig wordt nauw samen gewerkt binnen de zuiveringskring Amersfoort-Nijkerk. Samen met de gemeente Amersfoort en de gemeente Leusden is een gezamenlijk bestek (vier jaar) voor Reiniging en Inspectie van hoofdriolen op de markt gezet. Inspectieresultaten worden in het gemeentelijke beheer systeem ingelezen en verder gebruikt voor het maken van plannings en begrotingen ten behoeve van het rioolbeheer.

▪ **Knelpunt riolering**

In de Stadgracht/Veenestraat/Dorpsstraat is een knelpunt met betrekking tot het functioneren van de riolering opgelost. Aansluitend op de rioolwerkzaamheden bij dit knelpunt zijn er werkzaamheden uitgevoerd voor het afkoppelen van het verhard oppervlak in de straat.

▪ **Onderhoud hoofdgemalen**

Het afvalwater van de gemeente Bunschoten wordt in de afvalwaterzuivering in Amersfoort gezuiverd. Voordat dit afvalwater in Amersfoort is gaat het door een aantal hoofdgemalen waaronder ook die in beheer zijn bij de gemeente. Deze hoofdgemalen hebben het zwaar te verduren. Door gebruik van doekjes en andere niet in het riool thuishorende materialen lopen de pompen vast. Door regelmatig onderhoud van de gemalen wordt getracht belemmering van de pompen te voorkomen. Toch is het in het afgelopen jaar een aantal keren voorgekomen dat een gemaal vastliep door het aanbod van heel veel materiaal dat niet in het riool thuishoort. Het is een trend dat er toename is in aanbod van dergelijke materialen. Door grotere inspanning van de gemeente en van door de gemeente ingehuurd specialisten zijn de gemalen draaiende gehouden. De kosten lopen daarmee op. Ook wordt de toename van geloosd vet in de riolen waargenomen.

- **Stedelijk water en oeverbescherming**

De oeverbescherming langs een aantal C watergangen (in beheer bij de gemeente) zijn vervangen en/of gerepareerd. Ook zijn frontmuren bij duikers gerenoveerd. Dit alles op basis van door de gemeenteraad vastgestelde beheerplannen.

- **Havens**

In en rondom de havens van onze gemeente zijn werkzaamheden in het kader van het [HWBP](#) uitgevoerd. De Nieuwe Haven is in het kader van het [HWBP](#) aan de oost- en zuidzijde voorzien van aangepaste c.q. nieuwe kademuren. Deze werkzaamheden zijn in opdracht van het Waterschap Vallei en Veluwe uitgevoerd. Echter heeft de gemeente de nodige inspanningen verricht om deze aanpassingen in de openbare ruimte goed te laten verlopen.

In 2017 heeft de Watersportvereniging alle aanleg- en loopsteigers in de Nieuwe Haven vervangen. Nadat de oude voorzieningen door de vereniging waren verwijderd heeft de gemeente aansluitend, en voor dat de nieuwe steigers geplaatst waren, baggerwerkzaamheden verricht. Hierdoor kan de haven de komende periode weer ten volle benut worden voor de recreatievaart. Ook de Oude Haven en Hongdehemel zijn ontdaan van slib. De oorspronkelijke aanlegdieptes zijn weer gerealiseerd.

Beleidsonderdeel Begraven in Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Er is uitvoering gegeven aan het begraafbeleid. Een deel van de begraafplaats Memento Mori is opnieuw ingericht en voorzien van drainage.

Verbonden partijen Volksgezondheid en milieu

Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht

De [GGDrU](#) beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de gemeenten in het werkgebied. Zij doet dit door de risico's voor gezondheid te signaleren, te voorkomen en de gezondheid van de inwoners te bevorderen. Ook als er incidenten uitbreken in de regio zorgt de [GGDrU](#) voor snelle hulpverlening, in samenwerking met de [VRU](#).

Afvalverwijdering Utrecht

De AVU werkt samen met en in opdracht van de Utrechtse gemeenten in de afvalketen en draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten in de provincie Utrecht.

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht

De [RUD](#) Utrecht voert vergunningverlenings-, handhavings- en adviestaken uit voor de provincie Utrecht en 11 andere gemeenten waaronder Bunschoten. De manier waarop de [RUD](#) en haar opdrachtgevers samenwerken en de verdeling van taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling. De vergunningverleners en toezichthouders werken aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.

N.V. ROVA Holding

De [ROVA](#) zamelt de huishoudelijke afvalstoffen in, in de gemeente Bunschoten.

Vitens N.V.

Vitens NV heeft als missie een duurzame, efficiënte en effectieve watervoorziening binnen het voorzieningsgebied van de aangesloten bedrijven, voor de verschillende deelmarkten en doeleinden van waterverbruik, volgens de hoogste standaards op het gebied van kwaliteit, gezondheid en beschikbaarheid, gebaseerd op een integraal beheerde en duurzaam ingerichte waterketen.

Indicator Volksgezondheid en milieu

Indicator	Eenheid	Bron	2016 Bunschoten	2016 Nederland
Fijn huishoudelijk restafval	KG per inwoner	CBS	183	187
Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	0	12,6

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL		<i>(Bedragen x € 1,-)</i>				
		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Gezond	712.202	788.395	711.645	-557	-37.000
	Duurzaam	694.888	686.287	727.669	32.781	4.000
	Schoon	3.201.816	2.935.581	3.235.039	33.223	0
	Begraven	347.756	348.575	356.590	8.834	0
	Totaal lasten	4.956.661	4.758.838	5.030.943	74.282	-33.000
Baten	Gezond	3.898	4.000	4.000	102	0
	Duurzaam	-1.030	0	16.701	17.731	0
	Schoon	3.313.120	2.701.590	3.201.048	-112.072	0
	Begraven	332.071	352.000	357.000	24.929	0
	Totaal baten	3.648.059	3.057.590	3.578.749	-69.310	0
Saldo	Gezond	708.304	784.395	707.645	-659	-37.000
	Duurzaam	695.918	686.287	710.968	15.050	4.000
	Schoon	-111.305	233.991	33.991	145.296	0
	Begraven	15.684	-3.425	-410	-16.094	0
	Totaal saldo	1.308.603	1.701.248	1.452.194	143.591	-33.000
Kosten per inwoner		61,53	81,59	69,65	8,12	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 75.000,- lager dan geraamd en de baten € 69.000,- hoger. Per saldo € 144.000,- voordeliger.

Dit programma wordt op de beleidsonderdelen schoon en begraven gekenmerkt door activiteiten waarvoor kostendekkende tarieven in rekening worden gebracht.

De exploitatiesaldi van deze kostendekkende activiteiten worden in de daarvoor ingestelde egaliseriereserves gestort indien er sprake is van een overschot of onttrokken indien er sprake is van een tekort. Een overzicht van de kostendekkende activiteiten is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Het verschil tussen de begrote en werkelijke stortingen in of onttrekkingen aan deze reserves (totaal € 129.000,-) veroorzaakt een voordelig saldo op dit programma.

Het onderdeel duurzaam veroorzaakt een voordeel van € 15.000,- als gevolg van een lagere bijdrage aan de RUD (€ 9.000,-), vrijval geraamde kosten zonebeheer (€ 11.000,-), lagere kosten beleid en onderhoud hondenpoep (€ 15.000,-), lagere overige kosten (€ 4.000,-) en hogere kosten bodembescherming/geen door te berekenen kosten (€ 24.000,-).

1.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(Commissie Ruimte, portefeuillehouder G. Koops)

Beleidsonderdeel Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

- **Omgevingsvergunningen**

In 2017 zijn er in totaal 234 omgevingsvergunningen ingediend, 225 aanvragen zijn verleend, 10 aanvragen zijn buiten behandeling genomen of ingetrokken en 40 aanvragen zijn geweigerd. Het aantal ingediende/verleende aanvragen kan verschillen in verband met de overloop van het jaar.

- **Projecten**

Binnen de gemeente zijn diverse projecten in uitvoering die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Onderstaand staat per project vermeld wat er in 2017 is bereikt.

Rengerswetering

In een aantrekkelijke woningmarkt is in 2017 volop doorgewerkt aan de ontwikkeling van Rengerswetering. Op eiland één zijn de laatste woningen gebouwd waarmee dit eiland nu echt is voltooid.

Op eiland twee zijn opnieuw flinke slagen gemaakt in dit jaar. De uitgeefbare grond is volledig overgedragen en alle nog op dit eiland te realiseren woningen zijn in aanbouw genomen na een succesvolle verkoop. Onderdeel hiervan vormt het appartementencomplex met 21 extra sociale huurappartementen die aanvankelijk in de koopsector zouden komen. De oplevering van alle woningen op eiland twee is voorzien in 2018. In aansluiting op de oplevering van de woningen is ook de aangrenzende openbare ruimte door de gemeente woonrijp gemaakt. Verder vormt het beheersen van de grondexploitatie een blijvend aandachtspunt.

Als vervolg hierop is de planontwikkeling van eiland drie voorbereid. Door een goede en effectieve samenwerking met de betrokken partijen is een akkoord bereikt over de ontwikkeling van dit eiland. De samenwerkingspartners van de gemeente zijn de woningbouwvereniging Het Gooi en Omstreken en De Bunte Vastgoed. In het kader van dit akkoord zijn afspraken gemaakt over de verkaveling, de grondprijzen en het woningbouwprogramma waaronder de realisatie van circa 59 sociale huurwoningen. In het najaar zijn ook de eerste 56 koopwoningen in verkoop gegaan waarbij getuige het hoge aantal inschrijvingen sprake was van een grote belangstelling. Ook is het bouwrijp maken van eiland drie voorbereid en aanbesteed.

Hoewel er nog een aantal jaren gebouwd zal worden op eiland drie is in de tweede helft van 2017 ook de voorbereiding van eiland vier ter hand genomen. Er is een plan van aanpak opgesteld en de aanbesteding van de stedenbouwkundige planvorming heeft plaatsgevonden.

Bikkersweg

Het Gezondheidscentrum (Scala Medica) met een oppervlakte van circa 2.800 m² (begane grond en eerste verdieping) is opgeleverd. Op de tweede en derde verdieping zijn 18 levensloopbestendige appartementen gerealiseerd.

In 2017 is gestart met de bouw van het Gezondheidscentrum II.

Kerkstraat

Het betreft hier de ontwikkeling van het terrein van het voormalige postkantoor en de herbestemming van de Kerkstraat 7. Daartussen ligt nog een kavel grond waarvan de gemeente eigenaar is.

Op het terrein van het voormalige postkantoor is gestart met de bouw van een commerciële ruimte van circa 418 m², acht appartementen en vijf grondgebonden woningen.

Zuyderzee / Kuststrook Oost

Het nieuwe woongebied en de inrichting van de openbare ruimte is van een hoog niveau en sluit goed aan bij de bestaande omgeving. De flexibele waterkering aan de Kerkemaat is opgeleverd en vormt samen met de nieuwe steigers in de Nieuwe Haven en de buurt een prachtig geheel.

De woningen en appartementen zijn gefaseerd op de markt gebracht. Ten opzichte van de planning heeft de VOF Zuyderzee een inhaalslag gemaakt en zijn alle kavels afgenomen. Alle grondgebonden woningen zijn verkocht en met bouw van de laatste woningen is gestart.

Fase 2 en 3 van de appartementen zijn opgeleverd en met de bouw van fase 4 is begonnen. De verkoop van fase 5 van de appartementen is gestart.

Er is nog geen exploitant gevonden voor het commerciële gedeelte boven de kantine van de Watersportvereniging.

Het tekort op de grondexploitatie Zuyderzee is voldoende gedekt. Risico's voor de grondexploitatie Zuyderzee zijn afgedekt in de voorziening 'Verlies latende complexen'. De planperiode loopt tot 31 december 2019.

Van de waterwoningen zijn er inmiddels 14 verkocht. Er zijn 12 waterwoningen opgeleverd.

Uitbreiding Eemdijk-Oost

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie is voor de kern Eemdijk een uitbreidingsmogelijkheid voor woningbouw ten oosten van het Kerkepad opgenomen.

In dit kader heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan Eemdijk-Oost vastgesteld. Tegen dit besluit zijn twee beroepschriften ingediend. In 2017 heeft de Raad van State uitspraak gedaan met als gevolg dat het bestemmingsplan Eemdijk-Oost is vernietigd. De gemeenteraad heeft besloten het bestemmingsplan Eemdijk-Oost opnieuw in procedure te brengen.

Bestemmingsplan Buitengebied (incl. PlanMER)

In 2017 is het bestemmingsplan 'Buitengebied' door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan heeft betrekking op vrijwel het gehele buitengebied (met uitzondering van het randmeer en de beide bungalowparken). Het plan is nog niet onherroepelijk, omdat er nadien drie beroepen, waaronder één van onszelf tegen een reactieve aanwijzing van de provincie Utrecht, bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn ingediend.

Verlengingsbesluit bestemmingsplan Koenraadswetering

Het bestemmingsplan Koenraadswetering stond op de rol om herzien te worden. Conform het voorstel van het college heeft de raad echter besloten om een verlengingsbesluit te nemen, zodat de geldigheid van dit plan met tien jaar is verlengd. Dit besluit is inmiddels onherroepelijk.

Overzicht prestatienormen, met overzicht van begrote en geleverde prestaties

Bestemmingsplan	Achtergrond	P/A	Jaar van vaststelling 2017	Nieuwe planning	Vaststelling na 2017
Spakenburg-Centrum	Actualisering	A			X
Eemdijk-Oost	Uitbreiding	P			X

Waar de planherziening het gevolg is van een project (P) dan wel van het proces van het actueel houden van de bestemmingsplannen (A).

Beleidsonderdeel Wonen in Bunschoten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

▪ **Bouwresultaten**

- De woningvoorraad per januari 2017 van 7.888 woningen is aan het eind van het jaar toegenomen met 79 woningen, waarmee de eindstand per uitkomt op 7.967 woningen.
- In feite zijn er 114 nieuwbouwwoningen opgeleverd en zijn er 35 woningen onttrokken (gesloopt). Voor het merendeel van de onttrokken woning komt in 2017/2018 nieuwbouw terug (geldt met name voor het project Op de Ree en enige incidentele woningen).
- De 114 nieuwbouwwoningen zijn te verdelen in 46 eengezinswoningen en 68 appartementen.
- De 35 onttrokken woningen zijn te verdelen in twee woonboerderijen, drie eengezinswoningen en 30 appartementen.
- De gerealiseerde nieuwbouw in 2017 manifesteert zich in de nieuwbouwwijk Rengerswetering eerste en tweede eiland (25 woningen), Zuyderzee (21 woningen), Op de ree (32 woningen), Oude Bocht (vijf woningen), gezondheidscentrum (18 woningen) en incidenteel op diverse plekken door de gemeente (14 woningen).
- Er zijn 53 huurwoningen gerealiseerd en 61 koopwoningen.
- De in 2016 en 2017 opgeleverde woningen zijn een eerste stap om het vastgestelde streefprogramma uit de woonvisie 2016-2021 te realiseren.

▪ **Woonvisie**

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat het voorlopig resultaat is van de woonvisie na twee jaar, met een doorkijk naar het beoogde eindresultaat. Deze tabel is tot stand gekomen in overleg met het Kadaster.

Toelichting

- Onder *huren* wordt verstaan woningen in eigendom van woningcorporaties en in het bezit van private verhuurders.
- De prijsgrenzen hebben betrekking op 2015.
- Tussen haakjes staan de aantallen zoals genoemd in de woonvisie.
- Van de 194 nieuwbouw behoren 42 huurwoningen en 10 koopwoningen tot de categorie nieuwbouw na sloop.

Nieuwbouw	Prijsstelling 2015	Starters	Doorstromers	Onbekend	55+	75+	Totaal
Huur							
<i>Grondgebonden</i>							20 (60)
<i>Gestapeld</i>							81 (70)
Koop							
<i>Rij-/hoek</i>	< € 200.000	0 (15)	0 (5)	0	0 (10)	0	0 (30)
	€ 200.000 – € 250.000	9 (20)	6 (40)	0	2 (10)	0	13 (70)
	€ 250.000 – € 300.000	6 (5)	9 (50)	0	1 (5)	0	15 (60)
	> € 300.000	10 (5)	14 (30)	0	2 (0)	0	24 (35)
<i>2-1 kap / vrijstaand</i>	< € 375.000	1 (5)	8 (45)	0	1 (0)	0	8 (50)
	€ 375.000 – € 425.000	0 (0)	0 (25)	1	0 (0)	0	1 (25)
	> € 425.000	0 (0)	12 (15)	0	1 (0)	0	12 (15)
<i>Gestapeld</i>	< € 175.000	3 (10)	7 (5)	0	5 (0)	1	10 (15)
	€ 175.000 – € 225.000	0 (5)	3 (15)	0	2 (10)	1	3 (30)
	> € 225.000	1 (0)	6 (0)	0	4 (5)	0	7 (5)
Totaal 2016-2017							194 (465)

▪ **Algemene beeld woningzoekenden voor een sociale huurwoning**

Het jaar 2017 was een beter jaar dan 2016, toen er een dieptepunt gold voor het beschikbaar komen en verdelen van de sociale huurwoningen in Bunschoten. Toch is het peil van enige jaren geleden nog niet bereikt. Het aantal lag in die periode tussen 75 tot 80 sociale huurwoningen die jaarlijks beschikbaar kwamen. In 2016 waren er slechts 40 woningen en in 2017 is het aantal 68.

De wettelijke taakstelling voor het huisvesten van statushouders c.q. vergunninghouders was in 2017 gelukkig een stuk lager, waardoor de achterstanden die ontstaan zijn in 2015/2016 konden worden ingelopen. Ook voor urgente woningzoekenden kan gesteld worden dat er meer woningen beschikbaar kwamen.

De 68 woningen zijn verdeeld als volgt:

- 13 woningen voor 45 vergunninghouders.
- 23 woningen voor (ruim 40) urgenten.
- 32 woningen voor reguliere woningzoekenden.

Aan het eind van het jaar is de achterstand op te huisvesten vergunninghouders met 16 afgenomen, zijn er minder urgente situaties (11 in plaats van 20) die op zoek zijn naar een woning en kan in algemene zin gesteld worden dat het aantal sociale huurwoningen die beschikbaar komen voor alle groepen woningzoekenden in de huursector uit het dal komt. Echter moet wel worden vastgesteld dat er fors bijgebouwd moet worden om de lange wachttijden terug te dringen voor alle categorieën woningzoekenden.

In oktober 2017 is de huisvestingsverordening 2018 – 2021 vastgesteld. Doel is om de schaarste aan sociale huurwoningen aan te pakken door extra woningbouw binnen een termijn van vier jaar.

▪ **Resultaat Woonruimtecommissie - urgente woningzoekenden**

In 2017 zijn 33 officiële aanvragen om urgentie die via de woonruimtecommissie verlopen. In 2017 betrof dit 20 toekenningen, 10 afwijzingen en driemaal (nog) geen besluit. Daarnaast zijn er 20 á 25 gevallen op jaarbasis, waarbij in de voorscreening al wordt afgeraden om het verzoek door te zetten, omdat er geen kans op urgentie bestaat. In de meeste gevallen zet men de aanvraag dan ook niet door. De slagingskans voor urgentie ligt daarmee rond de 36%.

Doordat er dit jaar 20 urgentieaanvragen zijn gehonoreerd, 23 urgentiegevallen hebben geleid tot huisvesting en een enkele urgentie is ingetrokken/vervallen, is het aantal urgenten op de wachtlijst afgenomen (stand begin 2017: 20 urgenten en stand eind 2017: 11 urgenten). Het beeld is daarbij dat er iets wordt ingelopen op de gemiddelde wachttijd. De gemiddelde wachttijd ligt momenteel op acht maanden, waar het vorig jaar nog negen maanden betrof. De wachttijd varieert daarbij tussen drie en veertien maanden. Met name in het laatste kwartaal van 2017 zijn kortere wachttijden merkbaar.

▪ **Huisvesten statushouders/vergunninghouders**

In 2017 zijn 45 vergunninghouders gehuisvest, verdeeld over 13 woningen. Er is daarmee ruimschoots voldaan aan de taakstelling van dit jaar van 29 te huisvesten personen. Ook is van de ontstane achterstand in 2015/2016 van 34 personen er 16 ingehaald. Er resteert daarmee nog een achterstand van 18 personen waarvan verwacht wordt dat dit in 2018 wordt ingelopen. De provincie Utrecht blijft overigens actief toezicht uitoefenen, totdat de achterstand is ingelopen.

▪ **Startersleningen**

Er zijn in 2017 twee startersleningen verstrekt. Twee voor het project Rengerswetering, tweede eiland en geen voor het project Zuiderzee.

Er is besloten om te stoppen met de startersleningen voor Rengerswetering (vanaf de start van het derde eiland) en Zuiderzee (op het moment dat het nog beschikbare budget op is of het project is afgerond).

Verbonden partijen Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

MooiSticht programma

MooiSticht heeft door de specifieke gemeentelijke taak als verlengd lokaal bestuur één herkenbaar programma Welstands- en monumentenadvisering. De doelstelling van de stichting is de zorg voor de instandhouding en bevordering van het bouwkundig schoon, de welstandszorg, het landschaps- en stedenschoon, waaronder de monumentenzorg, alsmede de zorg voor de ruimtelijke kwaliteit in zijn algemeenheid in de deelnemende gemeenten. Uitgangspunt is steeds het optimaal bedienen van de besturen van de aangesloten gemeenten.

Indicatoren Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Nieuwbouw woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF systeem Woningvoor- raad	13,8 (2015)	6,4 (2015)
Demografische druk	%	CBS	72,9 (2017)	69 (2017)

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

TABEL

(Bedragen x € 1,-)

		Realisatie 2017	Raming 2017	Raming na wijz. 2017	Afwijking	Incidenteel
Lasten	Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	275.850	187.438	205.064	-70.786	0
	Wonen	733.874	759.159	754.570	20.696	0
	Grondexploitatie	3.865.546	5.921.000	5.986.430	2.120.884	-775.000
	Totaal lasten	4.875.270	6.867.597	6.946.064	2.070.794	-775.000
Baten	Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.187.980	0	1.181.000	-6.980	1.181.000
	Wonen	773.438	539.120	614.120	-159.318	115.000
	Grondexploitatie	4.640.706	5.921.000	5.986.430	1.345.724	0
	Totaal baten	6.602.124	6.460.120	7.781.550	1.179.426	1.296.000
Saldo	Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-912.130	187.438	-975.936	-63.806	-1.181.000
	Wonen	-39.564	220.039	140.450	180.014	-115.000
	Grondexploitatie	-775.161	0	0	775.161	-775.000
	Totaal saldo	-1.726.855	407.477	-835.486	891.369	-2.071.000
Kosten per inwoner		-81,19	19,54	-40,07	41,12	

Toelichting

Op dit programma zijn de lasten € 2.071.000,- lager dan geraamd en de baten € 1.180.000,- lager. Per saldo € 891.000,- voordeliger.

Het onderdeel ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing laat een nadeel zien van € 64.000,- en wordt veroorzaakt door meer toegerekende salarislasteren ten behoeve van verkochte gronden en structuur- en bestemmingsplannen (€ 114.000,-). Hiertegenover stonden lagere kosten derden (€ 50.000,-).

Het voordelig saldo op wonen van € 180.000,- wordt veroorzaakt door lagere kosten welstandsadviezen (€ 15.000,-), lagere overige kosten (€ 6.000,-), hogere inkomsten leges omgevingsvergunningen (€ 115.000,-), rente starterleningen etc. (41.000,-) en meer huur woningen Bomenbuurt (€ 3.000,-).

De grondexploitatie (exclusief bedrijventerreinen, deze zijn opgenomen onder het programma Economie) sluit met een voordeel van € 775.000,- ten opzichte van de begroting.

Dit wordt deels veroorzaakt door een vrijval van een deel van de voorziening verlieslatende complexen (€ 421.000,-) en betreft de complexen Zuyderzee (€ 312.000,-) en Noordelijke Kampen (€ 109.000,-). Dit deel valt vrij in het resultaat. Daarnaast is het complex Formidoterrein afgesloten, wat een voordeel heeft opgeleverd van € 46.000,- en is gedeeltelijk winst genomen op het complex Rengerswetering Zuidelijke Kampen van € 263.000,- (vallen eveneens vrij in het resultaat) en zijn bijdragen 'bovenplans' ontvangen van € 45.000,- (wordt gestort in de reserve bovenplanse (bovenwijkse) voorzieningen). Zie verder de paragraaf Grondbeleid. Per saldo is een bedrag van € 1.080.000,- overboekt ten gunste van de balanspost onderhanden werk.

1.9 Recapitulatie totalen programma's

Onderstaand is een recapitulatie van de totalen per programma opgenomen.

	(Bedragen x € 1,-)		Realisatie 2017		Raming 2017		Raming na wijz. 2017		Afwijking		Incidentieel
	Lasten	Baten	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	
Bestuur en ondersteuning	9.742.530	28.302.295	-18.559.765	-20.377.386	-19.078.687	-518.922	2.514.000				
Veiligheid	1.403.128	2.992	1.400.137	1.429.537	1.401.537	1.400	0				
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.552.455	554.376	1.998.079	2.245.080	2.210.490	212.411	-51.000				
Economie	3.993.347	4.140.165	-146.818	60.959	125.117	271.935	-275.000				
Onderwijs	1.977.203	468.087	1.509.116	1.220.899	1.517.353	8.237	0				
Sport, cultuur en recreatie	4.184.353	427.355	3.756.998	3.992.100	3.968.234	211.236	-51.000				
Sociaal domein	12.858.972	2.621.498	10.237.475	9.319.810	9.239.248	-998.227	22.000				
Volksgesondheid en milieu	4.956.661	3.648.059	1.308.603	1.701.248	1.452.194	143.591	-33.000				
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.875.270	6.602.124	-1.726.855	407.477	-835.486	891.369	-2.071.000				
Subtotaal programma's	46.543.920	46.766.951	-223.031	-276	0	223.031	55.000				

DEEL 1: Jaarverslag

2. PARAGRAFEN

2.1 Lokale heffingen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf lokale heffingen is opgenomen in artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste de geraamde inkomsten, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Inleiding

De belastingparagraaf behorende bij de begroting 2017 is op basis van deze uitgangspunten opgesteld. Bij de jaarrekening 2017 vindt aansluiting plaats bij deze opzet. De geraamde inkomsten worden daarbij aangevuld met tussentijdse aanpassingen en de definitief gerealiseerde inkomsten. Tevens wordt in deze belastingparagraaf tot uitdrukking gebracht of het beoogde beleid is gerealiseerd. Hierdoor kan de raad van de gemeente Bunschoten de in de begroting verwoorde uitgangspunten beter toetsen aan de behaalde resultaten.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Locosensus Tricijn

Het GBLT voert voor de gemeente de meeste belastingtaken uit. Hierna wordt nader geduid welke taken het GBLT uitvoert en welke taken nog bij de gemeente liggen.

De geraamde en gerealiseerde inkomsten

Belastingen en rechten	Primitieve begroting 2017	Jaarrekening 2017
<i>Belastingen:</i>		
Onroerendezaakbelastingen (GBLT)	€ 3.757.500,00	€ 3.811.000,00
Roerende ruimte belastingen (gem.)	€ 1.500,00	€ 1.000,00
Hondenbelasting (GBLT)	€ 97.500,00	€ 105.000,00
Forensenbelasting (GBLT)	€ 8.500,00	€ 8.000,00
Precariobelasting (GBLT)	€ 830.000,00	€ 880.000,00
Totaal belastingen	€ 4.695.000,00	€ 4.805.000,00
<i>Rechten:</i>		
Afvalstoffenheffing (GBLT)	€ 1.094.000,00	€ 1.089.000,00
Rioolheffing (GBLT)	€ 1.232.000,00	€ 1.279.000,00
Begrafnisrechten (gem.)	€ 352.000,00	€ 328.000,00
Marktgelden (GBLT + gem.)	€ 59.000,00	€ 59.500,00
Ov. Ink. Markt - water/stroomverbruik (gem.)	€ 8.000,00	€ 9.000,00
Afdracht promotiegelden markt (gem.)	€ - 8.000,00	€ - 6.500,00
Havengelden (GBLT)	€ 90.500,00	€ 86.000,00
Secretarieleges en leges burgerzaken (gem.)	€ 372.000,00	€ 424.000,00
Afdracht Rijksleges (gem.)	€ - 146.000,00	€ - 159.500,00
Leges omgevingsvergunning (gem.)	€ 515.000,00	€ 705.000,00
BIZ-bijdrage Haarbrug-Noord (GBLT)	€ 26.000,00	€ 25.500,00
Afdracht BIZ bijdrage aan Stichting (gem.)	€ - 25.000,00	€ - 23.500,00
BIZ-bijdrage Spakenburg centrum (GBLT)	€ 99.000,00	€ 99.500,00
Afdracht BIZ bijdrage Sp. Centrum (gem.)	€ - 98.000,00	€ - 96.000,00
Totaal rechten	€ 3.570.500,00	€ 3.819.000,00
Totaal belastingen en rechten	€ 8.265.500,00	€ 8.624.000,00

Belastingen en rechten 2016 verantwoord in het begrotingsjaar 2017

- GBLT had eind 2016 nog een inhaalslag te plegen over met name de rioolheffing en precariobelastingen 2016. Dit is verantwoord in de jaarrekening 2016 en heeft een aantal 'nog te ontvangen' posten opgeleverd. Voor rioolheffing voor niet-woningen € 89.000,- en voor precariobelastingen € 813.000,-. Voor beide heffingen zijn de definitieve resultaten in 2017 gerealiseerd met een - positief - resultaat van € 107.000,- (+€ 18.000,-) respectievelijk € 827.000,- (+ € 14.000,-).

Analyse belastingen 2017

- De hogere opbrengst OZB van € 53.000,- komt voort uit het gegeven dat meer woningen zijn opgeleverd in 2017 dan op begrotingsbasis was voorzien.
- De meeropbrengst van de opbrengst hondenbelasting met € 7.000,- laat zien dat GBLT deze heffing inmiddels procedureel goed onder controle heeft, waarbij het effect van een controle hondenbelasting doorwerkt in het eindresultaat.
- De precariobelasting laat een positief resultaat zien van € 50.000,-. De problematiek die GBLT nog had in 2016 met deze heffing lijkt daarmee achter de rug. Dit heeft er echter ook voor gezorgd dat de gemeente voorzichtiger heeft begroot voor het jaar 2017. Vandaar een behoorlijk positief resultaat.
- De overige belastingen geven geen aanleiding tot het maken van een nadere analyse.

Analyse rechten 2017

- De opbrengst afvalstoffenheffing laat een negatief resultaat zien van € 5.000,-. Voor de definitieve opbrengst afvalstoffenheffing 2017 is rekening gehouden met maximaal € 190.000,- aan opbrengst. Deze eindafrekening afvalstoffenheffing Diftar 2017 wordt door GBLT opgelegd in het 1^e kwartaal van 2018 (na afloop van het kalenderjaar 2017).
- De meeropbrengst rioolheffing van € 46.000,- laat zich verklaren door meer waterverbruik door de niet-woningen.
- De opbrengst begrafenisrechten laat een negatief resultaat zien van € 24.000,-.
- De opbrengst secretarieleges en leges burgerzaken 2017 vertoont in samenhang met de afdracht Rijksleges een positief resultaat van € 38.000,-. Er zijn onder andere veel nieuwe rijbewijzen verstrekt.
- De leges omgevingsvergunning (bouwleges) vertonen een positief resultaat van € 189.500,-. De hoge meeropbrengst aan bouwleges, kan verklaard worden uit onder meer de aantrekkende markt en daarmee een toename van bouwplannen.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Belastingpolitiek

Bij het opstellen van de ramingen van de inkomsten uit belastingen, bestemmingsheffingen en rechten voor de gemeentelijke begroting 2017 wordt uitgegaan van een vrij beperkte gemiddelde tariefswijziging. Daarbij is als algemeen uitgangspunt een verwacht inflatiepercentage voor 2017 gehanteerd van 0,50%.

WOZ

Jaarlijks wordt er een nieuwe herwaarderingsronde Wet WOZ uitgevoerd. Dit heeft de wetgever bepaald, zodat de WOZ waarderingen actueel zijn en voor meerdere toepassingen gebruikt kunnen worden. De nieuwe herwaarderingsmet peildatum 1 januari 2016 gaan gelden voor het belastingjaar 2017.

Deze waarderingen gelden ook voor het woningwaarderingssysteem, het puntensysteem dat de maximale huurprijs van huurwoningen bepaalt. Hierdoor krijgen huurders weer een belang bij deze waardering, wat leidt tot meer beschikkingen.

De gemiddelde waardestijging voor woningen bedraagt 2,44% en de gemiddelde waardedaling voor de niet-woningen bedraagt 3,09%. Deze gemiddelde waardestijging van woningen en waardedaling van niet-woningen, voortkomend uit de jaarlijkse herwaarderingsmet Wet WOZ, worden gecompenseerd middels bijstelling van de tarieven onroerende zaakbelastingen. Een herwaardering levert de gemeente dan ook geen geld op bij waardestijgingen en kost de gemeente geen geld bij waardedalingen. Naast dit herwaarderingseffect kan de gemeente overigens wel tariefmaatregelen nemen die daarvan los staan. Over het algemeen vindt inflatiecorrectie plaats over de tarieven.

Beleidsadvisering belastingen 2017

De beleidsadvisering bestaat naast geplande voorstellen ook regelmatig uit niet op voorhand te voorspellen zaken die op directieniveau, collegeniveau of raadsniveau moeten worden besloten. Voor het jaar 2017 zijn er de volgende adviezen en mededeling aan de raad en commissie Bestuur en Middelen voorgelegd.

- Coelo Atlas van de lokale lasten (schriftelijke mededeling commissie Bestuur en Middelen)
- Richtlijn Waarderingskamer - uitzonderen waterverdedigingswerken bij waardering WOZ-objecten (schriftelijke mededeling commissie Bestuur en Middelen)

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse taken belastingen en WOZ

Ervaringen met GBLT tot heden:

- De uitvoering van de Wet WOZ tijdig en compleet door GBLT is uitgevoerd, waarbij een herwaardering WOZ voor de gemeente ook heeft geleid tot tijdige resultaten voor de belastingvoorstellen 2018.
- De waarderingskamer de resultaten van de WOZ waardering heeft goed bevonden, waardoor GBLT tijdig heeft kunnen beschikken.
- GBLT voor de gemeente Bunschoten de aanloopproblemen belastingheffing voor rioolheffing en precariobelastingen 2016 heeft ingelopen. Daarmee kan worden gesteld dat dit belastingjaar is afgerond qua heffing.
- GBLT voor het belastingjaar 2017 vrijwel alle heffingen conform planning heeft opgelegd. Er resteert nog een klein aantal OZB aanslagen 2017 die in 2018 worden opgelegd.
- Aandachtspunt blijft de aanslagoplegging en informatie-uitwisseling tussen GBLT en gemeente over de BIZ heffingen en de uitbetalingen. Daarbij is aandacht gevraagd voor de kwaliteit van afhandeling bezwaren en beroepschriften. Voor dat laatste heeft een gehonoreerd beroepschrift ertoe geleid dat de ondernemersvereniging SOS tijdig (in 2017) een begroting 2018 met activiteitenoverzicht heeft opgesteld. Dit document is in fiscale beroepsprocedures van belang om de inning van deze heffingen in relatie tot de activiteiten voor de BIZ heffing te kunnen duiden.

Beleid uitgekomen als begroot

Bij het onderdeel 'geraamde inkomsten en uitgaven' staan de behaalde inkomsten van de verschillende belastingen en rechten. Daarbij zijn ook verklaringen gegeven over afwijkingen in relatie tot de begrote opbrengsten. Hieronder worden de belangrijkste rechten geplaatst in samenhang met de kosten voor het uitvoeren van de daarbij behorende gemeentelijke taak.

Afvalstoffenheffing

De tarieven zijn voor 2017 verlaagd bij de overstap van een reinigingsrecht naar de afvalstoffenheffing. Het uitgangspunt dat een gemiddeld huishouden circa € 10,- voordeel kan realiseren als men de nieuwe richtlijnen van afvalscheiding nauwkeurig opvolgt. Uiteraard kan dat per individueel geval verschillen. In onderstaand overzicht zijn de begrote en de werkelijke bedragen naast elkaar gezet.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten reiniging	1.692.000		1.737.000	
Mutatie egalisatiereserve	20.000		51.000	
Aandeel straatvegen/papierbakken	45.000		45.000	
Afvalstoffenheffing		1.094.000		1.089.000
▪ Vastrecht				
▪ Variabelrecht/Diftar				
Verrekening groen/veegafval		40.000		40.000
Overdekking hondenbelasting		27.000		27.000
Opbrengst oud papier/kunststof		672.000		753.000
Dividend ROVA		148.000		148.000
BTW component	224.000		224.000	
Totaal	1.981.000	1.981.000	2.057.000	2.057.000

Toelichting: De hogere lasten van € 45.000,- worden veroorzaakt door hogere kosten voor de inzameling en verwerking van PMD (€ 20.000,-), kosten invoering Diftar (€ 16.000,-) en per saldo hogere overige kosten (€ 9.000,-, bouw- en sloopafval, kca etc.). De inkomsten van oud papier, pmd etc. waren hoger dan begroot. Ook het dividend van de ROVA (over 2016) was hoger dan begroot, namelijk € 97.000,- (dit is gemeld in de tussenrapportage en bijgesteld middels een begrotingswijziging en komt ten gunste van de afvalstoffenheffing).

Rioolheffing

De tarieven zijn voor 2017 met 4,50% verhoogd. In onderstaand overzicht zijn de begrote en de werkelijke bedragen naast elkaar gezet.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten riolering	936.000		854.000	
Aandeel baggeren grachten	80.000		80.000	
BTW component	110.000		110.000	
Mutatie egalisatiereserve		19.000	95.000	
Toevoeging voorziening riolering	140.000		140.000	
Rioolheffing		1.247.000		1.279.000
Totaal	1.266.000	1.266.000	1.279.000	1.279.000

Toelichting: De lagere lasten van € 82.000,- worden veroorzaakt door lagere lasten onderhoud en reiniging drukriolering (€ 22.000,-), lagere lasten gemalen en pompen (€ 42.000,-), lagere kapitaallasten (€ 15.000,-) en lagere overige kosten (€ 3.000,-).

Begraafrechten

De tarieven voor 2017 zijn verhoogd met 2,00%. In onderstaand overzicht zijn de begrote en werkelijke bedragen naast elkaar gezet.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten begraven	352.000		344.000	
Mutatie egalisatiereserve	0			16.000
Begraafrechten		352.000		328.000
Totaal	352.000	352.000	344.000	344.000

Toelichting: De werkelijke lasten zijn per saldo € 8.000,- lager dan begroot, hoofdzakelijk lagere kapitaallasten (€ 8.000,-), lagere energielasten (€ 4.000,-), hogere kosten onderhoud groen (€ 7.000,-) en overige lagere kosten (€ 3.000,-). Daarnaast waren de opbrengsten grafrechten € 24.000,- lager.

Marktgelden

De tarieven voor 2017 zijn met 0,50% verhoogd. In onderstaand overzicht zijn de begrote en werkelijke bedragen naast elkaar gezet.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten markt	54.000		57.000	
Mutatie egalisatiereserve	13.000		12.000	
Marktgelden		59.000		60.000
Opbrengst water/stroomverbruik		8.000		9.000
Totaal	67.000	67.000	69.000	69.000

Toelichting: De hogere lasten zijn veroorzaakt door het leveren en aanbrengen van marktkraamankers. De toevoeging aan de egalisatiereserve markt is voor de laatste keer afgeroomd naar de algemene reserve (€ 10.998,-), aangezien de storting die vanuit deze reserve is gedaan in de egalisatiereserve markt nu volledig is gecorrigeerd.

Leges

De tarieven voor 2017 zijn met 0,50% verhoogd, behoudens enige specifieke aanpassingen.

Bedragen in € x 1,-	Begroting 2017		Rekening 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Algemene dienstverlening	365.000	362.000	412.000	424.000
Omgevingsvergunningen	515.000	515.000	495.000	705.000
Europese richtlijn	10.000	10.000	10.000	10.000

Toelichting:

Bij de omgevingsvergunningen is door een toename van de bouwactiviteiten een hogere opbrengst leges te zien. Bij de tussentijdse rapportage bijgesteld met € 75.000,-, terwijl werkelijk nog € 115.000,- meer is ontvangen (dit is incidenteel en hier staan niet direct hogere kosten tegenover).

Conclusies kostendekking rechten in relatie tot egalisatiereserves

Voor de legesheffing geldt geen egalisatiereserve, omdat dit niet binnen de fiscaal juridische regelgeving past. Voor de verschillende rechten bestaan echter wel egalisatiereserves.

Uitgangspunt voor deze reserves is dat zij een maximaal negatief of positief saldo mogen hebben. Daarbij geldt een bandbreedte van -5% en +5% van de (begrote) jaaropbrengsten leges en rechten. Indien het resultaat binnen deze bandbreedte valt, dan is sprake van 100% kostendekking van deze rechten. Komen ze beneden de ondergrens, dan zijn voor de dan komende jaren wellicht aanvullende tariefmaatregelen nodig of moet worden bezien of de uitgavenkant (verder) omlaag kan worden gebracht. Gaat de egalisatiereserve over de bovengrens, dan kunnen in feite de dan komende jaren de tarieven omlaag, tenzij er uiteraard ontwikkelingen zijn waardoor ook de kosten (gaan) toenemen.

Heffing en invordering gemeentelijke belastingen door GBLT

Heffing

De combinatiebeschikkingen/aanslagbiljetten gemeentelijke en waterschapasbelastingen 2017 zijn opgelegd. Het gaat hierbij om een gecombineerde aanslag van de volgende zaken:

- Beschikkingen Wet WOZ
- Onroerendezaakbelastingen
- Reinigingsrechten
- Rioolheffing
- Hondenbelasting
- Verschillende waterschapheffingen

Er zijn circa 9.500 aanslagen opgelegd. Een hoger aantal dan voorgaande jaren (circa 1.000 meer), dat heeft te maken met het feit dat verschillende waterschapheffingen gelijktijdig worden opgelegd.

Naast het grote combinatie kohier gemeentelijke en waterschapbelastingen zijn dit jaar nog meer aanslagen verzonden voor een aantal andere kohieren.

Dit betreft meerdere aanvullingskohieren voor:

- de gemeentelijke en waterschap-belastingen 2017 (289 aanslagen)
- kohieren precariobelasting 2017 (97 aanslagen)
- kohier precariobelasting kabels & leidingen 2017 (drie aanslagen)
- havengelden 2017 (57 aanslagen)
- marktgelden 2017 (46 aanslagen)
- forensenbelasting 2017 (27 aanslagen)
- BIZ aanslagen Haarbrug-Noord 2017 (aantal aanslagen niet bekend, wel opgelegd)
- BIZ aanslagen Spakenburg-Centrum 2017 (aantal aanslagen niet bekend, wel opgelegd)

Ook worden er jaarlijks voor de leges en verlengingsvoorstellen grafrecht zo 'n 1.000 nota's opgelegd via de gemeente Bunschoten.

Het opleggen van de aanslagen en nota's voor 2017 heeft geleid tot een aantal verzoeken om ontheffingen en bezwaarschriften. Hieronder de kengetallen in een meerjarenperspectief.

PRESTATIEGEGEVENS	2013	2014	2015	2016 GBLT	2017 GBLT
Bezwaarschriften gecombineerde aanslag, gemeentebelastingen	134	125	110	314	505 (nog 41 af te handelen)
Bezwaarschriften <u>WOZ</u> - waarde en/of afbakening	192	58	77	249	458 (nog negen af te handelen)
Totaal	326	183	187	563	563

Toelichting:

In 2017 is het aantal bezwaren toegenomen, wat een tegenvaller is. Dit geldt overigens over de volle breedte van gemeenten/waterschappen die hun belastingtaken hebben ondergebracht bij GBLT. Er komt daarom een evaluatie van GBLT om helder te krijgen waar deze ontwikkeling vandaan komt en hoe 'het tij te keren'. Voor de WOZ kan nog worden opgemerkt dat GBLT voor het eerst zelf de herwaardering WOZ heeft uitgevoerd voor de gemeente Bunschoten, in haar eigen belastingapplicatie.

Een overstap naar een ander systeem levert altijd extra bezwaren op. Toch valt op dat de gemeente in het verleden minder bezwaren kreeg (t/m 2015). Dat had vooral te maken met een andere werkwijze van intensief integraal gegevensbeheer en meer informele contacten. GBLT heeft een werkwijze die meer uitgaat van geautomatiseerde gegevensverwerking met minder nadruk/controles op de samenhang van gegevensverwerking.

Invordering

In onderstaande tabel staan de prestatiegegevens over het invorderingsbeleid.

PRESTATIEGEGEVENS	2016 GBLT	2017 GBLT
Percentage belastingen		
- reeds ingevorderd	98,4%	85,5%
- kwijtschelding	0,7%	0,6%
- oninbaar	0,2%	0,1%
- debiteurensaldo *	0,7%	13,8%
* Aantal nog in te vorderen vanwege:		
- automatische incasso, recent opgelegd of net vervallen	69	469
- betalingsregeling	24	77
- aanmaning, dwangbevel, overige fases van invordering	109	186
Totaal	202	732

Toelichting:

Alleen bij de fase 'aanmaning, dwangbevel en overige fases van invordering' is nog gereede kans dat dit geld niet geheel kan worden ingevorderd. Het gaat over € 75.000,- aan geheven belastingen over 2017 en € 28.000,- over 2016.

GBLT geeft aan dat het de verwachting is dat uiteindelijk € 26.000,- niet ingevorderd kan worden. Deze trend geldt voor beide belastingjaren. Verder geven ze aan dat het verstandig is om een percentage van 0,37% van het netto opgelegde aanslagbedrag te begroten als oninbaar. Een en ander past in de uitgangspunten van de begroting.

Aanduiding van de lokale lastendruk

Lokale lastendruk

Er is voor 2017 een toenemende lastendruk voorzien voor personen met een koopwoning met een gemiddelde woningwaarde van 0,19%. Voor mensen met een huurwoning geldt een afname van de belastingdruk van gemiddeld 0,30%, omdat zij geen aanslag onroerendezaakbelastingen ontvangen, maar alleen afvalstoffenheffing en rioolheffing.

COELO

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden onderzoekt jaarlijks de lokale lastendruk in het land. Uit deze rapportage kan het eigen lastenniveau in relatie tot het landelijke niveau worden beoordeeld. Hieronder staat een korte uitwerking met nadere opmerkingen en conclusies met verwijzingen naar de belangrijkste passages uit het rapport.

Positie lastendruk gemeente

De gemeente Bunschoten staat dit jaar op de eenenveertigste positie van goedkoopste gemeenten in het land voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke belastingen (onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing). Het betreft een rangorde tussen 388 gemeenten.

De gemeente heeft nagevraagd bij COELO of ze al rekening houdt met een afvalstoffenheffing op basis van Diftar gecombineerd omgekeerd inzamelen. Het is namelijk niet logisch dat de gemeente van de zeventiende positie in 2016 afzakt naar een eenenveertigste positie in 2017. COELO geeft aan dat dit nog niet het geval is en dat zij dit nog nader moet uitzoeken voor meer gemeenten die inmiddels op deze wijze werken. ROVA heeft ook aangegeven dat COELO achter loopt op deze ontwikkeling en daarmee een vertekend beeld geeft.

COELO is vervolgens door de gemeente doorverwezen naar ROVA om af te stemmen of de uitgangspunten c.q. kengetallen van ROVA als bruikbaar uitgangspunt kunnen dienen voor COELO. Dit wordt op dit moment nog nader uitgezocht en COELO en ROVA zijn hiervoor nader in gesprek. COELO is in ieder geval blij met het signaal dat de gemeente Bunschoten afgeeft.

Het instituut probeert namelijk een zo 'n eerlijk mogelijk beeld te schetsen. Met correctie van de gegevens van ROVA komt de gemeente Bunschoten overigens uit op de achtste of negende positie van goedkoopste gemeenten in het land voor de gecombineerde aanslag gemeentelijke belastingen.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Huidig beleid

In de gemeente Bunschoten bestaat de mogelijkheid voor particulieren om kwijtschelding aan te vragen:

- voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vastrecht) en rioolheffing;
- voor alle overige gemeentelijke heffingen bestaat geen mogelijkheid voor kwijtschelding;
- waarbij uitgegaan wordt van 100% van de bijstandsnorm;
- in afwijking hiervan geldt een andere kwijtscheldingsnorm voor inwoners die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Voor deze personen geldt de norm 100% netto AOW + deel KOB;
- Het GBLT schakelt de Stichting Inlichtingenbureau jaarlijks in voor een gratis screening op eerder gehonoreerde aanvragen, waarbij wordt getoetst of men (wederom) in aanmerking komt voor automatische kwijtschelding.

In de gemeente Bunschoten bestaat de mogelijkheid voor ondernemers om kwijtschelding aan te vragen voor privé schulden:

- voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vastrecht) en rioolheffing;
- voor alle overige gemeentelijke heffingen bestaat geen mogelijkheid voor kwijtschelding;
- als ondernemers een bijstandsuitkering ontvangen op grond van het besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz).

Prestatiegegevens kwijtschelding

In onderstaand overzicht staan de prestatiegegevens over de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken (in meerjarenperspectief).

PRESTATIEGEGEVENS	2013	2014	2015	2016 GBLT	2017 GBLT
Automatisch toegekend	111	125	136	76	81
Aangevraagd	98	78	84	150	162
Afgewezen/ingetrokken	26	20	19	59	61
- i.v.m. vermogen				-18	-
- i.v.m. betalingscapaciteit				-9	
- o.b.v. ander reden				-9	
- buiten behandeling gesteld				-23	
Toegegeven	72	58	65	85	181
Nog in behandeling	-	-	-	0	1 *
Ontvangen beroepen	-	-	-	9	6
Toegekende beroepen	-	-	-	1	3
Afgewezen beroepen	-	-	-	8	3
Beroep nog in behandeling	-	-	-	0	0
Totaalbedrag kwijtschelding (x €. 1.000,-)	42	46	55	49	48

* Wordt in januari 2018 afgehandeld.

Uitsplitsing kwijtschelding 2017 per belastingsoort:

Automatisch of op verzoek	Onroerende zaak-belastingen	Afvalstoffen-heffing (vastrecht)	Rioolheffing
Totaal per belastingsoort	€ 0	€ 23.000	€ 25.000

Er is in totaal € 48.000,- aan kwijtschelding verleend in 2017. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

GBLT is wel sneller dan vorig jaar met de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken, waardoor deze cijfers nagenoeg definitief zijn. Overigens toetst GBLT gelijktijdig de kwijtscheldingsaanvragen voor gemeentebelastingen en waterschapbelastingen. Hierbij is het beeld dat GBLT minder automatische kwijtschelding toepast.

2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- *De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.*
- *Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid daarover. Ook, sinds de begroting 2016, zijn enkele kengetallen verplicht in deze paragraaf, met een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Bunschoten in staat is middelen vrij te maken om financiële risico's op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid van de gemeentelijke dienstverlening'. Deze formulering is zo gekozen, omdat het niet wenselijk is, vooral na de doorgevoerde bezuinigingen, dat er opnieuw moet worden bezuinigd en/of omgebogen indien zich onverwachts substantiële tegenvallers voordoen.

Notitie weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een indicator voor de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Om te kunnen vaststellen of het weerstandsvermogen voldoende is, moeten de belangrijkste risico's worden geïnventariseerd en gerelateerd aan de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om de financiële gevolgen van dergelijke niet begrote zaken te kunnen opvangen. Vooral voor de grondexploitatie is het van belang de risico's te onderkennen. Dit heeft ertoe geleid dat in 2017 is gestart met de inventarisatie van de risico's. Dit wordt in 2018 verder uitgewerkt, het wordt afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen en is basis voor de begroting 2019.

Op basis van de geldende notitie weerstandsvermogen (2015) is de minimale stand van de reserve algemene dienst bepaald op € 4 miljoen (inclusief € 1 miljoen voor Sociaal Domein). De reserve grondexploitatie op minimaal één miljoen euro boven de in de grondexploitatie opgenomen risico's. Die zijn bepaald op € 1,5 miljoen (Noordelijke kampen). De benodigde stand kan worden berekend op totaal € 6,5 miljoen.

Uit de tabel ontwikkeling weerstandsvermogen die hierna staat, blijkt dat de benodigde stand hoger uitkomt. Dit is inclusief de opbrengst precariorecht, waarvan is besloten dat dit voorlopig wordt toegevoegd aan de reserve algemene dienst. Dit in afwachting van de uitspraak op het hoger beroep dat door Stedin Netbeheer BV is ingesteld. In 2018 is de verwachting dat er meer duidelijkheid is. De cumulatieve opbrengst die tot en met 2017 in de algemene reserve is opgenomen bedraagt € 1.861.000,-.

Op de volgende bladzijde staat een overzicht van de weerstandscapaciteit. Hieronder volgt een toelichting op deze tabel.

Toelichting

Onbenutte belastingcapaciteit

Het begrip onbenutte belastingcapaciteit is afgeleid van de normen die worden gehanteerd voor een artikel 12 gemeente. Ten opzicht van de raming is er geen wijziging, omdat de tarieven conform de begroting zijn vastgesteld.

Het artikel 12 beleid voor de onderdelen riolering en reiniging blijft onveranderd 100% kostendekkend. In de begroting is dat ook het uitgangspunt, waarbij wordt opgemerkt dat hierbij ook de mutaties in de egaliseringsreserves zijn meegenomen. Voor wat betreft de jaarlijkse exploitatie is er een weerstandscapaciteit van gemiddeld € 2,2 miljoen (afgerond).

In de vermogenssfeer (exclusief precario) is een stijging te zien naar een niveau van € 7,8 miljoen. Ten opzichte van het door de raad bepaalde minimale (en tevens maximale) omvang van € 6,5 miljoen, een extra buffer van € 1,3 miljoen. Ten opzichte van de begroting een verbetering van € 0,8 miljoen die toe te schrijven is aan de ontwikkeling van de grondexploitatie.

Ontwikkeling weerstandsvermogen/capaciteit

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	Raming	Werkelijk	Vershil
Jaarlijks exploitatie			
Onbenutte belastingcapaciteit	2.125	2.125	0
Stelpost onvoorziene uitgaven	105	101	-4
Totaal jaarlijkse exploitatie	2.230	2.226	-4
Vermogenssfeer (31/12 v/h jaar)			
Reserve algemene dienst (excl. precario)	4.936	5.021	85
Reserve grondexploitatie	2.054	2.794	740
	6.990	7.815	825
Precario kabels en leidingen (cumulatief)	1.861	1.861	0
Totaal vermogenssfeer	8.851	9.676	825
Totaal voor opvang risico's	11.081	11.902	821

Risico's

Het in beeld brengen van de risico's is een belangrijk onderdeel van deze paragraaf. Naast de nadruk op de risicoanalyse van de grondexploitatie geldt dit ook voor de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein. In 2017 is een eerste aanzet gegeven voor de inventarisatie van de risico's.

Financiële risico's

Bij de financiële risico's kan er onderscheid worden gemaakt met betrekking tot de risico's die voortvloeien uit het eigen beleid, uit het beleid van andere overheden, samenwerking met andere gemeenten c.q. instanties, uit voor gemeenten autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld economische en maatschappelijke ontwikkelingen) en ten slotte nog uit het doen en/of nalaten van anderen.

Wet afschaffing precario op kabels en leidingen

De Tweede Kamer heeft besloten de heffing van precario op kabels en leidingen af te schaffen met ingang van 1 januari 2022. Deze inkomsten zijn als incidenteel aangemerkt en gestort in de algemene reserve.

Dubieuze debiteuren

Voor de dubieuze debiteuren wordt bij de jaarrekening een voorziening dubieuze debiteuren gevormd, die vervolgens wordt aangewend voor het verlagen van het debiteurensaldo. Van jaar tot jaar wordt deze ontwikkeling gevolgd bij de jaarrekening. In de jaarrekening 2017 is voor dit onderdeel een voorziening getroffen van € 956.000,-. Het grootste deel van deze post betreft debiteuren sociale zaken (€ 890.000,-) Voor de beoordeling van deze debiteuren wordt uitgegaan van percentages per soort vordering.

Verzekeringen

Daar waar mogelijk voorzienbare risico's ontstaan heeft de gemeente deze zoveel mogelijk afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. Er is wel een toenemende claimbewustheid van de burger gesignaleerd.

Grotere aansprakelijkheid vindt zijn weerslag in de kosten van de verzekeringen tegen deze risico's en verder door een verhoging van het eigen risico bij zaak- en vermogensschades. Deze schades worden doorgestuurd naar de verzekering, die de verdere afhandeling voor haar rekening neemt.

Bij schades onder het eigen risico worden de kosten in rekening gebracht bij de gemeente. Het gaat veelal om relatief kleine bedragen.

In samenwerking met de BLNP gemeenten is er in 2017 een nieuw contract afgesloten voor de aansprakelijkheidsverzekering per 2018.

Verhaal van schade

Wanneer er door derden schade veroorzaakt wordt aan gemeentelijke eigendommen, worden deze verhaald als de veroorzaker bekend is. In 2017 was de grootste schade aan een speeltoestel in het Jan Zwartplantsoen. De ouders hebben zich gemeld en zo kon de schade worden verhaald.

Garantieverstrekkingen

Door de invoering van de NHG worden de risico's van garantstelling voor hypotheek overgenomen door het WEW. De gemeente en het rijk zijn achtervang overeenkomsten aangegaan waarbij zij beiden voor 50% garant staan voor eventuele liquiditeits tekorten. Bij tekorten hebben zij de verplichting renteloze leningen te verstrekken aan het WEW.

Door de Rijksoverheid wordt er geattendeerd voorzichtig te zijn met het verstrekken van garanties. Vooral instellingen in de sport- en zorgsector moeten in eerste instantie aankloppen bij het voor die sector betreffende waarborgfonds, waarbij de gemeente als achtervang optreedt.

Voor het verstrekken van achtervang overeenkomsten ten behoeve van leningen voor woningbouwverenigingen geldt een vergelijkbare regeling. De gemeente staat evenals de Stichting Wsw voor 50% garant voor de rente en aflossing van de leningen.

Open-einde regelingen

In de begroting zijn een aantal open-einde regelingen opgenomen. Met regelingen die gekenmerkt worden door een open-einde regeling wordt bedoeld dat het volume van de aanspraken op de betreffende voorzieningen door de gemeente niet beïnvloedbaar en dus niet beheersbaar is. Voorbeelden hiervan zijn het beroep op de Wet Werk en Bijstand (BUIG), schuldsaneringen, de Wmo en vervoer van leerlingen naar speciaal onderwijs. Ook de uitvoering van de Wsw kan hierbij worden betrokken.

Het zijn vooral ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein waarvoor is afgesproken dat voor- en nadelen in principe binnen dit domein moeten worden verrekend, waarbij ook gebruik kan worden gemaakt van de daarvoor beschikbare egalisatiereserve Sociaal Domein.

Sociaal Domein

Participatiewet

In dit kader worden de ontwikkelingen in de sociale werkvoorziening genoemd. Het RWA voert voor Bunschoten de Wsw uit.

Binnen de samenwerking met Amfors Holding BV is afgesproken dat Amfors eventuele subsidietekorten van het RWA vanuit het eigen vermogen zal aanzuiveren zolang dit boven de € 4,5 miljoen ligt. In de jaarrekening 2017 komt de bijdrage ten laste van de gemeentelijke middelen uit op € 118.000,-.

Jeugdwet en Wmo/AWBZ

In de verschillende beleidsnota's is in een aparte paragraaf aandacht besteed aan de mogelijke risico's en de te treffen beheersmaatregelen. In het coalitieakkoord is afgesproken een egalisatiereserve Sociaal Domein in te stellen. Uit het overzicht van de reserves blijkt dat de stand van deze reserve in z'n geheel nodig was om de stijgende kosten van de zorg te dekken.

Rente

Een moeilijk voorspelbare en door de gemeente niet te beïnvloeden grootte is de rente. Een aantal elementen bepaalt eigenlijk het positieve of negatieve renterisico:

- Onzekerheid over de korte rente
- Onzekerheid over de rente bij renteaanpassingen
- Onzekerheid over de rente bij aan te trekken geldleningen voor nieuwe investering

In de paragraaf Financiering is de financieringsplanning uitgewerkt. Op dit moment zijn de rentepercentages historisch laag.

Financiële kengetallen

Nr.	Kengetal	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
1a	Netto schuldquote	84,6%	115,3%	75,8%
1b	Netto schuldquote -/- verstrekte leningen	77,3%	105,1%	68,3%
2	Solvabiliteitsratio	14,4%	13,8%	17,1%
3	Kengetal grondexploitatie	56,8%	79,7%	52,2%
4	Structurele exploitatieruimte	-0,2%	-2,7%	0,92%
5	Belastingcapaciteit	81,0%	79,1%	78,4%

- **Netto schuldquote:** De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (>130 = hoge schuld). Uit het overzicht blijkt dat de daling zich doorzet. De verwachting is dat dit zich doorzet in de komende jaren, waarbij de ontwikkeling van de grondexploitatie een belangrijke factor is.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:** Dit is dezelfde indicator als hiervoor beschreven, maar dan gecorrigeerd met het aandeel van de verstrekte leningen (>130 = hoge schuld).
- **De solvabiliteitsratio:** Dit geeft een indicatie in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Het eigen vermogen (reserves en resultaat overzicht baten en lasten) wordt uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal (>20 = goed). Te zien is een verdere verbetering ten opzichte van de jaarrekening 2016. Een belangrijke factor in dit geheel is de daling van de boekwaarde van de post voorraden (gronden in exploitatie en een stijging van de reservepositie).
- **Kengetal grondexploitatie:** Voor de berekening van dit kengetal wordt de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Dit kengetal is opgenomen, omdat de afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Te zien is hier een verdere daling ten opzichte van het jaar 2016. Dit effect is het gevolg van een forse daling van de boekwaarde van de post voorraden en anderzijds een hoger bedrag van de totale baten.
- **Structurele exploitatieruimte:** De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan waar dit in evenwicht is. Voor 2017 is dit het geval.
- **Belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden:** De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert dit in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten wordt de OZB verstaan, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Deze uitkomst wordt vergeleken met het landelijk gemiddelde en uitgedrukt in een percentage. Bekend is dat Bunschoten al jaren lager scoort dan het landelijk gemiddelde.

Vergelijkend overzicht reserves 2017

Naam reserve	Saldo 1-1-2017	Saldo 31-12-2017
<i>Algemene reserves</i>		
Reserve algemene dienst (incl. resultaat na bestemming)	4.544.834	7.104.963
Totaal algemene reserves	4.544.834	7.104.963
<i>Bestemmingsreserves</i>		
Toekomstvisie	801.635	775.877
Startersleningen	144.528	144.528
Stimulerings- en vangnetleningen Nieuwe Schans	392.490	382.845
Sociaal Domein	212.703	0
Totaal bestemmingsreserves	1.551.356	1.303.250
<i>Egalisatiereserves</i>		
Afvalstoffenheffing	513.142	564.620
Rioolrechten	103.925	198.433
Marktgelden	-0,19	987
Begraafrechten	253.450	237.765
Totaal egalisatiereserves	870.517	1.001.806
<i>Grondexploitatie</i>		
Algemene reserve	2.513.376	2.793.608
Bovenplanse voorzieningen	730.589	769.431
Reserve Oostmaat	272.268	272.268
Totaal grondexploitatie	3.516.232	3.835.307
Totaal generaal reserves	10.482.939	13.245.326

2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is opgenomen in artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat (voor zover van toepassing) tenminste de volgende kapitaalgoederen:

- *Wegen;*
- *Riolering;*
- *Water;*
- *Groen;*
- *Gebouwen.*

Van deze kapitaalgoederen wordt het beleidskader met daarbij de voortvloeiende financiële consequenties en de financiële consequenties vertaald in de begroting.

De gemeente Bunschoten voegt ook nog andere onderdelen aan deze paragraaf toe.

Wegen

Beleidskader

- Beheerplan Onderhoud Wegen 2010-2011 geactualiseerd 2013
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan 2013-2017

Informatie

Het areaal verhardingen welke in onderhoud zijn bij de gemeente wordt bijgehouden in het Beheersysteem Wegen. Alle mutaties worden daarin bijgehouden. In principe wordt elke twee jaar een weginspectie gehouden om de onderhoudstoestand van de verhardingen vast te stellen. De kwaliteit van de verhardingen wordt bepaald met behulp van de landelijke CROW methodiek. Inspectieresultaten worden in het beheersysteem verwerkt. Aan de hand van de inspecties in de loop der jaren wordt de restlevensduur van de verhardingen bepaald. Op basis hiervan worden uitvoeringsplanningen gemaakt en wordt globaal een kosten raming gemaakt. De wegenplanning wordt integraal afgestemd met de planning van riolering en groen.

Riolering

Beleidskader

- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan 2013-2018

Informatie

In 2017 is het hydraulisch knelpunt Stadsgracht opgelost. Hierbij is een deel van de riolering in de Stadsgracht, Veenestraat en Dorpsstraat vervangen. Daarbij is in de Stadsgracht ook het verhard oppervlak afgekoppeld.

In 2017 is de aanbesteding gehouden voor het reinigen en inspecteren van de riolering voor de periode 2017 tot en met 2020. In een gezamenlijk bestek van de gemeenten Amersfoort, Leusden en Bunschoten is een Europese openbare aanbesteding gehouden.

Water

Beleidskader

- Waterplan Bunschoten 2006-2015
- Beheerplan Oeververdediging en frontmuren 2016-2030

Informatie

In 2016 zijn een aantal C-watergangen (in beheer bij de gemeente) gebaggerd. Naar aanleiding van deze baggerwerkzaamheden is gekeken naar de invloed hiervan op de waterkwaliteit. Vooralsnog lijkt er weinig verbetering op te treden en zal in 2018 onderzocht worden of door een ander verversing regime de waterkwaliteit positief beïnvloed kan worden.

Langs een aantal C-watgangen zijn beschoeiingen gerepareerd en vervangen. Op enkele locaties zijn natuurlijk vriendelijke oevers aangelegd. Ook met de aanleg hiervan kan mogelijk een positieve bijdrage aan de waterkwaliteit worden geleverd. Op diverse locaties zijn de frontmuren (duiker beëindigingen) bij duikers vervangen.

Baggeren

Beleidskader

- Baggerplan Bunschoten 2013-2023

Informatie

In 2017 is de Nieuwe Haven gebaggerd. Nadat de watersportvereniging de steigers in de haven had verwijderd zijn de baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Na deze werkzaamheden heeft de watersportvereniging nieuwe drijvende steigers aangebracht.

Ook de Oude Haven en de Hongdehemel zijn aansluitend aan de Nieuwe Haven gebaggerd. De oorspronkelijke aanlegdieptes zijn weer aangebracht.

Havens

Beleidskader

- Beheerplan Havens Gemeente Bunschoten en Laaksluis 2018-2032 (in ontwikkeling)

Informatie

Er zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd. Zie baggeren.

Langs de Nieuwe Haven zijn aan de kades langs de oost- en zuidzijde werkzaamheden uitgevoerd in het kader van het [HWBP](#). De Zuidzijde is volledig vernieuwd. Aan de Oostzijde is de kademuur verhoogd en aangepast voor de opdrijvende kering.

Bruggen

Beleidskader

- Bruggen Beheerplan 2015-2020

Informatie

In 2017 zijn een aantal bruggen en landhoofden vervangen. Verder zijn er bij enkele bruggen dekken en leuningen vernieuwd.

Groen

Beleidskader

- Groenstructuurvisie
- Groenbeleidsplan 2015-2025
- Waardevolle bomen en boomstructuren

Informatie

Er is uitvoering gegeven aan de reguliere onderhoudsplannen. Vanuit het uitvoeringsprogramma Groenbeleidsplan is een renovatie plan opgesteld voor de wijk Blokhuiswetering. Samen met de bewoners die wonen rondom de pleinen Leeuwerik en Goudvink is een ontwerp gemaakt voor de nieuwe inrichting. Uitvoering is gestart eind 2017 en zal begin 2018 worden afgerond.

[VTA 2017](#) is verricht en de daaruit volgende maatregelen zijn uitgevoerd. De essen zijn extra gecontroleerd op veiligheid in verband met essentaksterfte. Zieke essen die een veiligheidsrisico vormen zijn gekapt. Er is een start gemaakt met het vervangen van verwijderde essen voor een ander boomsoort.

Spelen

Beleidskader

- Nota spelenbeleid 'Spelen Natuurlijk! Nu en in de toekomst' 2011-2021

Informatie

De jaarlijkse inspecties en onderhoudswerkzaamheden zijn uitgevoerd. Drie speelplaatsen zijn gerenoveerd waaronder de Meerkoet. Hierbij is het kunstgras trapveld verwijderd en vervangen voor een kleiner trapveldje van gras.

Gebouwen

Beleidskader

- Gebouwenbeheerplan 2016-2022
 - Meerjaren beheer- en onderhoudsplannen gebouwen (O-prognose)

Informatie

Aan veel gebouwen is planmatig onderhoud uitgevoerd. Er zijn inventarisaties gedaan en het MJOP voor de gemeentelijke grondspots en elektrakasten is verder uitgewerkt. Het gebouwenbeheerplan is beoordeeld ten opzichte van de beschikbare voorzieningen voor de planperiode. De conclusie was dat een deel kon vrijvallen in het resultaat.

In overleg met SRO zijn energetische maatregelen uitgevoerd voor Sporthal de Kuil. Er zijn zonnepanelen op het hoge aangebracht.

De nieuwbouw van de brandweerkazerne is half 2017 gestart. Er is meegewerkt aan de voorbereiding, de directievoering en toezicht van de nieuwe brandweerkazerne.

Het IHP is vastgesteld. Hieruit is verplaatsing van de gemeentelijke werkplaats in beeld gekomen. Er wordt verkend wat de mogelijkheden van verplaatsing zijn.

Elementen die er uit springen zijn:

- Gemeentehuis

Het kleine gedeelte traditionele verlichting is vervangen voor LED verlichting. De EPA labeling is uitgevoerd. Deze is van label E naar label C gegaan.

De containerruimte is verbouwd in verband met gewijzigde vuilophaal per 1 januari 2017.

- Zwembad De Duker en Sporthal De Kuil

Samen met het SRO is het jaarplan 2017/2018 opgesteld en vastgesteld.

- Gemeentelijke toren

Op enkele plaatsen is het voegwerk gerepareerd. Door aantasting van zouten zal periodiek toch de vinger aan de pols gehouden moeten worden en zal incidenteel reparatie nodig zijn.

- Parkeergarage Oostpoort

Het vouwhek van de hoofdentree is volledig open gezet. Dit heeft niet meer overlast of vandalisme opgeleverd. Enkele VVE's zien liever de sluitingstijden terug zoals die er waren.

- Marktkasten

Er zijn drie marktkasten op het Spuiplein vervangen. Verder zijn enkele deuren vervangen in verband met schade.

Sportvelden

Er hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan in het kader van vervanging en/of groot onderhoud van de sportvelden. Er is uitsluitend regulier onderhoud uitgevoerd in samenwerking met SRO.

De extra storting (conform besluitvorming) in 2015 in de voorziening onderhoud sportvelden van € 51.000,- ten laste van de algemene reserve is in 2017 teruggedraaid.

Begraven

Beleidskader

- Begraafplaats beheerplan 2015-2025

Informatie

Het uitgangspunt voor onderhoud van de begraafplaatsen is een beeldkwaliteit op hoog niveau. Op begraafplaats Memento Mori zijn onderhoudswerkzaamheden geweest. Een deel is opnieuw ingericht en er is een drainage aangebracht.

Vergelijkend overzicht voorzieningen 2017

Naam voorziening	Boekwaarde 1-1-2017	Boekwaarde 31-12-2017
<i>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</i>		
Onderhoud gemeentehuis, gebouw OR, brandw. kazerne	253.097	318.708
Onderhoud sporthal	218.073	242.990
Onderhoud overige gebouwen	431.158	416.197
Onderhoud zwembad	352.356	440.784
Onderhoud sportvelden	28.579	164.862
Onderhoud veerpont	23.737	19.879
Onderhoud wegen	650.658	824.690
Onderhoud groen	137.775	141.106
Onderhoud bruggen	6.000	13.355
Baggeren binnenwateren en havens	464.160	285.976
Onderhoud onderwijshuisvesting	48.817	12.410
Onderhoud parkeergarage	105.940	106.848
Onderhoud oeververdedigingen en frontmuren	18.300	18.300
Totaal onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.738.650	3.006.104
<i>Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen</i>		
Vervangingsinvesteringen riolering cfm <u>vGRP</u>	50.000	140.000
Totaal bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	50.000	140.000
<i>Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>		
Stads- en dorpsvernieuwing	1.426	1.426
Totaal voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.426	1.426
<i>Personeelsvoorzieningen</i>		
Pensioen en wachtgeld wethouders	1.013.000	1.002.000
Totaal personeelsvoorzieningen	1.013.000	1.002.000
Totaal generaal voorzieningen	3.803.076	4.149.530

2.4 Financiering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf financiering is opgenomen in artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Inleiding

Per 1 januari 2001 is de Wet Fido in werking getreden. De gemeenten zijn verplicht een treasuryparagraaf in de programmarekening op te nemen. Een intentie van deze wet is het bevorderen en transparant maken van een solide financieringsbeleid. Hieraan wordt invulling gegeven door het treasurystatuut en het opnemen van een treasuryparagraaf in zowel de begroting als in de programmarekening.

Treasurybeheer

Treasurybeheer is het beheren van het geld van de organisatie. Het gaat hier zowel om het uitzetten en aantrekken van de voor de publieke taak van de gemeente Bunschoten overtoollige respectievelijk benodigde middelen. Bij het treasurybeheer dient worden gebleven binnen de kaders van de Wet Fido. Het gaat hier om het kasgeldlimiet, de renterisiconorm en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	1e kwartaal 2017	2e kwartaal 2017	3e kwartaal 2017	4e kwartaal 2017
1. Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal 1 januari (=grondslag)	€ 43.843	€ 43.843	€ 43.843	€ 43.843
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet in een bedrag	€ 3.727	€ 3.727	€ 3.727	€ 3.727
2. Omvang vlottende korte schuld				
Schulden in rekening-courant	€ -	€ -	€ -	€ -
Opgenomen gelden korter dan één jaar	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal vlottende schuld	€ -	€ -	€ -	€ -
3. Vlottende middelen				
Tegoeden in rekening courant	€ 8.586	€ 7.895	€ 10.210	€ 19.446
Contanten in kas	€ 8	€ 2	€ 2	€ 10
Overige uitstaande gelden korter dan één jaar	€ 458	€ 595	€ 623	€ 670
Totaal vlottende middelen	€ 9.051	€ 8.492	€ 10.835	€ 20.127
4. Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlottende schuld	€ -9.051	€ -8.492	€ -10.835	€ -20.127
Toegestane kasgeldlimiet	€ 3.727	€ 3.727	€ 3.727	€ 3.727
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	€ 12.778	€ 12.218	€ 14.561	€ 23.854

Kasbeheer

Het is in de Wet Fido bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal het kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Door de minister is het percentage vastgesteld op 8,5%. Het kasgeldlimiet wordt berekend door het percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. Het kasgeldlimiet bedroeg voor 2017 € 3,7 miljoen. Uit bovenstaande tabel kan geconcludeerd worden dat het kasgeldlimiet in 2017 niet is overschreden.

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 dient de gemeente verplicht deel te nemen aan het schatkistbankieren. Het uitgangspunt hierbij is dat alle overtollige middelen van de gemeente worden afgeroomd naar een rekening van het Rijk. Voor de uitvoering is een speciale rekening geopend bij de Rabobank. Het saldo van deze rekening wordt dagelijks afgeroomd dan wel aangezuiverd door het Rijk. Voor 2017 mocht er een drempelbedrag van € 329.000,- buiten beschouwing worden gelaten, (dit is 0,75% van het begrotingstotaal € 43,8 miljoen). In 2017 zijn de bedragen binnen de norm gebleven. Het saldo bij de schatkist per 31 december 2017 bedroeg € 18.650.000,-.

Financiering

Met het voorbereiden van de programmabegroting 2018-2021 is gebleken dat er voor langere periode geld nodig is. Er is toen besloten om een langlopende lening van € 8,5 miljoen af te sluiten voor een periode van 10 jaar lineair, mede omdat de rentestand toen nog erg laag was. Door het aantrekken van de grondverkoop en minder uitgaven dan verwacht is er een fors positieve ruimte binnen de kasgeldlimiet te zien. In de programmabegroting was aangegeven dat de verwachting was dat dit € 16,8 miljoen zou zijn, echter is dit nu bijna € 18,8 miljoen.

Kasstroomoverzicht

Op de volgende bladzijde wordt een kasstroomoverzicht getoond. Het overzicht geeft de mutaties weer van de balansposten in 2016 en 2017, resulterend in een mutatie van de liquide middelen. Het overzicht toont zowel de mutaties over 2016 als over 2017.

Per onderdeel wordt een beknopte indicatie gegeven welke balanspost de voornaamste mutatie veroorzaakt. Voor verdere toelichting op deze balansposten wordt verwezen naar de Balans met toelichting en de bijbehorende bijlagen.

Betekenis afkortingen in het kasstroomoverzicht:

IVA	immateriële vaste activa
MVA	materiële vaste activa
FVA	financiële vaste activa

Kasstroom uit operationele activiteiten

In 2017 is de kasstroom uit operationele activiteiten circa € 0,48 miljoen lager. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de mutatie van het werkkapitaal, voornamelijk een afname van de voorraden (grondexploitatie), een toename van de vorderingen en een toename van de schulden (met name kasgeld).

Kasstroom uit investeringsactiviteiten

In 2017 is de kasstroom uit investeringsactiviteiten circa € 0,45 miljoen hoger. Dit wordt veroorzaakt door hogere investeringen in materiële vaste activa.

Kasstroom uit financieringsactiviteiten

De kasstroom uit financieringsactiviteiten is in 2017 circa € 0,27 miljoen hoger. Dit is veroorzaakt door per saldo lagere aflossingen op de verstrekte leningen ten opzichte van 2016.

Kasstroomoverzicht

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	2016	2017
Voordelig / nadelig saldo	-175,9	223,0
Afschrijving IVA	161,0	68,6
Afschrijving MVA	1.415,5	1.307,7
Afschrijvingen	1.576,5	1.376,4
Toe (-)/afname (+) voorraden	7.609,8	2.952,0
Toe/afname vorderingen	-5.501,4	-6.803,0
Toe/afname overlopende activa	22,4	-447,0
Toe (+)/afname (-) kortlopende schulden	-3.876,9	102,0
Toe/afname overlopende passiva	1.573,1	1.470,0
Werkkapitaal	-173,0	-2.726,0
Mutatie reserves	1.105,9	2.539,0
Mutatie voorzieningen	-92,0	347,0
Reserves en voorzieningen (+) = toename	1.013,9	2.886,0
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	2.241,5	1.759,4
Investerings IVA	-126,8	-33,5
Investerings MVA	-1.864,6	-2.235,2
Desinvesterings MVA	-	126,7
Investerings FVA	-27,8	-26,0
Desinvesterings FVA	12,0	-288,0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.007,2	-2.455,9
Opgenomen lange geldleningen	8.000,0	8.500,0
Aflossing opgenomen geldleningen	-8.487,6	-8.487,6
Aflossing verstrekte geldleningen	575,7	348,0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	88,1	360,4
Mutatie in geldmiddelen	322,4	-336,4
Stand liquide middelen 01-01-2016/2017	129,0	451,4
Stand liquide middelen 31-12-2016/2017	451,4	115,0
Mutatie in geldmiddelen	322,4	-336,4

Renterisiconorm

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	Begroot 2017	Werkelijk 2017
1. Renteherziening		
Renteherziening op vast schuld o/g	€ -	€ -
Renteherziening op vaste schuld u/g	€ -	€ -
Netto renteherziening op vaste schuld	€ -	€ -
2. Mutatie vaste schuld		
Nieuwe aangetrokken vaste schuld	€ 3.000	€ 8.500
Nieuwe verstrekte lange leningen	€ -	€ -
Netto nieuw aangetrokken schuld	€ 3.000	€ 8.500
3. Betaalde aflossingen	€ 8.488	€ 8.488
4. Herfinanciering (laagste van 2 en 3)	€ 3.000	€ 8.488
5. Renterisico op vaste schuld (1 + 4)	€ 3.000	€ 8.488
6. Renterisiconorm		
Begrotingstotaal (lasten)	€ 43.843	€ 43.843
Percentage	20%	20%
Renterisiconorm	€ 8.769	€ 8.769
7. Toets renterisiconorm		
Renterisiconorm	€ 8.769	€ 8.769
Renterisico op vaste schuld (1 + 4)	€ 3.000	€ 8.488
Ruimte	€ 5.769	€ 281

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm wordt berekend op 20% (het door de minister vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal.

De renterisiconorm is in 2017 niet overschreden. De begroting liet een ruimte zien van ruim € 5,7 miljoen. Hier was rekening gehouden met het aantrekken van een lagere lening van € 3 miljoen. In werkelijkheid is er € 8,5 miljoen aangetrokken. Dit omdat verwacht wordt dat in de aankomende jaren behoorlijk veel geld moet worden aangetrokken en hierdoor overschrijdt de renterisiconorm in de toekomst niet. Mede door de lage rentestand in 2017, was dit een extra motivatie om op dat moment geld aan te trekken.

Leningenportefeuille

Op 31 december 2017 heeft de gemeente 13 vaste geldleningen in de lening portefeuille o/g. Het saldo is € 51.890.476,- (eind 2016 was dit € 51.878.000,-). Alle leningen zijn aangetrokken ter financiering van de eigen organisatie van de gemeente Bunschoten. In 2017 is er één nieuwe lening à € 8,5 miljoen aangetrokken.

Ledenkapitaal

De gemeente heeft een bijdrage van € 20.000,- in het ledenkapitaal gestort in de Coöperatie Gastvrije Randmeren. Dit bedrag geeft een stemrecht voor vier stemmen.

Aandelen

De gemeente bezit aandelen in bedrijven die werkzaam zijn in de publieke sector.

Hoeveelheid	Soort	Bedrijf	Nominale waarde	
16.219	Aandelen	Vitens	€	16.219,00
117	Aandelen	Amfors Holding BV	€	5.265,00
205	Aandelen	NV <u>Rova</u> Holding	€	313.640,00
8.055	Certificaten	Dataland	€	805,50
Totaal aandelenbezit			€	335.929,50

Relatiebeheer

De huisbankier van de gemeente Bunschoten is de Rabobank. De Rabobank heeft een rating volgens Moody's van Aa3 en een A+ rating volgens Standard & Poor's.

Daarnaast is er nog een rekening-courantverhouding met de Bank Nederlandse Gemeente. Deze is verplicht in verband met de te verrekenen rijksbijdragen. Bij SVn zijn ook rekening-couranten die betrekking hebben op de volkshuisvestingsaangelegenheden (startersregeling en funderingsherstel).

2.5 Bedrijfsvoering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen in artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de realisatie van beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

Vanuit de strategie 'Klaar voor de toekomst, klaar voor morgen' is er een start gemaakt met de uitwerking van de nieuwe managementstructuur. Deze managementstructuur is in februari vastgesteld. In de nieuwe managementstructuur is sprake van minder formatie voor leidinggevende functies. Bovendien is de stijl van leidinggeven ingrijpend veranderd. Van een meer inhoudelijk aansturende rol van de afdelingsmanager naar een meer coachende rol van de nieuwe leidinggevende, die stuurt op proces in plaats van op inhoud en op de ontwikkeling van het personeel. Na een sollicitatieprocedure zijn de leidinggevendenden in het voorjaar van 2017 aangesteld.

Naast verandering in de managementstructuur is met de medewerkers een nieuwe organisatiestructuur vormgegeven, die past bij meer zelfsturing. Er zijn twee mogelijke modellen van teamindeling voorgelegd. Deze modellen zijn met het college, de medewerkers en de ondernemingsraad besproken. Uiteindelijk is op basis van de verschillende reacties een besluit genomen tot de teamindeling. Vanaf oktober 2017 wordt er gewerkt in de nieuwe teamindeling. Er wordt gewerkt aan teamvorming en de ondersteuning van de teams en de medewerkers. Er is een talentenscan uitgevoerd en ondersteuning vindt plaats door training en coaching. Daarbij wordt gestreefd naar een organisatie die aansluit bij de maatschappij, waar medewerkers verantwoordelijkheid nemen en talenten van medewerkers worden benut.

Communicatie

Voor een lokale overheid wordt heldere communicatie steeds belangrijker. Met inwoners, maar zeker ook met samenwerkingspartijen en collega-overheden. Om hier antwoord op te geven is herijking van de gebruikelijke communicatiestrategieën noodzakelijk. Dit wordt gedaan door het inzetten van meer digitale communicatie, onder andere intensievere inzet van (nieuwe) social mediakanalen.

Door de nieuwe indeling in teams zijn er kansen ontstaan om de dienstverlening nog verder te optimaliseren en zo dichterbij de inwoner te staan. Door de inzet van bijvoorbeeld WhatsApp wordt de serviceverlening voor de inwoners vergroot. Daarbij wordt nu alleen nog de functie 'privébericht' gebruikt, waar inwoners één-op-één in gesprek gaan met de gemeente. In de toekomst is dit eventueel verder uit te breiden met het sturen van nieuws- of pushberichten. Wereldwijd is WhatsApp inmiddels het meest gebruikte sociale kanaal en naar verwachting neemt dit de komende tijd alleen nog maar verder toe. Ook inwoners die minder digitaal vaardig zijn worden niet vergeten. In het gemeentehuis staat een dienstverleningszuil, waar inwoners eventueel met hulp digitale diensten van de gemeente kunnen afnemen. Daarnaast wordt dit jaar gestart met het organiseren van een cursus 'Digisterker' voor de minder digivaardige inwoner. Dit wordt gedaan in samenwerking met het CLIP en Bibliotheek Eemland.

Samenwerking bedrijfsvoering BLNP

Met ingang van 1 januari 2017 zijn de vier gemeenten samen gaan werken via de gemeenschappelijke regeling Zonder Meer. Het gaat om vier gebieden te weten: juridische zaken, financiële zaken, personeelszaken en ICT. Onderstaand een overzicht per gebied wat er in 2017 samen is bereikt.

▪ Bestuurlijke – en juridische zaken

In 2017 zijn diverse werkzaamheden verricht:

- er zijn stappen gezet om te komen tot een digitaal kennisplatform;
- er is een digitaal systeem voor bezwaarschriftbehandeling aangeschaft (Octopus);
- er is een gezamenlijke aanbesteding huisadvocaat verricht;
- met uitzondering van Leusden beschikken Nijkerk en Putten nu net zoals Bunschoten over een (gezamenlijke) gemeentelijke ombudsman;
- Er is (op verzoek van verschillende collega's) een wetgevingskalender geplaatst op intranet;
- Er is een basiscursus Awb aangeboden waar ongeveer 100 medewerkers van de vier gemeenten gebruik van hebben gemaakt (verdeeld over twee dagdelen). Op deze cursus zijn veel positieve reacties ontvangen;
- De gemeente Putten kende in 2017 een piek in het aantal ontvangen bezwaarschriften. Op verzoek van de gemeente Putten is vanuit de andere gemeenten ondersteuning geboden.
- Samen met de gemeente Nijkerk heeft de gemeente Bunschoten een inkoopfunctionaris benoemd.

De volgende gegevens zijn alleen voor Bunschoten.

Bezwaarschriften

Het overzicht van de behandeling van bezwaarschriften in het jaar 2017 ziet er als volgt uit:

Aantal bezwaarschriften behandeld	30
Ingetrokken bezwaarschriften	9

Uitgebrachte adviezen	21

Klachten

Er zijn in 2017 acht klachten in eerste instantie ingediend.

Juridische kwaliteitszorg

Vanwege het beslag op de formatie voor de kerntaken en overige urgente taken hebben in 2017 geen werkzaamheden plaatsgevonden op het terrein van juridische kwaliteitszorg in de eigen organisatie.

Digitalisering in het juridisch domein

Via de Centrale Voorziening Decentrale Regelgeving zijn alle gemeentelijke verordeningen en beleidsregels (een kleine 200) digitaal ontsloten.

Met ingang van 1 januari 2014 is de gemeente aangesloten bij de Gemeenschappelijke Voorziening voor Officiële Publicaties.

In 2017 is de gemeente Bunschoten aangesloten op het product DROP.

▪ Financiën

Dit is het meest omvangrijke deel van BLNP, zowel wat de formatie betreft als de omvang van de verschillende taken.

Dit deel is verdeeld in diverse onderwerpen met diverse werkgroepen.

Financiële administratie

Er is een start gemaakt met het uniformeren van het proces van de financiële administratie. Het gebruik van Key2financiën en de administratie wordt gedeeld, waardoor optimalisatie mogelijk is.

Deze beide onderdelen vormen eigenlijk de basis voor de verdere samenwerking. Als de basis op orde is en op elkaar afgestemd kan een efficiënt proces worden ingericht en is onderlinge uitwisseling/vervanging beter te regelen. Dit is het meest intensieve traject.

Verzekeringen

Er is een businesscase opgesteld. Hieruit is gebleken dat per gemeente iemand beschikbaar moet zijn voor de afhandeling van aansprakelijkstellingen en kleine schades. Deze personen gaan gebruik maken van elkaars expertise bij meer complexe zaken en bijvoorbeeld bij aanbestedingen. Er is in 2017 een gezamenlijk traject opgestart voor de aanbesteding van de aansprakelijkheidsverzekering.

Fiscaliteiten

Deze werkgroep is in 2017 een aantal keren bij elkaar geweest. Gesproken is over de nieuwe fiscale ontwikkelingen rond de Vennootschapsbelasting, maar ook de btw-problematiek inzake de samenwerking. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de expertise die binnen de verschillende gemeenten aanwezig is.

Algemene uitkering

In 2017 is deze groep bijeen geweest voor de bespreking van de effecten van het regeerakkoord. Doel is telkens wanneer er een nieuwe circulaire verschijnt deze met elkaar te bespreken en van elkaar te leren. De advisering aan het bestuur over de ontwikkeling van de financiële verhouding Rijk-gemeente wordt hierdoor kwalitatief verbeterd.

Uniformeren plan van aanpak AO/IC

In 2017 is gestart met de inventarisatie van de verschillende interne controleplannen. Doel is te komen tot een gezamenlijk plan waarbij ook de mogelijkheid bestaat reviews bij elkaar uit te voeren. Dit is ook een van de aandachtspunten die de accountant in zijn rapport van bevindingen noemt. Verwachting is dat dit in 2018 in gang kan worden gezet.

Financieel advies en planning en control cyclus

Op dit onderdeel zijn nog geen gezamenlijke activiteiten ontplooid in 2017.

Voor Bunschoten staat deze cyclus wel vast.

De planning en control cyclus bestaat uit de cyclus opstellen kadernota, programmabegroting, de tussentijdse rapportage en dan uiteindelijk de verantwoording in de programmarekening. Deze zijn in 2017 conform de jaarplanning behandeld in de raad.

Binnen de financiële functie zijn er veel ontwikkelingen en interessante uitdagingen. Genoemd kunnen worden de wijzigingen van het BBV en de invoering van de vennootschapsbelasting. Er komt steeds meer aandacht voor het monitoren van beleid, de zogenaamde beleidscontrol.

In het rapport van bevindingen legt de accountant de vinger bij de interne controle en de hoge eisen die daaraan worden gesteld. Ook de verdere uitwerking van het risicomanagement vraagt de aandacht.

In 2017 zijn de financiële verordeningen artikel 212, 213 en 213a opnieuw vastgesteld en is een start gemaakt met de risico-inventarisatie. Dit laatste is ook aangemerkt als een artikel 213a onderzoek.

▪ **Personeel en organisatie**

In 2017 zijn diverse werkzaamheden verricht:

- Implementatie van de eerste fase (basis op orde) van het nieuwe e-hrm systeem, Youforce;
- Er is gestart met de salarisverwerking en de digitale salarisstrook;
- De modules: verzuimmanagement, Flex Benefits (IKB), Verlof, Declaraties en Personeelsdossiers zijn geïmplementeerd.

Het volgende is alleen voor Bunschoten.

Er is ondersteuning geboden in het kader van de organisatie ontwikkeling, dat hiervoor te lezen is. Medewerkers en/of teams zijn gewezen op opleidingen en trainingen.

▪ **ICT**

In 2017 zijn diverse werkzaamheden verricht:

- Een gezamenlijk beleid opgesteld voor vier gemeenten. Hierin staan uitgangspunten waar aan de gemeenten de komende jaren gaan werken;
- Er is een projectenkalender opgesteld, waar de projecten zijn uitgeschreven;
- Begonnen met het opzetten van een gezamenlijke kantoorautomatisering op basis van Office 365.

De volgende gegevens zijn alleen voor Bunschoten.

In de lokale **ICT** infrastructuur zijn een aantal technische wijzigingen aangebracht (migraties) om de gemeentelijke infrastructuur veiliger en betrouwbaarder te maken. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de migratie naar een nieuw telefoonplatform voor de gehele organisatie (Skype voor Bedrijven).

Informatieveiligheid

▪ **Inleiding**

Gemeenten zijn, net als andere organisaties, kwetsbaar als het gaat om (digitale) dienstverlening. De afgelopen jaren is er bij de overheid sprake van een toenemend aantal incidenten op het gebied van cybercriminaliteit en informatiebeveiliging. Niet alleen door gerichte aanvallen van hackers, maar ook door het onbedoeld openbaar worden van vertrouwelijke informatie door medewerkers. Daarom is het van belang dat processen adequaat worden ingericht om informatieveiligheid te borgen. Bovendien moet het bewustzijn van informatieveiligheid van gemeentelijke medewerkers op alle niveaus worden vergroot. De **IBD** heeft in opdracht van de **VNG** de **BIG** ontwikkeld. De **BIG** is het normenkader voor informatieveiligheid waar gemeenten zich aan hebben geconformeerd en dus aan moeten voldoen.

▪ **Samenvatting en algemeen beeld**

In de praktijk wordt er al veel aan informatieveiligheid gedaan, maar het kan niet altijd (op papier) aangetoond worden. Er moeten meer maatregelen in beleid en procedures worden vastgelegd en processen worden (her)ingericht.

▪ **Beleid en doelstellingen**

De **BLNP** gemeenten zijn in 2017 gestart met de stapsgewijze implementatie van de **BIG**. Er is in 2017 een nieuw informatieveiligheidsbeleid opgesteld dat volledig op de **BIG** is gebaseerd. Het doel is het bereiken van volwassenheid op het gebied van informatieveiligheid. Het stelsel van de **BIG** bestaat uit ruim 300 normen. Het is niet mogelijk om ineens aan al die normen te voldoen. Het groeien naar volwassenheid is een geleidelijk proces waarbij de lat steeds een stukje hoger komt te liggen.

▪ **Organisatie en inrichting**

In het beleid zijn de verantwoordelijkheden, taakomschrijvingen, coördinatie- en rapportagemechanismen met betrekking tot informatieveiligheid verankerd. De **CISO** is op organisatieniveau verantwoordelijk voor het actueel houden van het informatieveiligheidsbeleid, het coördineren van de uitvoering van het beleid, het adviseren bij projecten, het beheersen van risico's, evenals het opstellen van rapportages. Naast de inrichting van de gemeentelijke **CISO** rol hebben de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten een regionale **CISO** aangesteld.

▪ **Activiteiten en beheersmaatregelen**

Er is een organisatiebrede 0-meting uitgevoerd. Op basis van de 0-meting is een verbeterplan voor 2017/2018 opgesteld. De concentratie op verbetering ligt bij de volgende drie deelgebieden:

- Bewustzijn en gedrag
- Personele beveiliging
- Afhandeling van incidenten

Het komende jaar zal verdere uitvoering aan het plan worden gegeven. Bewustwording zal structureel deel uitmaken van het informatieveiligheidsbeleid.

▪ **Resultaten zelfevaluatie**

Het beantwoorden van de **ENSIA** zelfevaluatie leidt niet tot een score. Er wordt hoogstens wel of niet voldaan aan de **BIG** normen. De uitkomsten zijn een indicatie van het voldoen aan de normen. Net als de meeste gemeenten voldoet Bunschoten nog niet aan alle normen, maar dat is ook niet reëel. Het gaat erom dat je als gemeente continu aan de slag bent met verbeterplannen voor de informatieveiligheid.

- **Datalekken**

In 2017 hebben zich binnen de gemeentelijke organisatie van Bunschoten geen datalekken gemanifesteerd. Bij het samenwerkingsverband BBS heeft zich één datalek voorgedaan. Hier waren geen gegevens van inwoners uit Bunschoten bij betrokken.

- **Verantwoording**

Vanaf 2017 moeten gemeenten zich volgens een nieuwe methodiek verantwoorden over de informatieveiligheid van de organisatie. Deze ENSIA heeft tot doel het verantwoordingsproces overzichtelijker te maken en de verschillende normenkaders en zelfevaluaties te bundelen. De BIG vormt de kern voor deze verantwoording waarbinnen ook de vakgebieden BRP, PUN, Suwinet, BAG, BGT en DigiD zijn opgenomen.

Op basis van ENSIA vindt één keer per jaar verantwoording aan de gemeenteraad en aan diverse toezichthoudende instanties plaats. De uitkomst van ENSIA levert input voor de gemeenten voor een verdere selectie van verbetermaatregelen, uit te voeren in 2018.

- **Collegeverklaring**

Met deze verklaring geeft het college van B&W aan in hoeverre bij de gemeente de beheersingsmaatregelen hebben voldaan aan de voor de ENSIA verantwoording geselecteerde normen en indien aan de orde welke onderdelen daarvan zijn uitgezonderd. Ook wordt melding gemaakt van eventuele verbetermaatregelen die de gemeente gaat treffen.

- **Uitkomst Assurance-rapport**

Een bij de NOREA geregistreerde IT-auditor controleert de Collegeverklaring en stelt een Assurancerapport op. Deze werkzaamheden van de IT-auditor wordt ook wel aangeduid als de IT-audit. De IT-auditor verklaart in het Assurancerapport dat de Collegeverklaring een getrouw beeld geeft.

Archief- en Informatiebeheer

Inleiding

Krachtens artikel 8 van de Archiefverordening 2014 van de gemeente is de gemeentearchivaris belast met het toezicht op het gemeentelijke informatiebeheer en het beheer van de archiefbewaarplaats (depot in het gemeentehuis). De archivaris doet hiervan jaarlijks verslag aan het college van B&W, dat verantwoordelijk is voor de zorg van de naleving van de Archiefwet 1995. Met het verslag van de gemeentearchivaris legt B&W verantwoording af aan de raad, zoals voorgeschreven in artikel 7 van de Archiefverordening.

De functie van gemeentearchivaris is momenteel vacant. Dit verslag kan daarom worden beschouwd als een ambtelijk voortgangsverslag. Het verslag is gebaseerd op de door de VNG ontwikkelde KPI's.

Algehele conclusie

Volledig digitaal werken en archiveren is in 2017 gerealiseerd *voor de processen die zijn opgenomen in het zaakstelsel*. Er is voor deze processen een Handboek Vervanging opgesteld; noodzakelijk om formeel inkomende en uitgaande papieren documenten te kunnen vervangen door digitale bescheiden. Ook is voor het beschrijven en ontsluiten van digitale informatie een metadataschema vastgesteld conform het landelijke Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden. Voorafgaand aan het collegebesluit heeft de gemeentearchivaris aan beide zaken formeel zijn goedkeuring gegeven. Overigens geldt voor de processen die (nog) niet via het zaakstelsel verlopen ook na het collegebesluit nog steeds dat de papieren documenten formeel als originele archiefbescheiden beschouwd dienen te worden.

Stand van zaken verbeterpunten

KPI 1 *Afspraken over het informatiebeheer bij verbonden partijen (in gang gezet)*

- **Werk en Inkomen Baarn, Bunschoten en Soest te Soest (gerealiseerd)**

Er zijn door de gemeente papieren werkbestanden (kopieën) ter beschikking gesteld. W&I werkt vrijwel 100% digitaal, maar er is door deze organisatie nog geen besluit tot vervanging genomen, omdat nog niet voldaan wordt aan de archiefwettelijke randvoorwaarden. Er is daartoe in 2017 nog geen voorstel gedaan aan alle betrokken gemeenten. Wel is in 2017 eigen regelgeving in de vorm van een Archiefverordening en Besluit Informatiebeheer vastgesteld.

De gemeentearchivaris van Amersfoort/Baarn/Bunschoten/Soest is betrokken als toezichthouder. Nadere afspraken tussen Werk en Inkomen en de gemeente Bunschoten zijn in de maak.

- Samenwerking bedrijfsvoering Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (in gang gezet)
Deze samenwerking is geen zelfstandige archiefvormende organisatie, maar een 'regeling zonder meer'. In de loop van 2018 zal blijken of en welke (werk)afspraken gemaakt dienen te worden over het informatiebeheer.

- Afval Verwijdering Utrecht te Soest (gerealiseerd)
De AVU beschikt over een actuele archiefverordening (2013). Het archiefdepot in Soest is aangewezen als archiefbewaarplaats. Omdat er nog geen vervangingsbesluit is genomen, is het papieren archief binnen AVU op dit moment leidend. Het papieren archief bevindt zich in goede, geordende en toegankelijke staat.

KPI 2 *Kwaliteitssysteem (in gang gezet)*

Er is in 2017 nog geen kwaliteitssysteem geïmplementeerd. In 2018 zal dit naar verwachting worden vastgesteld, waarna zal worden overgegaan tot uitwerking en implementatie.

KPI 3 *Beheer digitale archiefbescheiden (in gang gezet)*

In 2017 is met de vaststelling van het Handboek Vervanging en het gebruik van de zaaktypecatalogus een overzicht van een groot deel van de digitale informatie gereed gekomen. Een volgende stap is het in kaart brengen van vakapplicaties met hun specifieke informatie en het beheer daarvan.

KPI 3 *Projectarchivering (in gang gezet)*

Het portaal voor de archivering van projectinformatie is in 2017 nog niet ingericht. Door de werkzaamheden rond de reorganisatie en de samenwerking in wording met regiegemeenten Nijkerk, Leusden en Putten heeft de organisatie nog geen kans gezien dit te realiseren.

KPI 7 *Toetsing archiefruimte en archiefbewaarplaats (gerealiseerd)*

De archiefbewaarplaats en archiefruimte zijn in 2017 door de gemeentearchivaris gekeurd. De aanbevelingen zijn verwerkt. Eindtoetsing kan plaatsvinden door de gemeentearchivaris.

KPI 9 *Calamiteitenplan (gerealiseerd)*

Het Calamiteitenplan Archief is in 2017 vastgesteld.

KPI 10 *Middelen (in gang gezet)*

Om een volwaardige dienstverlening voor zowel digitaal informatiebeheer als het historisch archief te kunnen leveren dient de omvang van de personele bezetting voldoende te zijn. In 2017 is een oproep ter vervulling van een fulltime vacature voor een (digitaal) Informatiebeheerder/kwaliteitsbewaker uitgezet. Begin 2018 is hierin voorzien. Via Archief Eemland is tijdelijke inzet geregeld van een medewerker voor het coördineren van de ontsluiting van de historische fotocollectie via www.erfgoedbunschoten.nl.

Overig

In BLNP-verband is in 2017 een werkgroep gestart die de mogelijkheden bekijkt van (gezamenlijk) duurzaam beheer van blijvend te bewaren digitale overheidsinformatie (e-depot).

2.6 Verbonden partijen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf verbonden partijen is opgenomen in artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf verbonden partijen bevat tenminste de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. Daarnaast de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen en een lijst van de verbonden partijen.

De paragraaf verbonden partijen gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente participeert en tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Inleiding

Aan de hand van de begroting, jaarrekening en via de diverse bestuurlijke overleggen kan de gemeente haar bestuurlijke invloed gestalte geven bij de verbonden partijen.

Voor het instellen, dan wel beëindigen van nieuwe verbonden partijen worden voorstellen aan de raad gedaan waarbij naast de beleidsinhoudelijke aspecten ook de financiële consequenties inzichtelijk worden gemaakt.

De verbonden partijen zijn al bij de verschillende programma's genoemd. In deze paragraaf gaat het vooral om het financiële aspect van de verbonden partij.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus – Tricijn (GBLT)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in gemeentebegroting:	Programma <u>Bestuur en ondersteuning</u>
Belang van deelname in de verbonden partij: 	Juiste en klantgerichte uitvoering van gemeentelijke belastingverordening en kwijtscheldingsregels en waardering onroerende zaken.
Wijze bestuurlijk belang:	De wethouder is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Wijze financieel belang:	De grondslagen voor de gemeentelijke bijdrage zijn ontleend aan de Basisregistratie Personen en de <u>WOZ</u> -basisregistratie (aantallen inwoners en <u>WOZ</u> -objecten).
Bijdrage Bunschoten:	€ 275.610,-
Meest recente financieel resultaat:	€ 1.416.000,- (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 580.000,- (ultimo 2017)
Meest recente omvang vreemd vermogen:	-
Risico's voor financiële positie gemeente:	<u>GBLT</u> beschikt in principe niet over eigen (weerstand)vermogen; financiële resultaten worden verrekend met de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. Wel is voor de periode 2014 – 2016 een bestemmingsreserve gevormd, bedoeld om eventuele frictiekosten te dekken die ontstaan door formatiereductie als gevolg van bezuinigingsdoelstellingen. De reserve is verlengd tot en met boekjaar 2018.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Veiligheid</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Adequate brandweezorg, rampen- en crisisbestrijding
Wijze bestuurlijk belang:	De burgermeester is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Wijze financieel belang:	Jaarlijkse inwonersbijdrage op basis van verhoudingen van budgetten binnen het gemeentefonds, de zogenoemde 'ijkpuntscores'.
Bijdrage Bunschoten	€ 978.656,- (2017)
Meest recente financieel resultaat:	€ 233.000 (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 6.943.000,- (ultimo 2017), inclusief resultaat
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 30.041.000,- (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	- Fricie- en ontvlechtungskosten die door de overgang naar een landelijke meldkamer achterblijven bij de VRU en de nieuwe financieringssysteem meldkamer. - Diverse ontwikkelingen maken op termijn een ander inrichting van het OMS. - Arbeidshygiëne.

Bureau regio Amersfoort

Juridische rechtsvorm:	Samenwerking
Programma in begroting:	Programma <u>Economie</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Op een duurzame en effectieve manier strategisch samen werken aan oplossingen voor regionale vraagstukken.
Wijze bestuurlijk belang:	De wethouder is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Bijdrage Bunschoten	€ 40.000,-

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Juridische rechtsvorm:	Coöperatie
Programma in begroting:	Programma <u>Sport, cultuur en recreatie</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van de recreatie en de natuur.
Wijze bestuurlijk belang:	Vier stemmen in de algemene ledenvergadering
Wijze financieel belang:	Ledenrekening B € 20.000,-
Bijdrage Bunschoten:	€ 21.524,- (2017)
Meest recente financieel resultaat:	€ 0,- als gevolg van een onttrekking aan de algemene reserve

Samenwerkingsverband sociale zaken Baarn, Bunschoten en Soest (BBS)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Sociaal Domein</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Naast het uitvoeren van werkzaamheden op het gebied van Werk en Inkomen voert de organisatie de zorgadministratie uit van de gemeenten en is <u>BBS</u> werkgever van medewerkers van de sociaal teams, die ondersteuning leveren dicht bij de inwoners van de drie gemeenten.
	
Wijze bestuurlijk belang:	Een wethouder is vertegenwoordigd in het bestuur.
Wijze financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage in de uitvoeringskosten.
Bijdrage Bunschoten:	€ 450.000,- apparaatskosten, € 690.000,- sociaal team, € 275.000,- zorgadministratie (inclusief incidentele kosten taakverbreding)
Meest recente financieel resultaat:	€ 0,- (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	-
Meest recente omvang vreemd vermogen:	-
Risico's voor financiële positie gemeente:	Negatieve financiële effecten hebben een directe invloed op de doorbelasting van kosten naar de gemeenten.

Amfors Holding B.V. / RWA

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Sociaal Domein</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Het voorkomen van structurele uitsluiting van bepaalde groepen kansarme werklozen.
Wijze bestuurlijk belang:	Elke deelnemende gemeente is in het Algemeen Bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder Sociale Zaken.
Wijze financieel belang:	De gemeente stelt de ontvangen rijksbijdrage WSW volledig ter beschikking aan RWA. Daarnaast draagt elke gemeente naar rato bij in een eventueel negatief exploitatiesaldo.
Bijdrage Bunschoten:	€ 1.059.000,- (2017).
Meest recente financieel resultaat:	Exploitatietekort over 2017 van € 4.778.000. Dit is aangezuiverd door Amfors met € 1.877.000 en door gemeenten met € 2.901.000 (waarvan Bunschoten €118.000).
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 0,- (ultimo 2017).
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 15.265.000 (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	Het aantal <u>SW</u> -ers binnen <u>RWA</u> zal jaarlijks met zo'n 4% afnemen. In combinatie met een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. Zie hieronder bij Amfors Holding.

Juridische rechtsvorm:	Besloten Vennootschap (met gemeentelijke deelneming)
Programma in begroting:	Programma <u>Sociaal Domein</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	 Het in het kader van de bevordering van de arbeidsintegratie van gehandicapten en niet-gehandicapten in de regio Amersfoort, het oprichten van, deelnemen in, samenwerken met, beheren, besturen, exploiteren en financieren van andere vennootschappen en ondernemingen.
Wijze bestuurlijk belang:	De deelnemende gemeenten zijn aandeelhouder van Amfors Holding. Zij controleren begroting, jaarrekening en beleidsplannen. Daarnaast is er een Raad van Commissarissen bestaande uit personen zonder bestuurlijke binding met de gemeenten.
Wijze financieel belang:	De gemeente Bunschoten bezit 117 aandelen Amfors.
Bijdrage Bunschoten:	7% (2017)
Meest recente financieel resultaat:	Over 2017: € 0,- (betreft resultaat na aanzuivering tekort aan <u>RWA</u> van € 1.876.590,-)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 2.500.000,- (ultimo 2017)
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 3.751.342,- (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	Door het dalende aantal <u>SW</u> -ers bij <u>RWA</u> en een afnemende rijksbijdrage moeten de toenemende kosten bij <u>RWA</u> worden opgevangen door een hoger netto resultaat van Amfors. De gemeente is erg afhankelijk van het behalen van de operationele resultaten van Amfors, die ter aanvulling van het negatief subsidieresultaat <u>RWA</u> nodig is om zodoende de gemeente niet meer te laten bijdragen.

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Volksgezondheid en milieu</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	 Het behartigen van de belangen van de deelnemers tezamen en van iedere deelnemer afzonderlijk op het gebied van de fysieke leefomgeving. Het zorgdragen van een goede, klantvriendelijke en efficiënte uitvoering van de opgedragen milieutaken, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.
Wijze bestuurlijk belang:	De wethouder is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Bijdrage Bunschoten:	€ 416.000,- (2017)
Meest recente financieel resultaat:	€ 353.000,- negatief (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 612.000,- (ultimo 2017), inclusief resultaat
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 1.810.000,- (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	Outputfinanciering (productie, kengetallen en innovatie), ziekteverzuim, bedrijfsvoering en vergrijzing.

Gemeentelijke GezondheidsDienst regio Utrecht (GGDrU)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke Regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Volksgezondheid en milieu</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Invulling geven aan de wettelijke rol bij crises en rampen. Bevorderen van een goede basisgezondheid en gelijke kansen op gezondheid voor de inwoners, onder meer door preventie.
Wijze bestuurlijk belang:	De wethouder is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Wijze financieel belang:	De kosten van de wettelijke basistaken worden bij alle deelnemers in rekening gebracht; keuzetaken/maatwerk alleen bij de gemeenten waarvoor de taken zijn uitgevoerd. Een voordelig of nadelig saldo over het begrotingsjaar wordt over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van het aantal inwoners per 1 januari van dat jaar.
Bijdrage Bunschoten:	€ 653.000,- (2017)
Meest recente financieel resultaat:	€ 116.513,- (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 2.755.522,- (ultimo 2017), inclusief resultaat
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 11.822.885,- (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	De verhouding tussen de vaste (inwoner)bijdrage en de maatwerk opbrengsten moet zodanig zijn, dat de <u>GGDrU</u> in de financieringsstructuur een eventuele daling van maatwerkinkomsten zelf kan opvangen.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Juridische rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling
Programma in begroting:	Programma <u>Volksgezondheid en milieu</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Zorgen voor goede, reguliere en milieu verantwoord transport, overslag, be- en verwerking van huishoudelijk afval uit de deelnemende gemeenten. Tevens kennisuitwisseling en vergroting op het gebied van efficiënte afvalinzameling en verwerking.
Wijze bestuurlijk belang:	De wethouder is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Wijze financieel belang:	Baten en lasten worden 100% aan de deelnemers doorberekend. De <u>GR</u> heeft een minderheidsbelang in de NV Rova Holding (€ 45.378,-) en een 50%-belang in de BV Afvaloverslag (€ 9.000,-).
Bijdrage Bunschoten:	€ 332.982,- (2017)
Meest recente financieel resultaat:	€ 149.852,- (2017)
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 539.283 (ultimo 2017)
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 14.911.578 (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	Normale bedrijfsrisico's zoals rente-, krediet-, debiteuren- en investeringsrisico's

N.V. ROVA Holding

Juridische rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Programma in begroting:	Programma <u>Volksgezondheid en milieu</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Dienstverleningsovereenkomst voor de inzameling en verwerking van afvalstoffen en grondstoffen. Ook het beheer van de inzamelmiddelen valt hieronder. De bestaande inzamelmiddelen zijn tegen boekwaarde overgedragen aan ROVA Activa Beheer B.V.
Wijze bestuurlijk belang:	Aandeelhouder (circa 2% van de uitstaande aandelen A, B en C)
Wijze financieel belang:	205 aandelen B (gewaardeerd tegen € 313.640,-)
Bijdrage Bunschoten:	€ 743.568,- (taken conform dienstverleningsovereenkomst)
Meest recente financieel resultaat:	€ 7.441.000,- (2017). Een deel van het resultaat wordt als dividend uitgekeerd. Het verwacht dividend over 2017 bedraagt voor Bunschoten circa € 117.000,-.
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 30.906.000,- (ultimo 2017)
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 47.091.000,- (ultimo 2017), inclusief achtergestelde lening van € 9.590.000,-
Risico's voor financiële positie gemeente:	De financiële risico's zijn beperkt.

Vitens NV

Juridische rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap
Programma in begroting:	Programma <u>Volksgezondheid en milieu</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf in Nederland en verzorgt de drinkwatervoorziening in de gemeente Bunschoten. Vitens is in 2006 ontstaan uit fusies van lokale en regionale drinkwaterbedrijven.
Wijze bestuurlijk belang:	0,281% van het totaal aantal aandelen
Wijze financieel belang:	16.219 aandelen (gewaardeerd tegen € 16.219,-)
Meest recente financieel resultaat:	€ 47,7 miljoen (2017). Een deel van het financieel resultaat wordt als dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd. Het verwacht dividend over 2017 bedraagt € 3,30 per aandeel, voor Bunschoten ongeveer € 53.000,-.
Meest recente omvang eigen vermogen:	€ 533,7 miljoen (ultimo 2017)
Meest recente omvang vreemd vermogen:	€ 1.194,4 miljoen (ultimo 2017)
Risico's voor financiële positie gemeente:	De financiële risico's zijn zeer beperkt. Er is geen verplichte afdekking van een eventueel tekort; aandeelhouders van een NV zijn niet aansprakelijk voor de schulden van een NV.

Stichting MooiSticht

Juridische rechtsvorm:	Stichting
Programma in begroting:	Programma <u>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</u>
Belang van deelname in de verbonden partij:	Goede en onafhankelijke ruimtelijke advisering bij ruimtelijke plannen.
Wijze bestuurlijk belang:	De burgemeester is vertegenwoordigd in het algemeen én dagelijks bestuur.
Wijze financieel belang:	Facturering van de uitgebrachte welstandsadviezen.
Bijdrage Bunschoten:	Circa € 40.000,- (2017)

2.7 Grondbeleid

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf grondbeleid is opgenomen in artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

De paragraaf grondbeleid geeft tenminste:

- *Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;*
- *Een aanduiding van de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk gemeente het grondbeleid uitvoert;*
- *Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;*
- *Een onderbouwing van de geraamde winstneming;*
- *De beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.*

Grondbeleid is een activiteit van de gemeente waarbij op een uitvoeringsgerichte wijze, sturing wordt gegeven aan de ruimtelijke processen. Waarbij een goede en evenwichtige inrichting van de ruimte wordt verkregen. Daarbij worden dan voorzieningen gerealiseerd die niet door particuliere partijen zouden worden ontwikkeld. Er kan gedacht worden aan sociale woningbouw, sociaal-culturele voorzieningen en infrastructuur. Grondbeleid is geen doel op zich, maar vormt een instrument om andere gemeentelijke beleidsvelden te ondersteunen.

In principe is als uitgangspunt gekozen voor passief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente de grondexploitaties overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente investeert onder andere in de plankosten.

De grondexploitatie vormt een geheel met de totale financiële huishouding van de gemeente en heeft een financiële invloed op en gevolgen voor de algemene financiële positie van de gemeente. Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden vertaald in de grondopbrengst.

Op de volgende pagina staat een totaal overzicht grondexploitatie van alle complexen inclusief de prognose eindresultaat (na winstnemingen 2017).

In 2017 hebben gedeeltelijke winstnemingen plaatsgevonden voor het complex Haarbrug-Zuid (€ 280.000,-, gestort in de reserve grondexploitatie) en Rengerswetering Zuidelijke Kampen (€ 263.000,-, vrijval in het resultaat). Afsluiting van het complex Formidoterrein heeft een voordeel opgeleverd van € 46.000,- dat eveneens vrijvalt in het resultaat.

Tevens is een deel van de voorziening verlieslatende complexen vrijgevallen in het resultaat (totaal € 421.000,-).

In totaal laat de grondexploitatie over 2017 een voordeel zien van € 1.010.000,-, waarvan € 730.000,- is vrijgevallen in het resultaat.

Meerjaren Prognose Grondexploitatie 2017

Het MPG is geactualiseerd op basis van de ontwikkelingen in 2017. De werkelijke uitgaven en inkomsten van 2017 zijn verantwoord in de jaarrekening van 2017 en er is een actualisatie gemaakt van de nog te verwachten kosten en inkomsten van de lopende grondexploitaties.

Totaal overzicht Grondexploitatie rekening 2017 inclusief prognose eindresultaat

Complexen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo Boek- waarde per 1-1-2017	Uitgaven 2017	Inkomsten 2017	Saldo Boek- waarde per 31-12- 2017	Prognose komende uitgaven	Prognose komende inkomsten	Prognose eind- resultaat (aandeel gemeente)	Afgewikkeld in het jaar (prognose)
0 Algemeen beheer	0	599	599	0	0	0	0	
3 Haarbrug-Zuid	12.690	1.337	3.629	10.397	5.643	17.178	-1.138	2020
18 Bunschoten-Centrum.	-481	199	0	-282	321	42	-3	2018
21 Eemlandia	172	5	0	177	14	191	0	na 2021
33 Zuyderzee	7.459	667	2.686	5.440	923	4.899	1.464	2019
35 Rengerswetering (masterplan)	0	0	0	0	0	0	0	
37 Formidoterrein	-46	46	0	0	0	0	0	
40 Zuidelijke Kampen	-2.481	792	1.356	-3.045	3.006	0	-39	2018
41 Noordelijke Kampen	5.235	1.088	0	6.323	7.120	13.235	208	2021
45 Zuiderland	5.175	75	0	5.250	563	5.836	-23	na 2021
46 Zuidelijke Hoven	6.975	77	0	7.051	659	7.714	-4	na 2021
51 Nertsenfarm	1.134	12	0	1.146	89	1.234	0	na 2021
TOTAAL COMPLEXEN	35.831	4.897	8.270	32.458	18.338	50.329	467	
AF: voorziening verlieslatend	8.704	-421	0	8.283	-1.673	0	6.610	
Balanswaarde:	27.126			24.175				

Aansluiting programma:

Totaal complexen	4.897	8.270
BIJ Stedin, verrekening aansluitkosten	253	253
AF Mutatie voorziening verlieslatend	-421	
AF Mutatie bovenplans en winstnemingen	-634	
BIJ Mutatie boekwaarde (balans)	3.373	
Totaal	7.468	8.523
1.3 Economie	3.602	3.882
1.8 VH, RO en SV	3.866	4.641
	7.468	8.523

DEEL 2: Jaarrekening

3. JAARREKENING

3.1 Balans

Activa	Bedragen x € 1.000,-	
	31-12-2017	31-12-2016
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	48	40
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	203	246
Subtotaal	251	286
<i>Materiële vaste activa</i>		
Economisch nut, overige investeringen	13.263	13.438
Economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	6.996	7.033
Maatschappelijk nut in openbare ruimte	3.959	2.947
Subtotaal	24.218	23.418
<i>Financiële vaste activa</i>		
Kapitaalverstrekingen aan:		
- deelnemingen	336	336
- overige verbonden partijen	20	20
Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	528	552
- deelnemingen	61	76
Overige langlopende leningen	2.873	2.868
Bijdragen aan activa van derden		0
Subtotaal	3.818	3.852
Totaal vaste activa	28.287	27.556
Vlottende activa		
<i>Vorraden</i>		
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
Bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk)	24.174	27.126
Subtotaal	24.174	27.126
<i>Uitzettingen < 1 jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	3.993	4.241
Rekening-courantverhouding met het Rijk	18.450	7.350
Overige vorderingen	358	4.407
Subtotaal	22.801	15.998
<i>Liquide middelen</i>		
Kassaldi	2	4
Banksaldi	113	447
Subtotaal	115	451
<i>Overlopende activa</i>		
Voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	87	11
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	1.830	1.459
Subtotaal	1.917	1.470
Totaal vlottende activa	49.007	45.045
Totaal generaal	77.294	72.601

Buiten balanstellingen:
Verliescompensatie krachtens de wet Vennootschapsbelasting

2017
ntb

2016
454

Bedragen x € 1.000,-

Passiva

	31-12-2017	31-12-2016
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Reserves		
- algemene reserve	6.882	4.721
- bestemmingsreserves t.b.v. egalisatie	1.001	871
- overige bestemmingsreserves	5.139	5.067
Resultaat na bestemming	223	-176
Subtotaal	13.245	10.483
<i>Vreemd vermogen</i>		
Voorzieningen		
- voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.003	1.014
- onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.007	2.739
- voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	140	50
Subtotaal	4.150	3.803
<i>Vaste schulden > 1 jaar</i>		
Binnenlandse banken	51.890	51.878
Subtotaal	51.890	51.878
Totaal vaste passiva	69.285	66.164
Vlottende passiva		
<i>Netto-vlottende schulden < 1 jaar</i>		
Kasgeldleningen bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Overige schulden	3.031	2.929
Subtotaal	3.031	2.929
<i>Overlopende passiva</i>		
Nog te betalen bedragen	4.018	3.012
Ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	863	342
Overige vooruit ontvangen bedragen	97	154
Subtotaal	4.978	3.508
Totaal vlottende passiva	8.009	6.437
Totaal generaal	77.294	72.601

Buiten balanstellingen:

Gewaarborgde leningen

Langlopende financiële verplichtingen

2017

38.704

100

2016

34.509

144

3.2 Programmarekening en resultaatbepaling

Omschrijving programma	Raming begrotingsjaar voor wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	27.878.882	7.501.703	20.377.179	27.474.497	8.395.810	19.078.687	28.302.295	9.742.530	18.559.765
<i>Correctie financiering algemene dekking</i>	27.451.814	6.039.156	21.412.658	27.053.222	7.005.114	20.048.108	27.822.871	8.308.860	19.514.011
Bestuur en ondersteuning exclusief financieel Bunschoten	427.068	1.462.547	-1.035.479	421.275	1.390.696	-969.421	479.424	1.433.670	-954.246
Veiligheid	0	1.429.537	-1.429.537	0	1.401.537	-1.401.537	2.992	1.403.128	-1.400.137
Verkeer, vervoer en waterstaat	435.225	2.680.305	-2.245.080	449.142	2.659.632	-2.210.490	554.376	2.552.455	-1.998.079
Economie	2.844.301	2.905.260	-60.959	4.184.705	4.309.822	-125.117	4.140.165	3.993.347	146.818
Onderwijs	363.000	1.583.899	-1.220.899	454.958	1.972.311	-1.517.353	468.087	1.977.203	-1.509.116
Sport, cultuur en recreatie	332.150	4.324.250	-3.992.100	333.788	4.302.022	-3.968.234	427.355	4.184.353	-3.756.998
Sociaal domein	2.489.958	11.809.768	-9.319.810	2.448.000	11.687.248	-9.239.248	2.621.498	12.858.972	-10.237.475
Volksgezondheid en milieu	3.057.590	4.758.838	-1.701.248	3.578.749	5.030.943	-1.452.194	3.648.059	4.956.661	-1.308.603
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.460.120	6.867.597	-407.477	7.781.550	6.946.064	835.486	6.602.124	4.875.270	1.726.855
Subtotaal programma's	16.409.412	37.822.001	-21.412.589	19.652.167	39.700.275	-20.048.108	18.944.080	38.235.060	-19.290.980
Beheer overige gebouwen	0	24.035	-24.035	0	24.035	-24.035	0	24.760	-24.760
Overhead	533.255	4.316.794	-3.783.539	76.758	3.944.103	-3.867.345	318.091	4.408.331	-4.090.240
Treasury	1.102.118	10.050	1.092.068	918.188	11.892	906.296	1.181.199	651.917	529.281
Belastingen	4.695.500	287.096	4.408.404	4.687.000	287.096	4.399.904	4.796.972	289.741	4.507.231
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	20.427.000	0	20.427.000	20.663.500	0	20.663.500	20.678.326	0	20.678.326
Overige baten en lasten	334.000	5.000	329.000	364.000	1.605	362.395	364.416	-89.113	453.529
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	27.091.873	4.642.975	22.448.898	26.709.446	4.268.731	22.440.715	27.339.004	5.285.636	22.053.369

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten									
43.501.285	42.464.976	1.036.309	46.361.613	43.969.006	2.392.607	46.283.084	43.520.695	2.762.389	
Specificatie mutatie in reserves (last = storting ; bate = onttrekking)									
Veiligheid									
* Toekomstvisie	0	0	0	0	0	2.697	0	2.697	
Economie									
* Marktgelden	0	12.597	0	12.597	-12.597	10.898	11.886	-988	
* Toekomstvisie	0	0	0	0	0	8.423	0	8.423	
* Grondexploitatie	0	0	0	0	0	0	280.233	-280.233	
Sport, cultuur en recreatie									
* Toekomstvisie	0	0	76.500	0	76.500	14.638	0	14.638	
* Bovenplanse voorzieningen	0	0	0	0	0	2.914	0	2.914	
Sociaal domein									
* Algemene dienst	0	0	0	-117.467	117.467	0	-117.467	117.467	
* Sociaal domein	0	114.000	15.000	252.142	-237.142	212.703	0	212.703	
Volksgezondheid en milieu									
* Rioleren	0	158	19.000	158	18.842	0	94.508	-94.508	
* Reinigingsrechten	226.479	27.000	479	-7.000	7.479	27.000	51.478	-24.478	
* Begraafrechten	0	3.426	0	411	-411	15.684	0	15.684	
* Bovenplanse voorzieningen	0	0	0	0	0	3.360	0	3.360	
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing									
* Algemene dienst	0	0	0	1.231.000	-1.231.000	0	1.231.000	-1.231.000	
* Toekomstvisie	76.500	0	76.500	0	0	0	0	0	
* Grondexploitatie	0	0	0	0	0	0	0	0	
* Bovenplanse voorzieningen	0	0	0	0	0	0	45.117	-45.117	
* Starterleningen	23.134	0	23.134	0	23.134	0	0	0	
* Stimulerings- en vangnetleningen	33.759	0	33.759	0	33.759	9.645	0	9.645	
Bestuur en ondersteuning									
* Algemene dienst	0	1.145.000	175.904	1.067.638	-891.734	175.904	1.129.536	-953.632	
* Algemene dienst/resultaat	0	94.000	0	269.904	-269.904	269.904	269.904	-269.904	
* Reinigingsrechten				27.000	-27.000		27.000	-27.000	
Mutatie in de reserves	359.872	1.396.181	-1.036.309	2.736.383	-2.392.607	483.866	3.023.195	-2.539.329	
Subtotaal	43.861.157	43.861.157	0	46.705.389	0	46.766.950	46.543.890	223.060	
Gerealiseerde resultaat							223.060	-223.060	
Totaal	43.861.157	43.861.157	0	46.705.389	0	46.766.950	46.766.950	0	

3.3 Grondslagen waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het BBV provincies en gemeenten daarvoor geeft. Uitgangspunt hierbij is geweest de 'Financiële verordening gemeente Bunschoten 2012'.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa vindt plaats tegen verkrijgingsprijs en passiva tegen nominale waarde tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Er bestaat een formeel verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerd verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voorbeelden hiervan zijn pensioen- en wachtgeldverplichtingen, verlofaanspraken en dergelijke. De voorziening 'pensioen en wachtgeld wethouders' is gevormd aangezien de omvang te berekenen is en niet jaarlijks van gelijke omvang is.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vier jaar afgeschreven.

Voor bijdragen aan activa van derden (bijv. subsidies aan sportverenigingen op grond van de zogenaamde 1/3-regeling) wordt de afschrijvingstermijn per geval bepaald. Deze is meestal gelijk aan de aflossingstermijn van de tegelijkertijd verstrekte geldlening.

Materiële vaste activa

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs- c.q. vervaardigingsprijs en worden lineair afgeschreven. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen op grond van de vastgestelde verordening ex. artikel 212 van de Gemeentewet zijn aangegeven in de hiernavolgende tabel.

Voor nieuwe investeringen worden de afschrijvingslasten in het jaar van investeren voor de helft opgenomen in de begroting (fictieve datum van investeren 1 juli), terwijl bij de realisatie uitgegaan wordt aan de werkelijke data van investeren.

	Soort investering	Afschrijvingstermijn in jaren
1.	Gronden en terreinen	n.v.t.
2.	Nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen	40
3.	Rioleringen	30 - 60
4.	Reconstructie wegen etc.	15 - 30
5.	Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
6.	Motorvaartuigen	20
7.	Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
8.	Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen; telefooninstallaties; kantoormeubilair; aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
9.	Zware transportmiddelen; aanhangwagens; personenauto's; lichte motorvoertuigen; automatiseringsapparatuur (hardware)	7*
	* afschrijvingstermijn kan bij afwijkende technische levensduur worden verruimd tot maximaal tien jaar voor vervoermiddelen.	
10.	Automatiseringsapparatuur (software)	4

Activa met een verkrijgingsprijs van minder van € 5.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. De laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

In overeenstemming met de verordening ex. artikel 212 Gemeentewet worden activa met een meerjarig maatschappelijk nut (bijv. investeringen in aanleg en onderhoud van wegen, openbaar groen e.d.) geactiveerd en lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven levensduur.

Financiële vaste activa

Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is zo nodig een voorziening in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende Activa

Vorraden

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (conform de Percentage of completion (Poc)) methode. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor exploitatieverliezen wordt een voorziening gevormd.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is zo nodig een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorzieningen voor onderhoud zijn gebaseerd op de daarvoor vastgestelde onderhouds- of beheersplannen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nader informatie opgenomen.

Verplichtingen voortvloeiende uit leasing

De waardering van verplichtingen uit hoofde van financial leasing vindt plaats tegen de nominale waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Exploitatie

De baten en lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waar ze betrekking op hebben.

3.4 Toelichting op de balans

Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de balans per 31 december 2017. De bedragen zijn allemaal x € 1.000,-, tenzij anders vermeld.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in kosten van onderzoek en ontwikkeling.

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	48	40
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	203	246
Totaal	251	286

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2017.

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe -ringen	Afschrijving regulier	Afschrijving t.l.v. reserve	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	40	33	14	11	48
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	246	-	43	-	203
Totaal	286	33	57	11	251

De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, de bestedingen tot en met 2016, het in 2017 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2017 ten laste van dit krediet is gebracht.

<i>Investering, bedragen x € 1,-</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2016	Besteed in 2017	Bijdragen derden	Cumulatief besteed
Centrumvisie	30.000	22.796	5.035	-	27.831
Integrale handhaving	50.000	24.778	12.947	-	37.725
Masterplan behoud museumhaven	76.250	21.657	14.140	-	35.797
Totaal	156.250	69.231	32.122	-	101.353

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit verschillende onderdelen die in de tabel hieronder zijn weergegeven.

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Overige investeringen met economisch nut	13.263	13.438
Economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	6.996	7.033
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	3.959	2.947
Totaal	24.218	23.418

De overige investering met economisch nut worden in de volgende tabel onderverdeeld.

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	1.352	1.479
Bedrijfsgebouwen	8.666	8.743
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.274	2.071
Vervoermiddelen	314	385
Machines, apparaten en installaties	464	507
Overige materiële activa	193	253
Totaal	13.263	13.438

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de overige investeringen met economisch nut gedurende het jaar 2017.

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afsch- rijving	Herrub- ricering	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	1.479	-	127	-	-	1.352
Bedrijfsgebouwen	8.743	554	-	399	-232	8.666
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.071	52	-	81	232	2.274
Vervoermiddelen	385	-	-	71	-	314
Machines, apparaten en installaties	507	23	-	66	-	464
Overige materiële activa	253	53	-	113	-	193
Totaal	13.438	682	127	730	-	13.263

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

<i>Investering, bedragen x € 1,-</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2016	Besteed in 2017	Bijdragen derden	Cumulatie f besteed
Nieuwbouw brandweerkazerne	2.120.400	-	486.431	-	486.431
IHP nieuwbouw scholen, voorbereiding	150.000	-	40.087	-	40.087
Gemeentewerf, voorbereiding	100.000	-	20.976	-	20.976
Terrein werf, planontwikkeling en beleidsontwikkeling	52.400	-	52.429	-	52.429
Telefooncentrale	31.700	-	23.215	-	23.215
QuickScan accommodaties sportverenigingen	9.000	-	5.625	-	5.625
Basisregistratie grootschalige topografie	196.220	138.088	38.693	-	176.781
Totaal	2.659.720	138.088	667.456	-	805.544

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven staan in onderstaand overzicht.

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afsch- rijving	Herrub- ricering	Boekwaarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	44	-	-	8	-	36
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.523	306	-	296	-	6.533
Machines, apparaten en installaties	198	15	-	24	-	189
Overige materiële activa	268	1	-	31	-	238
Totaal	7.033	322	-	359	-	6.996

De belangrijkste investering in 2017 staan in het overzicht hieronder.

<i>Investering, bedragen x € 1,-</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2016	Besteed in 2017	Bijdrage n derden	Cumulatie f besteed
Vervangen/renovatie hoofdriolen 2017	114.000	-	82.491	2.666	79.825
Dijkverbeteringsproject, verleggen riolen	280.600	254.855	64.440	51.516	267.779
Vestigen zakelijk recht drukriolering	100.000	-	17.469	-	17.469
Herinrichting/ruimen monumentaal deel Memento Mori	70.000	64.755	6.339	-	71.094
Renoveren drainage Memento Mori	113.000	12.425	90.434	-	102.859
Ruimen en herbegraven Memento Mori 2017 - 2021	100.000	-	23.643	-	23.643
Renovatie grindpaden naar asfalt Memento Mori	96.000	-	75.275	-	75.275
Registratieapparatuur riool overstorten	26.000	14.733	8.652	-	23.385
RTC rioleringsstelsel incl. stuwkleppen	100.000	-	5.392	-	5.392
Totaal	999.600	346.768	374.135	54.182	666.721

In het overzicht hieronder is het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut te zien.

<i>Investering, bedragen x € 1,-</i>	Boekwaarde 31-12-2016	Investe -ringen	Afsch- rijving regulier	Afsch- rijving t.l.v. reserve	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2017
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.916	1.772	198	18	570	3.902
Overige materiële activa	31	29	3	-	-	57
Totaal	2.947	1.801	201	18	570	3.959

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen, die direct gerelateerd zijn aan de investering.

De belangrijkste investeringen van het boekjaar zijn in onderstaand overzicht genoemd.

<i>Investering, bedragen x € 1,-</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed t/m 2016	Besteed in 2017	Bijdragen derden	Cumulatie f besteed
Terrein werf, herinrichten openbare ruimte	492.550	-	151.355	-	151.355
Verbeteren openbare verlichting	45.000	13.339	15.855	-	29.194
Oeververdedigingen en frontmuren	155.500	10.039	108.986	-	119.025
Vervangen lichtmasten	267.900	160.069	125.779	-	285.848
Vervangen armaturen	517.000	209.862	243.015	-	452.877
Fietspaden					
Westsingel/Bikkersweg	146.625	-	167.277	39.794	127.483
Rotonde Westsingel/Wilde Zwaan/Velduil	225.000	-	323.207	160.893	162.314
Fietspad Zevenhuizen, voorbereiding	20.000	-	16.891	-	16.891
Fietsoversteek Oostelijke Randweg, voorbereiding	10.000	-	8.093	-	8.093
Afwikkeling Laakzone	34.000	-	40.874	6.860	34.014
Fietspaden Eempolder	522.292	365.994	528.650	363.148	531.496
Spelenbeleid 2011 - 2021	436.000	252.474	32.762	-	285.236
Kap gemeentelijke overlastbomen	60.000	7.843	12.925	-	20.768
Omheinde losloopgebieden	35.500	6.170	14.711	-	20.881
Totaal	2.967.367	1.025.790	1.790.380	570.695	2.245.475

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe -ringen	Af- lossingen/ afschrijving	Mutatie vz. Oninbaar	Her- rubri- cering	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:						
* Deelnemingen	336	-	-	-	-	336
* Overige verbonden partijen	20	-	-	-	-	20
Leningen aan:						
* Woningbouwcorporaties	552	-	24	-	-	528
* Deelnemingen	76	-	15	-	-	61
Overige langlopende leningen	3.471	26	309	-	-	3.188
Af: Voorziening oninbaarheid	-603	-	-	288	-	-315
Totaal	3.852	26	348	288	-	3.818

De post kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen betreft aandelen Vitens N.V. (€ 16.219,-), Amfors Holding B.V. (€ 5.265,-) en N.V. ROVA Holding (€ 313.640,-) en certificaten Dataland (€ 806,-). Onder de post kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen is de bijdrage opgenomen in het ledenkapitaal van de coöperatie Gastvrije Randmeren.

De afname van de post overige langlopende leningen bestaat voornamelijk uit aflossingen op starterleningen en stimulerings- en vangnetleningen Nieuwe Schans. Voor het risico wegens oninbaarheid is voor deze leningen een voorziening getroffen van € 240.000,- (ultimo 2016 € 295.000,-).

Onder de overige langlopende leningen is een bedrag van € 412.000,- opgenomen wegens leningen voor krediethypotheek en leenbijstand zelfstandigen (ultimo 2016 € 410.000,-). Hiertegenover staat een voorziening wegens oninbaarheid van circa € 75.000,- (gebaseerd op een percentage naar soort lening; ultimo 2016 € 308.000,-, uitgaande van 75%).

Vlottende activa

Vorraden

De uitsplitsing naar categorieën van de in de balans opgenomen voorraden zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

	31-12-2017	31-12-2016
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
* Boekwaarde niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-
Af: Voorziening correctie boekwaarden	-	-
	-	-
* Boekwaarde bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk)	32.457	35.830
Af: Voorziening verlieslatend complex	8.283	8.704
	24.174	27.126
Totaal	24.174	27.126

De verschillende complexen zijn gewaardeerd tegen kostprijs. Voor verwachte verliezen is een voorziening getroffen.

Het verloop in 2017 van de bouwgronden in exploitatie staat in het volgende overzicht.

	Boekwaarde 1-1-2017	Investe- ringen	Inkomsten	Winst uitname + / verlies -	Voorzie- ning verlies- latend comple x	Boekwaarde 31-12-2017
Grondexploitatie:	27.126					
Nieuw in exploitatie	-					
Totaal	27.126	3.963	7.924	588	421	24.174
Nog te maken kosten						18.338
Nog te verwachten opbrengsten						43.719
Verwacht exploitatieresultaat (=voordelig)						-1.207

Uitsplitsing per complex:

Complexen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo Boek- waarde per 1-1-2017	Uitgaven 2017	Inkomsten 2017	Saldo Boek- waarde per 31-12- 2017	Prognose komende uitgaven	Prognose komende inkomsten	Prognose eind- resultaat (aandeel gemeente)
0 Algemeen beheer	0	599	599	0	0	0	0
3 Haarbrug-Zuid	12.690	1.337	3.629	10.397	5.643	17.178	-1.138
18 Bunschoten-Centrum.	-481	199	0	-282	321	42	-3
21 Eemlandia	172	5	0	177	14	191	0
33 Zuyderzee	7.459	667	2.686	5.440	923	4.899	1.464
35 Rengerswetering (masterplan)	0	0	0	0	0	0	0
37 Formidoterrein	-46	46	0	0	0	0	0
40 Zuidelijke Kampen	-2.481	792	1.356	-3.045	3.006	0	-39
41 Noordelijke Kampen	5.235	1.088	0	6.323	7.120	13.235	208
45 Zuiderland	5.175	75	0	5.250	563	5.836	-23
46 Zuidelijke Hoven	6.975	77	0	7.051	659	7.714	-4
51 Nertsenfarm	1.134	12	0	1.146	89	1.234	0
TOTAAL COMPLEXEN	35.831	4.897	8.270	32.458	18.338	50.329	467
AF: voorziening verlieslatend	8.704	-421	0	8.283	-1.673	0	6.610
Balanswaarde:	27.126			24.175			

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden gespecificeerd in het volgende overzicht.

	Saldo	Voorziening oninbaarheid 2017	Balans per 31-12-2017	Saldo	Voorziening oninbaarheid 2016	Balans per 31- 12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	3.993	-	3.993	4.241	-	4.241
Rekening courantverhouding met het Rijk	18.450	-	18.450	7.350	-	7.350
Overige vorderingen	1.314	956	358	5.100	693	4.407
Totaal	23.757	956	22.801	16.691	693	15.998

Het volgende overzicht geeft een specificatie van de post vorderingen op openbare lichamen.

	2017	2016
Belastingdienst inzake BTW compensatiefonds	2.135	2.140
Ministerie <u>SZW</u> , diverse rijksvergoedingen	240	166
<u>SVB</u> inzake <u>PGB's</u> (bevoorschotting -/- beschikkingen)	66	-
Gemeente Amersfoort inzake Sociaal Domein (oude en nieuw taken)	-	563
Provincie Utrecht	42	45
Waterschap Vallei en Veluwe	61	-
<u>GBLT</u> inzake nog op te leggen belastingen	218	905
<u>GBLT</u> inzake opgelegde aanslagen	1.056	343
Diversen	175	79
Totaal	3.993	4.241

De post GBLT “nog op te leggen” betreft hoofdzakelijk de afvalstoffenheffing Diftar (€ 190.000,-) en OZB (€ 28.000,-). De post opgelegde aanslagen betreft nog te ontvangen termijnen van inwoners en bedrijven inzake al opgelegde aanslagen gemeentelijke belastingen.

Toelichting op de post rekening-courantverhouding met het Rijk

In het kader van de wet schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden verplicht hun overtollige middelen aan te houden in de schatkist. Hierbij geldt een drempelbedrag dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Deze drempel bedraagt voor Bunschoten voor 2017 € 329.000,- (0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000,-).

Overzicht van gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist gehouden bedragen:

1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
€ 60.582	€ 103.439	€ 108.466	€ 147.790

Zie voor een nadere toelichting de paragraaf Financiering.

De post overige vorderingen wordt in onderstaand overzicht gespecificeerd.

	2017	2016
Debiteuren algemeen	367	4.207
Debiteuren sociale zaken	947	893
	1.314	5.100
Af: voorziening dubieuze debiteuren algemeen	66	23
Af: voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	890	670
Totaal	358	4.407

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit verschillende componenten, te zien in onderstaand overzicht.

	2017	2016
Kassaldi	2	4
Banksaldi	113	447
Totaal	115	451

Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Overlopende activa

In onderstaand overzicht wordt de post overlopende activa onderscheiden.

	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2016
Voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	87	11
Vooruitbetaalde bedragen	312	297
Nog te ontvangen bedragen	1.518	1.162
Totaal	1.917	1.470

Het verloop van de post 'voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel' wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x € 1,-	Saldo 01-01-2017	Toe- voegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2017
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Project 'kwaliteitsverbetering bushaltes'	11.223	-	11.223	-
Project 'Fietspaden Eempolder'	-	86.691	-	86.691
Totaal	11.223	86.691	11.223	86.691

De post vooruitbetaalde bedragen bestaat hoofdzakelijk uit contracten, abonnementen, subsidies etc. die betrekking hebben op 2018 (2017) en betaald zijn in 2017 (2016).

Een specificatie van de post nog te ontvangen bedragen staat in onderstaand overzicht.

	2017	2016
Rente uitstaande leningen	1	2
Rekening-courant SVN	670	401
CAK/Eigen bijdrage	33	48
Inzamelvergoedingen	286	106
Getransporteerde gronden	314	314
AVU afrekening 2017/2016	127	143
Stichting Sedico inzake energie/water	-	34
Overige vorderingen	187	114
Totaal	1.518	1.162

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

In het overzicht hieronder staat een splitsing van de post eigen vermogen.

	2017	2016
Algemene reserve	6.882	4.721
Bestemmingsreserves:		
* egalisatie	1.001	871
* overige bestemmingsreserves	5.139	5.067
Resultaat na bestemming	223	-176
Totaal	13.245	10.483

Onderdeel van de bestemmingsreserves is de reserve grondexploitatie (ultimo 2017 € 2.794,-).

In 2008 is bepaald dat deze reserve wordt aangemerkt als een zogenaamde "beklemde reserve". Dit houdt in dat deze reserve uitsluitend bestemd is voor het opvangen van tekorten in de grondexploitatie en dat vanuit deze reserve geen bedragen naar een andere reserve kunnen worden overgeheveld.

Voor het verloop en de indeling naar categorie van de mutaties wordt verwezen naar het [Overzicht reserves](#).

Voorzieningen

Een overzicht waaruit de post voorzieningen bestaat, is te vinden in onderstaand overzicht.

	2017	2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.003	1.014
Onderhouds egalisatie voorzieningen	3.007	2.739
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	140	50
Totaal	4.150	3.803

Voor het verloop en de indeling naar categorie van de mutaties wordt verwezen naar het [Overzicht voorzieningen](#).

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen post langlopende schulden staat in het overzicht hieronder.

	2017	2016
Onderhandse leningen van:		
* Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	51.890	51.878
Totaal	51.890	51.878

Voord de financieringsbehoefte kan de gemeente gebruik maken van langlopende leningen. De hoogte en het gebruik zijn onderdeel van de treasuryfunctie, welke wordt toegelicht in de paragraaf [Financiering](#).

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2017.

	Saldo 01-01-2017	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	51.878	8.500	8.488	51.890
Totaal	51.878	8.500	8.488	51.890

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 642.520,-.

Vlottende passiva

In onderstaand overzicht staat wat onder de post vlottende passiva is opgenomen.

	2017	2016
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	3.031	2.929
Overlopende passiva	4.978	3.508
Totaal	8.009	6.437

Netto vlottende schuld

De specificatie van de in de balans opgenomen post kortlopende schulden is te vinden in onderstaand overzicht.

	2017	2016
Kasgeldleningen bij openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Overige schulden	3.031	2.929
Totaal	3.031	2.929

De specificatie van de post overige schulden staat hieronder.

	2017	2016
Crediteuren	1.554	917
Af te dragen loonheffing, pensioenpremies etc.	579	445
Nog te betalen vakantietoelage juni t/m december	-	227
Af te dragen omzetbelasting	895	1.338
Waarborgsommen korte termijn	3	2
Totaal	3.031	2.929

Overlopende passiva

De post overlopende passiva is in onderstaand schema gespecificeerd.

	2017	2016
Nog te betalen bedragen	4.018	3.012
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	863	342
Overige vooruit ontvangen bedragen	97	154
Totaal	4.978	3.508

Het verloop van de post 'voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel' wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

	Saldo 01-01- 2017	Toe- voegingen	Vrijgeval- len bedragen	Saldo 31-12- 2017
<i>Bedragen x € 1,-</i>				
Rijk:				
Onderwijsachterstanden 2011-2018 (OAB)	22.927	-	18.095	4.832
Sanering verkeerslawaaï	1.715	46.675	-	48.390
Nationaal restauratiefonds	4.324	4.321	-	8.645
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Project 'Fietspaden Eempolder'	230.835	40.000	266.587	4.248
Revitalisering bedrijfsterreinen	61.049	-	-	61.049
Vogelboulevard	21.500	-	-	21.500
Afronding Laakzone fase B en C	-	402.250	6.859	395.391
Actieplan fiets	-	519.460	200.687	318.773
Totaal	342.350	1.012.706	492.228	862.828

Buiten balanstellingen

Verliescompensatie Vennootschapsbelasting

Over 2016 is de definitieve aangifte ingediend bij de belastingdienst, waarbij uitgegaan wordt van een compensabel verlies van € 454.063,-.

Waarborgen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen wordt in het volgende overzicht naar aard van de geldlening gespecificeerd.

<i>Bedragen x € 1,- Geldnemer</i>	Aard/ omschrijving	Oor- spronkelijk bedrag	% borg- stelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
St. Bejaardencentrum 'De Haven'	Bouw dienstencentrum	450.000	100	196.875	174.375
Stichting Zwembad Bunschoten	Bouw zwembad	2.450.414	100	682.939	585.376
St. Ouderenvoorzieningen 'Op de Ree'	Bouw 18 aanleunwoningen	907.560	100	363.024	340.335
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Financiering vm woningbedrijf	11.344.505	50	4.430.396	3.799.071
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Idem	5.000.000	50	5.000.000	5.000.000
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Idem	1.476.679	50	552.379	528.320
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Idem	10.000.000	50	10.000.000	10.000.000
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Herfinanciering	4.000.000	50	4.000.000	4.000.000
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Nieuwbouw De Haven	5.000.000	50	5.000.000	5.000.000
St. Woningcorp. 'Het Gooi en omstreken'	Nieuwbouw De Haven	5.000.000	50	-	5.000.000
St. Eemland wonen	Bouw 16 sociale huurwoningen	3.000.000	50	3.000.000	3.000.000
Ruitersportcentrum	Uitbreiding manege	73.400	50	42.240	39.780
Stichting 4B (Boulamis)	Realisatie Boulodrome	63.725	50	40.415	37.229
Diverse particulieren	Woningbouw		50	1.200.000	1.200.000
Totaal				€ 34.508.268	€ 38.704.486

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is verbonden wegens leasetermijnen voor kopieer- en printapparatuur (contract voor vijf jaar) à € 14.000,- per jaar (totaal € 40.000,-) en premie voor de brandpolis (contract voor drieënhalf jaar) à € 30.000,- per jaar (totaal € 60.000,-).

Daarnaast heeft de gemeente een doorlopend contract voor de kapitaallasten, inclusief onderhoud voor de lichtmasten en armaturen voor circa € 311.000,- per jaar (dit bedrag wordt jaarlijks minder aangezien m.i.v. 2015 de gemeente nieuwe investeringen zelf financiert).

Tevens is de gemeente in het kader van de grondexploitatie langlopende contracten aangegaan met de ontwikkelcombinatie Zuyderzee vof (voorheen Oostmaat) en De Bunte Vastgoed B.V..

3.5 Toelichting op de programmarekening

Algemeen

In tegenstelling tot de beschrijvende toelichting in hoofdstuk één, is de toelichting op de programma's een cijfermatige toelichting. In het onderstaande overzicht zijn toevoegingen en beschikkingen over de reserves per programma weergegeven. In de programmaverantwoording zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves getotaliseerd meegenomen onder het programma 1.0 Bestuur en ondersteuning, beleidsonderdeel financieel Bunschoten.

Indien er sprake is in de toelichting van een voordelig saldo ten opzichte van de begroting, staan de bedragen (lagere lasten/hogere inkomsten) positief. Bij een nadelig saldo (hogere lasten/lagere inkomsten) staat een – voor het bedrag.

Programma Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	27.130.721	5.659.427	21.471.294	27.818.428	6.719.306	21.099.123
Mutaties in de reserves	175.904	1.364.542	-1.188.638	175.904	1.426.440	-1.250.536
Totaal	27.306.625	7.023.969	20.282.656	27.994.332	8.145.746	19.848.587

De gerealiseerde lasten zijn € 1.122.000 hoger dan geraamd. De gerealiseerde baten zijn rond de € 688.000,- hoger. Per saldo komt dit op € 434.000,- nadelig.

Het nadelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Toevoeging vrijval voorziening sportvelden aan algemene reserve	-51.000
- Toevoeging van de onttrekking egaliseringsreserve markt	-11.000
- Per saldo hogere leges inkomsten	40.000
- Hogere kosten <u>BLNP</u>	-51.000
- Kosten <u>BBS</u> inzake optimalisatie en conversie archief	-79.000
- Lagere doorberekening aan de grondexploitatie	-132.000
- Lagere toegerekende rente grondexploitatie	-264.000
- Lagere toegerekende rente overige activa/minder werkelijke rente	-113.000
- Hogere belastingen (<u>OZB</u>) en algemene uitkering	124.000
- Saldo van de post onvoorzien	102.000
- Per saldo lagere overige kosten	1.000

Totaal per saldo **-434.000**

Programma Veiligheid

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Veiligheid	-	1.401.537	-1.401.537	2.992	1.403.128	-1.400.137
Mutaties in de reserves	-	-	-	2.697	-	2.697
Totaal	-	1.401.537	-1.401.537	5.689	1.403.128	-1.397.439

De gerealiseerd lasten zijn rond de € 2.000,- hoger dan begroot. Er zijn diverse baten, zodat het saldo € 4.000,- lager is dan geraamd.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Lagere kapitaallasten	32.000
- Hogere kosten <u>VRU</u>	-42.000
- Lagere overige kosten/hogere inkomsten	14.000

Totaal per saldo **4.000**

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Verkeer, vervoer en waterstaat	449.142	2.659.632	-2.210.490	554.376	2.552.455	-1.998.079
Mutaties in de reserves	-	-	-	-	-	-
Totaal	449.142	2.659.632	-2.210.490	554.376	2.552.455	-1.998.079

De gerealiseerde lasten zijn rond de € 107.000,- lager dan begroot. De baten zijn € 105.000,- hoger dan begroot. Dat betekent een voordelig saldo van ruim € 212.000,-.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Lagere kosten openbare verlichting	21.000
- Hogere leges straatwerk	51.000
- Hogere inkomsten pachten/huren	20.000
- Lagere kapitaallasten	44.000
- Hogere inkomsten vergunningen	15.000
- Lagere kosten klein onderhoud wegen	35.000
- Lagere kosten onderhoud bermen/sloten	12.000
- Lagere kosten verkeersmaatregelen	48.000
- Hogere overige kosten (verzekeringen, onkruidbestrijding en energie)	<u>-34.000</u>

Totaal per saldo **212.000**

Programma Economie

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Economie	4.184.705	4.309.822	-125.117	4.140.165	3.993.347	146.818
Mutaties in de reserves	-	12.597	-12.597	19.320	292.118	-272.798
Totaal	4.184.705	4.322.419	-137.714	4.159.486	4.285.465	-125.979

De gerealiseerde lasten zijn bijna € 37.000,- lager dan geraamd. De baten zijn € 25.000 lager dan geraamd. Een voordelig saldo van € 12.000,-.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Lagere kapitaallasten	6.000
- Kosten project Breedband	-20.000
- Subsidie project Breedband	15.000
- Onttrekking egalisatiereserve markt (storting in algemene reserve)	<u>11.000</u>

Totaal per saldo **12.000**

Programma Onderwijs

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Onderwijs	454.958	1.972.311	-1.517.353	468.087	1.977.203	-1.509.116
Mutaties in de reserves	-	-	-	-	-	-
Totaal	454.958	1.972.311	-1.517.353	468.087	1.977.203	-1.509.116

De gerealiseerde lasten zijn € 5.000 hoger dan begroot. De gerealiseerde baten zijn bijna € 13.000,- lager dan begroot. Per saldo komt dit op € 8.000 voordelig.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Hogere inkomsten huren/leges peuterspeelzalen	12.000
- Hogere kosten energie en dagelijks onderhoud	-13.000
- Lagere subsidies peuterspeelzaalwerk en leerplicht	49.000
- Hogere kosten leerlingenvervoer	-53.000
- Lagere kosten anderstalige achtergrond en informele taalbevordering	23.000
- Hogere kosten onderwijshuisvesting	<u>-10.000</u>

Totaal per saldo **8.000**

Programma Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sport, cultuur en recreatie	333.788	4.302.022	-3.968.234	427.355	4.184.353	-3.756.998
Mutaties in de reserves	76.500	-	76.500	17.552	-	17.552
Totaal	410.288	4.302.022	-3.891.734	444.907	4.184.353	-3.739.446

De gerealiseerde lasten zijn € 118.000,- lager dan de begrote lasten. De baten zijn ruim € 34.000,- hoger dan begroot. Een voordelig saldo van ruim € 152.000,-.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Vrijval voorziening sportvelden	51.000
- Hogere subsidie zwembad	-23.000
- Lagere subsidie sportpark De Vinken	7.000
- Lagere kapitaallasten	17.000
- Hogere kosten ingehuurd personeel (aanwijzing gemeentelijke monumenten)	-26.000
- Minder toegerekende lasten salaris/tractie groen/recreatief	76.000
- Kosten ingehuurd personeel groen	-40.000
- Lagere kosten Kleine Zeetje	25.000
- Lagere kosten ziektebestrijding groen	19.000
- Lagere kosten onderhoud parkgedeelte De Akker	28.000
- Lagere kosten onderhoud gazons	14.000
- Lagere overige kosten	<u>4.000</u>

Totaal per saldo **152.000**

Programma Sociaal Domein

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal domein	2.448.000	11.687.248	-9.239.248	2.621.498	12.858.972	-10.237.475
Mutaties in de reserves	15.000	134.675	-119.675	212.703	-117.467	330.170
Totaal	2.463.000	11.821.923	-9.358.923	2.834.200	12.741.505	-9.907.305

De gerealiseerde lasten zijn € 919.000,- hoger dan geraamd. De gerealiseerde baten zijn € 371.000,- hoger dan begroot. Een nadelig saldo van € 548.000,-.

Het nadelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Lagere kosten <u>BBS</u> /inkomensdeel	55.000
- Hogere kosten <u>BBS</u> /afrekening participatie	-96.000
- Hogere kosten Sociaal Team	-75.000
- Hogere kosten <u>Wmo</u> , huishoudelijke hulp, wonen, rollen en vervoer	-17.000
- Hogere kosten jeugd	-877.000
- Verschil begrote storting ten opzichte van werkelijke onttrekking	450.000
- Lagere overige kosten/hogere inkomsten	<u>12.000</u>

Totaal per saldo **-548.000**

Programma Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volksgezondheid en milieu	3.578.749	5.030.943	-1.452.194	3.648.059	4.956.661	-1.308.603
Mutaties in de reserves	19.479	-6.431	25.910	46.045	145.986	-99.942
Totaal	3.598.228	5.024.512	-1.426.284	3.694.104	5.102.648	-1.408.544

De gerealiseerde lasten zijn € 78.000,- hoger dan geraamd. De gerealiseerde baten komen € 96.000,- hoger uit dan begroot. Dat komt op een saldo van ruim € 18.000 voordelig.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Lagere kapitaallasten	3.000
- Lagere bijdrage <u>RUD</u>	9.000
- Vrijval geraamde kosten zonebeheer	11.000
- Lagere kosten beleid en onderhoud hondenpoep	15.000
- Hogere kosten bodembescherming/geen door te berekenen kosten	-24.000
- Lagere overige kosten	<u>4.000</u>

Totaal per saldo **18.000**

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x € 1,- Omschrijving programma	Raming na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.781.550	6.946.064	835.486	6.602.124	4.875.270	1.726.855
Mutaties in de reserves	56.893	1.231.000	-1.174.107	9.645	1.276.117	-1.266.472
Totaal	7.838.443	8.177.064	-338.621	6.611.769	6.151.387	460.383

De gerealiseerde lasten zijn € 2,0 miljoen lager dan begroot. De werkelijke baten zijn € 1,2 miljoen lager dan begroot. Per saldo € 799.000,- voordelig.

Het voordelige saldo kan als volgt worden verklaard (- = nadeel):

- Meer toegerekende salarislaster verkochte gronden en structuur- en bestemmingsplannen	-114.000
- Lagere kosten derden	50.000
- Hogere inkomsten leges omgevingsvergunningen	115.000
- Winstneming complexen Rengerswetering Zuidelijke Kampen en Formidoterrein	309.000
- Vrijval deel van de voorziening verlieslatende complexen	421.000
- Lagere overige kosten/hogere inkomsten	<u>18.000</u>

Totaal per saldo	799.000
------------------	----------------

3.6 Publicatie op grond van de WNT

Op 1 januari 2013 is de WNT in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Bunschoten. Het voor de gemeente Bunschoten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

- **Bezoldiging topfunctionarissen**

bedragen x € 1	E. Hoogstraten	J. Jennekens
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,89	1,00
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	69.593	113.249
Beloningen betaalbaar op termijn	10.205	16.574
<i>Subtotaal</i>	79.797	129.823
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	161.090	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	79.797	129.823
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	0,89	1,00
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		
Beloningen betaalbaar op termijn		
Totale bezoldiging 2016	59.956	122.847

- **Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking**
Niet van toepassing voor 2017.
- **Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.7 Overzicht incidentele baten en lasten

In dit overzicht worden de incidentele posten uitgesplitst.

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
Programma Bestuur en ondersteuning * Onttrekkingen reserves (€ 455.000) * Toevoegingen reserves (€ 2.847.000) * Hogere dotatie pensioen wethouders (€ 23.000) * BBS/optimalisatie + conversie archief (€ 79.000) * Toevoeging voorziening dubieus (€ 20.000)	455.000	2.969.000	2.514.000
Programma Veiligheid	0	0	0
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat * hogere leges nutsbedrijven (€ 51.000)	51.000	0	-51.000
Programma Economie * Kosten en subsidie project Breedband (€ 5.000) * Winstneming Haarbrug Zuid (-/- € 280.000)	15.000	-260.000	-275.000
Programma Onderwijs	0	0	0
Programma Sport, cultuur en recreatie * vrijval voorziening sportvelden (€ 51.000)	51.000	0	-51.000
Programma Sociaal domein * COA/bijdrage 2013/2014 (€ 15.000) * Gem. Amersfoort/frictiekosten zorgadm. (€ 117.000) * Gem. Amersfoort/vrijval zorg + Wmo 2016 (-/- € 179.000) * BBS/verrekening kosten 2015/2016 (€ 89.000) * NVA/afrekening 2015/2016 (€ 10.000)	15.000	37.000	22.000
Programma Volksgezondheid en milieu * Vrijval te betalen huur 2012 - 2016 (-/- € 37.000) * Extra projectkosten RUD (€ 15.000) * Vrijval te betalen zonebeheer 2014 - 2016 (-/- € 11.000)	0	-33.000	-33.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing * Inbreng grond, boekwinst etc. (€ 1.181.000) * Extra leges omgevingsvergunningen (€ 115.000) * Vrijval deel voorziening verlieslatend (-/- € 421.000) * Positief saldo Formido terrein (-/- € 46.000) * Winstneming Rengerswetering (-/- € 263.000) * Bijdrage fonds bovenplans (-/- € 45.000)	1.296.000	-775.000	-2.071.000
Totaal	1.883.000	1.938.000	55.000

3.8 Overzicht verloop post onvoorzien

In de primitieve begroting is onder het programma bestuur een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 105.000,-.

In 2017 is de volgende begrotingswijziging ten laste van de onvoorziene uitgaven gebracht.

Onderwerp	Begrotingswijziging in raadsvergadering d.d.		Bedrag
Bunschoten Stad	RV 1033103	7-jul-16	€ -3.500
Totaal ten laste van onvoorzien			€ -3.500

Het saldo van de post onvoorzien komt hierdoor eind 2017 op € 101.500,-.

3.9 Overzicht reserves

Programma	Omschrijving	Saldo 01-01-2017	Toevoeging	Onttrekking	Resultaat vorig jaar	Onttrekking ter dekking afschrijving	Saldo 31-12-2017
Bestuur en ondersteuning	Algemene reserve	4.720.738	2.337.069	-	-175.904	-	6.881.903
Bestuur en ondersteuning	Resultaat boekjaar	-175.904	223.060	-	175.904	-	223.060
Totaal Bestuur en ondersteuning		4.544.834	2.560.129	-	-	-	7.104.963
Economie	Marktgelden	-0	11.885	10.898	-	-	987
Totaal Economie		-0	11.885	10.898	-	-	987
Sociaal Domein	Sociaal domein	212.703	-	212.703	-	-	-
Totaal Sociaal Domein		212.703	-	212.703	-	-	-
Volksgesondheid en milieu	Rioolheffing	103.925	94.508	-	-	-	198.433
Volksgesondheid en milieu	Afvalstoffenheffing	513.142	78.478	27.000	-	-	564.620
Volksgesondheid en milieu	Begraven	253.450	-	15.684	-	-	237.765
Totaal Volksgesondheid en milieu		870.517	172.986	42.684	-	-	1.000.818
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Toekomstvisie	801.635	-	-	-	25.758	775.877
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Grondexploitatie	2.513.376	280.232	-	-	-	2.793.608
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Bovenplanse voorziening	730.589	45.117	3.360	-	2.914	769.431
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Oostmaat	272.268	-	-	-	-	272.268
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Starterleningen	144.528	-	-	-	-	144.528
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Stimulerings- en vangnetleningen Nieuwe Schans	392.490	-	9.645	-	-	382.845
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		4.854.885	325.349	13.005	-	28.672	5.138.557
Eindtotaal		10.482.939	3.070.350	279.291	-	28.672	13.245.326

3.10 Overzicht aard en reden reserves

AR/ BRE/ BRO/BRG	Omschrijving reserve	Aard en reden	Toelichting
AR	Algemene reserve	Bufferfunctie voor het opvangen van algemene risico's. (minimaal € 4.000.000,-).	Komen tot uitdrukking bij de tussentijdse rapportage en jaarrekening. De inkomsten uit de heffing van precario op kabels en leidingen worden in deze reserve gestort.
BRE	Afvalstoffenheffing	Buffer voor de verschillen tussen de lasten en baten uitgaande van het gewenste dekkingspercentage.	Omvang is bepaald op max. 5% negatief en max. 5% van de geraamde opbrengst reinigingsrecht (is € 47.000,-). Conform de raming in de begroting zal deze reserve de komende jaren dalen.
BRE	Rioolheffing	Buffer voor de verschillen tussen de lasten en baten uitgaande van het gewenste dekkingspercentage.	Omvang is bepaald op max. 5% negatief en max. 5% van de geraamde opbrengst rioolheffing (is € 49.000,-). Reserve zal geleidelijk afnemen.
BRE	Marktgelden	Buffer voor de verschillen tussen de lasten en baten uitgaande van het gewenste dekkingspercentage.	Omvang is bepaald op max. 5% negatief en max. 5% van de geraamde opbrengst marktgelden (is € 3.000,-).
BRE	Begraven	Buffer voor de verschillen tussen de lasten en baten uitgaande van het gewenste dekkingspercentage.	Omvang is bepaald op max. 5% negatief en max. 5% van de geraamde opbrengst begraafrechten (is € 17.000,-). Geen actie nodig, reserve daalt geleidelijk.
BRO	Sociaal Domein	Buffer voor de verschillende lasten en baten voor het Sociaal Domein.	
BRO	Toekomstvisie	Reserveren van gelden voor de in 2001 vastgestelde toekomstvisie Bunschoten 2015. Belangrijk element is de uitbreiding van de woningbouw.	Omvang is afhankelijk van het gewenste voorzieningenniveau. Veel andere ontwikkelingen worden hieraan gekoppeld.
BRO	Starterleningen	Reserveren van gelden voor het opvangen van beheer- en rentekosten gedurende de looptijd.	Is ontstaan vanuit de vrijval van de voorzieningen volkshuisvesting, funderingsherstel en vangnetregeling Nieuwe Schans.
BRO	Stimulerings- en vangnetleningen Nieuwe Schans	Reserveren van gelden voor het opvangen van beheer- en rentekosten gedurende de looptijd.	Is ontstaan vanuit de vrijval van de voorzieningen volkshuisvesting, funderingsherstel en vangnetregeling Nieuwe Schans.
BRG	Algemene reserve	Opvangen van exploitatiesaldi (voor- en nadelig) van grondexploitatiecomplexen (minimaal € 1.000.000,- boven het benodigde weerstandsvermogen).	Buffer voor risico's binnen de gemeentelijke grondexploitaties.
BRG	Bovenplanse (bovenwijkse) voorzieningen	Het opvangen van kosten van bovenplanse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen waarvan het belang uitgaat boven dat van een bepaald bestemmingsplan.	Bijdragen aan het fonds komen vanuit de grondexploitaties.
BRG	Oostmaat en omgeving	Bepaalde (extra) ontwikkelingen worden hieruit mede gefinancierd. De reserve is onderdeel van de transactie aan de Oostmaat.	Storting heeft plaatsgevonden door de gemeente en de VOF Oostmaat.

Betekenis afkortingen:

AR → algemene reserve

BRE → bestemmingsreserve voor egalisatie

BRO → bestemmingsreserve overig

BRG → bestemmingsreserve grondexploitatie

3.11 Overzicht voorzieningen

Programma	Omschrijving	Saldo 01-01-2017	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2017
Bestuur en ondersteuning	Pens. en wachtgeld wethouders	1.013.000	99.084	-	110.084	1.002.000
Bestuur en ondersteuning	Gem.huis, gebouw OR, brw	253.097	93.766	-	28.155	318.708
Bestuur en ondersteuning	Overige gebouwen	431.158	81.907	-	96.868	416.197
Totaal Bestuur en ondersteuning		1.697.255	274.757	-	235.107	1.736.905
Verkeer, vervoer en waterstaat	Wegen	650.658	531.620	-	357.588	824.690
Verkeer, vervoer en waterstaat	Park. Garage Spakenburg- oost	105.940	21.105	-	20.197	106.848
Verkeer, vervoer en waterstaat	Baggeren binnenwater/ havens	464.160	128.640	-	306.824	285.976
Verkeer, vervoer en waterstaat	Veerpont	23.737	9.045	-	12.903	19.879
Verkeer, vervoer en waterstaat	Oeververdedigingen en frontmuren	18.300	-	-	-	18.300
Verkeer, vervoer en waterstaat	Bruggen	6.000	29.145	-	21.790	13.355
Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat		1.268.795	719.555	-	719.303	1.269.047
Onderwijs	Onderwijs-huisvesting	48.817	-	-	36.407	12.410
Totaal Onderwijs		48.817	-	-	36.407	12.410
Sport, cultuur en recreatie	Sporthal	218.073	32.361	-	7.444	242.990
Sport, cultuur en recreatie	Zwembad	352.356	90.148	-	1.720	440.784
Sport, cultuur en recreatie	Sportvelden	28.579	187.283	51.000	-	164.862
Sport, cultuur en recreatie	Groenbeheer	137.775	24.120	-	20.788	141.106
Totaal Sport, cultuur en recreatie		736.783	333.912	51.000	29.952	989.742
Volksgezondheid en milieu	Vervangingsinvesteringen riolering vGRP	50.000	140.000	-	50.000	140.000
Totaal Volksgezondheid en milieu		50.000	140.000	-	50.000	140.000
Volkshuisvesting, ruimt. ordening en sted. vernieuwing	Stads- en dorpsvernieuwing	1.426	-	-	-	1.426
Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		1.426	-	-	-	1.426
Eindtotaal		3.803.076	1.468.224	51.000	1.070.769	4.149.530

3.12 Overzicht aard en reden voorzieningen

VZV/VZP/ VZO/VTV	Omschrijving voorziening	Aard en reden	Toelichting
VZV	Stads- en dorpsvernieuwing	Reserveren van gelden voor het verbeteren, renoveren etc. van woningen.	
VZO	Groenbeheer	Dekking van de kosten die voortvloeien uit het opgestelde groenbeleidsplan.	
VZO	Oeververdediging en frontmuren	Groot onderhoud conform beheerplan.	
VZP	Pensioen en wachtgeld wethouders	Het in de toekomst kunnen voldoen aan de pensioen- en wachtgeldverplichtingen van wethouders.	
VZO	Gemeentehuis, gebouw OR en brandweerkazerne	Bouwkundig onderhoud van de betreffende gebouwen.	
VZO	Gymlokalen/sporthal	Bouwkundig onderhoud van de betreffende gebouwen.	
VZO	Overige gemeentegebouwen	Bouwkundig onderhoud van de betreffende gebouwen.	
VZO	Zwembad	Bouwkundig onderhoud van het zwembad De Duker.	
VZO	Sportvelden	Onderhoud/renovaties van de sportvelden.	
VZO	Veerpont	Groot onderhoud van de veerpont.	
VZO	Wegen	Herstratingsprojecten en groot onderhoud asfalt wegen.	
VZO	Bruggen	Onderhoud van bruggen.	
VZO	Baggeren binnenwateren/havens	Onderhoud van binnenwateren en havens.	
VZO	Onderwijshuisvesting	Bouwkundig onderhoud van schoolgebouwen (gemeentelijk deel).	
VZO	Parkeergarage Spakenburg-oost	Onderhoud van de parkeergarage.	
VTV	Riolering conform <u>vGRP</u>	Dotatie en onttrekking op basis van het opgestelde plan ten behoeve van vervangingsinvesteringen.	

Betekenis afkortingen:

VZV → voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's

VZP → voorziening voor personeel

VZO → voorziening voor onderhoud

VTV → voorziening toekomstige vervangingsinvesteringen

Voor een overzicht naar soort voorziening wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.

DEEL 2:

4. OVERZICHT SPECIFIEKE UITKERINGEN

148

DEEL 2:

5. CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Op het moment van drukken is de controleverklaring nog niet beschikbaar, deze volgt separaat.

DEEL 2:

6. BIJLAGEN

6.1 Overhead

In 2017 zijn er nieuwe begrotingsvoorschriften (BBV) ingevoerd. Dit betekent dat ook de jaarrekening een iets andere opzet heeft. Eén van die verschillen is het apart zetten van de overhead.

Wat is overhead?

De definitie van overhead is: *'alle kosten die samenhangen met de sturingen ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'*. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

Uitsplitsing taakveld 0.4 Overhead

De overhead is verantwoord op taakveld 0.4. In voorgaande jaren werd de overhead in de uurtarieven van de afdelingen meegenomen en daardoor verdeeld over de gehele begroting. Nu komt alles op één taakveld. Deze verdeling geeft het saldo weer van de inkomsten en uitgaven op het taakveld. Voor diverse onderdelen is een uitzondering gemaakt. Dit geldt voor de reiniging, riolering, begraven, marktgelden en leges. Ook bij grondexploitatie en investeringen mag de overhead doorberekend worden. De doorberekening staat apart vermeld.

	Begroet 2017	Werkelijk 2017
Salaris overhead	€ 2.595.415	€ 2.564.770
Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	€ 58.390	€ 101.025
Personeel en organisatie	€ 377.176	€ 420.313
Interne en externe communicatie	€ 61.410	€ 54.018
Juridische zaken	€ 50.300	€ 45.278
Informatievoorziening en automatisering	€ 602.006	€ 657.260
Facilitaire zaken en huisvesting	€ 946.680	€ 918.697
Archief en postzaken	€ 14.344	€ 10.023
BLNP samenwerking	€ -	€ 51.345
Doorberekening naar taakvelden	€ -519.214	€ -546.263
Doorberekening naar investeringen en/of grondexploitatie	€ -319.162	€ -186.226
	<u>€ 3.867.345</u>	<u>€ 4.090.240</u>

6.2 Kerngegevens

a. Sociale structuur

(gegevens per 31-12-2017)

	Raming	Werkelijk	
Aantal inwoners	20.850	21.268	
Waarvan:			
< 20 jaar	5.750	5.601	5.601
20 t/m 64 jaar	12.080	12.025	12.025
> 64 jaar	3.880	3.637	3.637

b. Fysieke structuur

Oppervlakte gemeente	3.050	3.050	Ha.
Binnenwater	438	442	Ha.
Aantal woonruimten	8.154	8.166	

c. Financiële structuur

(Bedragen x € 1,-)

	Totaal		Per inwoner	
	Raming	Werkelijk	Raming	Werkelijk
Gewone uitgaven (excl. grondexploitatie)	35.358.056	39.076.377	1.695,83	1.837,33
Opbrengst belastingen, incl. leges en andere rechten	8.532.029	8.697.000	409,21	408,92
Alg. uitkering uit het gemeentefonds	20.426.954	20.678.326	979,71	972,27
Vaste schuld	51.877.928	51.890.000	2.488,15	2.439,82
Reserves van de algemene dienst	6.589.017	9.410.019	316,02	442,45
Vorzieningen van de algemene dienst	2.414.013	4.149.530	115,78	195,11
Reserves grondexploitatie	3.318.903	3.835.307	159,18	180,33
Vorzieningen grondexploitatie	9.482.997	8.283.000	454,82	389,46

6.3 Totaaloverzicht per taakveld 2017

Op deze pagina staan alle lasten van de programma's verdeeld naar taakveld. Op de volgende bladzijde staan de baten en het saldo.

Bedragen x € 1.000,-								
Taakveld	Omschrijving	Salaris/ tractie	Leveringen en diensten van derden	Over- drachten	Reserve/ voorziening	Kapitaal- lasten	Overige verreke- ningen	Totaal lasten
0.1	Bestuur	678	165	40	99			982
0.2	Burgerzaken	240	45	165		1		451
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	25						25
0.4	Overhead	2.739	1.851	79	94	352	-707	4.408
0.5	Treasury		8			2	643	653
0.61	OZB woningen							0
0.62	OZB niet-woningen							0
0.64	Belastingen overig	41	12	236				289
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds							0
0.8	Overige baten en lasten	-50	11			-50		-89
0.10	Mutaties reserves				2.847			2.847
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten				176			176
Totaal programma Bestuur en ondersteuning		3.673	2.092	520	3.216	305	-64	9.742
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	32	26	979		4		1.041
1.2	Openbare orde en veiligheid	260	89	13				362
Totaal programma Veiligheid		292	115	992	0	4	0	1.403
2.1	Verkeer en vervoer	547	693	1	689	192	105	2.227
2.2	Parkeren	5	111		21			137
2.3	Recreatieve havens	24	25			93		142
2.4	Economische havens en waterwegen		9					9
2.5	Openbaar vervoer	2	18	1	12	5		38
Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		578	856	2	722	290	105	2.553
3.1	Economische ontwikkeling	29						29
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		1.050			154	2.418	3.622
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	41	23	120		1	16	201
3.4	Economische promotie	14	43	72	6	8		143
Totaal programma Economie		84	1.116	192	6	163	2.434	3.995
4.1	Openbaar basisonderwijs			41				41
4.2	Onderwijshuisvesting	8	90			335		433
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	96	562	765	19	60		1.502
Totaal programma Onderwijs		104	652	806	19	395	0	1.976
5.1	Sportbeleid en activering	23	48	38		61		170
5.2	Sportaccommodaties		143	740	310	105		1.298
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39	11	47		4		101
5.4	Musea	39	32	161	21	35		288
5.5	Cultureel erfgoed	103	68	128	22	55		376
5.6	Media	6		369				375
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	554	754	30	24	60	154	1.576
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		764	1.056	1.513	377	320	154	4.184
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	465	208	844			6	1.523
6.2	Wijkteams		107	698			60	865
6.3	Inkomensregelingen		-13	3.195				3.182
6.4	Begeleide participatie		2	1.177				1.179
6.5	Arbeidsparticipatie		45	307				352
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)		386					386
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		1.876	201				2.077
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-		152	3.139				3.291
6.81	Geëscaleerde zorg 18+			3				3
Totaal programma Sociaal domein		465	2.763	9.564	0	0	66	12.858
7.1	Volksgezondheid	31	-7	689				713
7.2	Riolering	142	232		140	393	289	1.196
7.3	Afval	120	1.490			52	345	2.007
7.4	Milieubeheer	208	54	427		5		694
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	97	98		3	72	77	347
Totaal programma Volksgezondheid en milieu		598	1.867	1.116	143	522	711	4.957
8.1	Ruimtelijke ordening	104	58				114	276
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	346	1.661			367	1.491	3.865
8.3	Wonen en bouwen	582	43	41	8	61		735
Totaal programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		1.032	1.762	41	8	428	1.605	4.876
Totaal programma's		7.590	12.279	14.746	4.491	2.427	5.011	46.544

Bedragen x € 1.000,-							
Taakveld	Omschrijving	Heffingen en tarieven	Doeluitkeringen	Reserve/voorziening	Verrekeningen	Totaal baten	Saldo
0.1	Bestuur				55	55	927
0.2	Burgerzaken	424				424	27
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden					0	25
0.4	Overhead	294			25	319	4.089
0.5	Treasury	38			1.143	1.181	-528
0.61	OZB woningen	2.260				2.260	-2.260
0.62	OZB niet-woningen	1.552				1.552	-1.552
0.64	Belastingen overig	986				986	-697
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		20.678			20.678	-20.678
0.8	Overige baten en lasten		30		334	364	-453
0.10	Mutaties reserves			484		484	2.363
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					0	176
Totaal programma Bestuur en ondersteuning		5.554	20.708	484	1.557	28.303	-18.561
1.1	Crisisbeheersing en brandweer					0	1.041
1.2	Openbare orde en veiligheid	3				3	359
Totaal programma Veiligheid		3	0	0	0	3	1.400
2.1	Verkeer en vervoer	192	5		90	287	1.940
2.2	Parkeren	25				25	112
2.3	Recreatieve havens	228				228	-86
2.4	Economische havens en waterwegen					0	9
2.5	Openbaar vervoer		15			15	24
Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		445	20	0	90	555	1.999
3.1	Economische ontwikkeling					0	29
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.882				3.882	-260
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	194				194	7
3.4	Economische promotie	49	15			64	79
Totaal programma Economie		4.125	15	0	0	4.140	-145
4.1	Openbaar basisonderwijs					0	41
4.2	Onderwijshuisvesting					0	433
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	104	363			467	1.035
Totaal programma Onderwijs		104	363	0	0	467	1.509
5.1	Sportbeleid en activering	8				8	163
5.2	Sportaccommodaties	205		51		256	1.042
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	11				11	90
5.4	Musea	98				98	190
5.5	Cultureel erfgoed	10				10	367
5.6	Media					0	375
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10			35	45	1.531
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		341	0	51	35	427	3.757
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		39			39	1.484
6.2	Wijkteams	27				27	838
6.3	Inkomensregelingen		2.343			2.343	839
6.4	Begeleide participatie					0	1.179
6.5	Arbeidsparticipatie		75			75	277
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	137				137	249
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+					0	2.077
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-					0	3.291
6.81	Geëscaleerde zorg 18+					0	3
Totaal programma Sociaal domein		164	2.457	0	0	2.621	10.237
7.1	Volksgezondheid	4				4	709
7.2	Riolering	1.282				1.282	-86
7.3	Afval	1.123	720		188	2.031	-24
7.4	Milieubeheer	-1				-1	695
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	332				332	15
Totaal programma Volksgezondheid en milieu		2.740	720	0	188	3.648	1.309
8.1	Ruimtelijke ordening	1.188				1.188	-912
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.042	71		528	4.641	-776
8.3	Wonen en bouwen	732			42	774	-39
Totaal programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		5.962	71	0	570	6.603	-1.727
Totaal programma's		19.438	24.354	535	2.440	46.767	-223

6.4 Afkortingenlijst

In deze lijst staan de betekenissen van alle afkortingen, op alfabetische volgorde, die in deze programmarekening zijn opgenomen. De afkortingen in de tekst bevatten een hyperlink, als daar op gedrukt wordt ziet men deze afkortingenlijst.

Afkortingen

AO/IC → Administratieve organisatie/ Interne controle	IHP → Integraal Huisvestingsplan
AOW → Algemene ouderdomswet	IKB → Individueel Keuze Budget
AVU → Afvalverwijdering Utrecht, gemeenschappelijke regeling	IKOB → InterKerkelijk Overleg Bunschoten
Awb → Algemene wet bestuursrecht	IT → Informatie technologie
AWBZ → Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	J-GGZ → Jeugd geestelijke gezondheidszorg
B&W → Burgemeester en Wethouders	JOBS → Jonge ondernemers Bunschoten-Spakenburg
BBS → Baarn, Bunschoten en Soest	KCA → Klein chemisch afval
BBV → Besluit begroting en verantwoording	KDV → Kinderdagverblijf
Bbz → Besluit bijstandsverlening zelfstandigen	KNVB → Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
BAG → Basisregistratie Adressen en Gebouwen	KOB → Koopkrachttegemoetkoming Oudere Belastingplichtigen (65+)
BIG → Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten	KPI's → Kritische Prestatie Indicatoren
BIZ → Bedrijven investeringszone	LF → Landelijke fietsroutes
BLNP → Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten	MBO → Middelbaar Beroeps Onderwijs
BOA → Buitengewoon opsporingsambtenaar	MBZO → Meldpunt Bijzondere Zorg en Overlast
BRP → Basisregistratie Personen	MIRT onderzoek → Meerjarenprogramma van volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
CAP → Christelijke Arbeiders Partij	MJOP → Meerjaren beheer- en onderhoudsplan
CDA → Christen Democratisch Appèl	MPG → Meerjaren prognose Grondexploitatie
CISO → Chief information security officer	NBSS → Nationaal Bureau Sport Stimulering
CMV → Christelijke Middenstands Vereniging	NHG → Nationale Hypotheekgarantie
COELO → Centrum van de Economie van de Lagere Overheden	NOM → Nul op de Meter
DDJGZ → Digitaal dossier Jeugdgezondheidszorg	NOREA → Nederlandse Orde van Register IT-auditorts
DS → Dynamisch Spakenburg	OAB → Onderwijsachterstandenbeleid
DROP → Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties	OGGZ → Openbare Geestelijk GezondheidsZorg
ENSIA → Eenduidige Normatiek Single Information Audit	OV → Openbaar vervoer
EPA → Energie Prestatie Advies	OvD-Bz → Officier van dienst bevolkingszorg
EZ → Economische zaken	OZB → Onroerendezaakbelasting
GBA → Gemeentelijke basisadministratie	P.O. → Primair onderwijs
GBLT → Gemeenschappelijk belastingkantoor Lococensus Tricijn	PGB → Persoonsgebonden budget
GGdRU → Gemeenschappelijke GezondheidsDienst regio Utrecht	PMC → Product marktcombinatie
GGZ → Geestelijke gezondheidszorg	PMD → Plastic verpakkingen, Metaalverpakkingen en Drankenkartons
GR → Gemeenschappelijke regeling	PUN → Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
GRIP → Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings procedure, coördinatie tussen de hulpverleningsdiensten in Nederland	PRV/PRS → Provinciale Ruimtelijke Verordening/ Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie
HRM → Human Resource Management	PSZ → Peuterspeelzaal
HWBP → HoogWaterBescherdingsProgramma	ROVA → Afvalinzameling
IBD → Informatie Beveiligingsdienst	RRV → Regionaal Ruimtelijke Visie
IBP → Incident Bestrijdings Plan	RUD → Regionale Uitvoeringsdienst
ICT → Informatie en communicatietechnologie	RWA → Regionaal Sociaal Werkvoorzieningsschap Amersfoort

SDE+ → Stimulering Duurzame
 Energieproductie subsidie
SGP → Staatkundig Gereformeerde Partij
SOS → Stichting Ondernemersfonds
 Spakenburg-Centrum
SVB → Sociale verzekeringsbank
SVn → Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
 Nederlandse gemeenten
SVP → Spakenburgse Vrijheids Partij
SVV → Spakenburgse Vishandels vereniging
SW → Sociale werkvoorziening, medewerkers
 in de sociale werkvoorziening
SZW → Sociale zaken en werkgelegenheid
TOP → Toeristisch overstappunt
vGRP → Verbreed Gemeentelijke
 Rioleringsplan
VNG → Vereniging Nederlandse Gemeenten

VRU → Veiligheidsregio Utrecht
VTa → Visual tree assessment
 (boomonderzoeksmethode)
VVD → Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
VvE → Vereniging van eigenaren
VVE → Voor- en Vroegschoolse educatie
VVN → Veilig Verkeer Nederland
W&I → Werk en Inkomen
Wet Fido → Wet Financiering decentrale
 overheden
Wet WOZ → Wet Waardering Onroerende
 Zaken
WEW → Waarborgfonds Eigen Woningbezit
Wmo → Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT → Wet normering topinkomens
Wsw → Wet sociale werkvoorziening

Bereikbaarheid

Gemeente Bunschoten
Stadsspui 1
3752 CL Bunschoten-Spakenburg

 06 22 27 18 29
033 - 299 14 11
www.bunschoten.nl

 /gembunschoten
 @gembunschoten
 @gembunschoten